

GÖTEBORGS
UNIVERSITET

ÅRSREDOVISNING 2020

2020

Innehålls- förteckning

4	Rektors inledning	64	Sammanhållen organisation, attraktiv arbetsplats och studiemiljö
6	Pandemins påverkan	67	Visions- och utvecklingsarbete
7	Året i siffror	68	Universitetets anställda
8	Göteborgs universitets organisation	70	Kompetensförsörjning
10	Utbildning och forskning av högsta kvalitet	72	Arbetsmiljö och lika villkor
	<i>Forskning</i>	75	Ekonomisk utveckling och finansiell redovisning
14	Kvalitetssäkrad forskning	76	Ekonomiskt resultat och utveckling
16	Vetenskapliga publikationer	78	Ekonomisk ställning
18	Forskningsbidrag	80	Forskning
19	Forskningsinfrastruktur	80	Utbildning
20	Särskilda återrapporteringskrav	81	Donationsmedel
	<i>Utbildning</i>	82	Resultaträkning
22	Universitetets utbildningsutbud	83	Balansräkning
28	Utbildning på forskarnivå	85	Anslagsredovisning
30	Pedagogisk utveckling och lärande genom digitala verktyg	86	Redovisningsprinciper
32	Kvalitet, jämställdhet och inflytande	89	Noter
35	Internationalisering	99	Redovisning av takbelopp
37	Särskilda återrapporteringskrav	101	Särskilda återrapporteringskrav
48	Hållbar och kunskapsbaserad samhällsutveckling	103	Om årsredovisningen
51	Samverkan	104	Intern styrning och kontroll
52	Internationell samverkan	105	Uppgifter om styrelsen
53	Samverkan i forskningen	106	Väsentliga uppgifter
56	Samverkan i utbildningen		
58	Kvalitetssäkrat och systematiskt arbete för hållbar utveckling		
59	Forskning för hållbar utveckling		
60	Hållbarhetsperspektiv i utbildningen		
61	Universitetet påverkar klimatet		
63	Måluppfyllelse för miljö och hållbar utveckling 2020		

Rektors inledning

” Vi har visat att vår verksamhet på alla nivåer är robust och uthållig, även när omständigheterna radikalt förändras. ”

Året har präglats av pandemins effekter på samhället och krav på omställning för våra verksamheter. 2020 har handlat om förändring och snabba beslut. Men det har samtidigt varit året då vi vänt en negativ trend och nått över vårt utbildningsuppdrag för första gången på nio år. Vi har också satt punkt för en vision och beslutat om en ny, den vision som ska vägleda oss i detta nya decennium.

I april fattade universitetsstyrelsen beslut om Göteborgs universitets nya vision för perioden 2021–2030, *Ett universitet för världen*. Visionen lägger tonvikt på utbildning och forskning av högsta kvalitet. De kommande tio åren fokuserar vi på att bidra till en hållbar och kunskapsbaserad samhällsutveckling. Vi ska också vara en sammanhållen organisation som är en attraktiv arbetsplats och studiemiljö. I december fattade universitetsstyrelsen även beslut om visionens strategier, fokus för universitetets prioriteringar för perioden 2021–2024.

Utbildning och forskning av högsta kvalitet

Internationella rankningar är inte ett heltäckande verktyg för att bedöma kvaliteten på utbildning och forskning. Det är ändå glädjande att Göteborgs universitet steg 20 placeringar och hamnade på plats 141 i årets Academic Ranking of World Universities,

populärt kallad Shanghai-rankningen. Det är den hittills bästa placeringen någonsin för universitetet, som klättrade inom flera ämnesområden och utmärkte sig som bästa svenska universitet inom sex av områdena.

Som ett led i att ständigt utveckla kvaliteten i forskningen har vi vid två tillfällen genomfört större forskningsutvärderingar. Under året har verksamheten på alla nivåer arbetat med åtgärdsplaner i enlighet med rekommendationerna från externa granskare i den senaste forskningsutvärderingen, *RED 19*.

Trots minskad internationell mobilitet på grund av pandemin har arbetet inte stått stilla inom internationalisering, utan vi har i många avseenden förstärkt vår internationella närvaro. Inom alliansen EUTOPIA leder universitetet samarbetet inom forskning och har framgångsrikt beviljats medel med alliansen som bas. I det svenskjapanska nätverket MIRAI och det nya samarbetsinitiativet med Italien, Swetaly, är universitetet koordinator och riktar fokus mot de globala utmaningarna.

En viktig del för forskningens kvalitet, legitimitet och trovärdighet är det kontinuerliga arbetet med forskningsetik. Beslut har fattats om att inrätta ett utskott för etiska frågor. Utskottet ska samordna och stärka det preventiva arbetet och komplettera rådet som prövar avvikelser från god forskningssed. Utöver detta fortsätter nationell samverkan mellan lärosäten genom SUHF:s expertgrupp för etik.

Det är mycket positivt att vi med ett kraftigt ökat söktryck och ett utökat utbildningsuppdrag klarat vårt uppdrag och har en överproduktion, efter en negativ trend sedan 2012. Vändningen på arbetsmarknaden har bidragit till ett ökat antal studenter, men ökningen är primärt ett resultat av ett genomgripande engagemang och utvecklingsarbete i hela

verksamheten. Under året har vi också byggt ut vårt utbildningsutbud, ökat antalet antagna till utbildning på forskarnivå och stärkt den internationella profilen genom att erbjuda ännu fler kurser och program på engelska.

När det gäller kvalitet i utbildningen märks det stora och inkluderande arbete som genomförts under året inför Universitetskanslersämbetets kommande granskning av universitetets kvalitetsarbete. Vi har tagit fram en självvärderingsrapport som upptakt till den bedömning som sker 2021, rapporten i sig har drivit kvalitetsarbetet framåt och inte minst synliggjort utvecklingspotential.

Pandemin har naturligtvis inneburit en radikal omställning i utbildning och undervisning. Den pedagogiska verksamheten har forcerats in i ett utvecklings- språng och ett digitalt snabbspår. Glädjande är att universitetets tidigare strategiska satsningar på nät- buren undervisning underlättat omställningen.

Hållbar och kunskapsbaserad samhällsutveckling

Bestämda steg har tagits i arbetet med universitetets åtaganden i linje med Klimatramverket. Med sikte på en halvering av koldioxidutsläpp har en klimat- belastningsutredning genomförts, en ambitiös kart- läggning av universitetets totala utsläpp. Även de grundläggande formerna för att börja arbeta enligt verksamhetsnära koldioxidbudgetar kommer att finnas på plats, vilket utgör ett kraftigt verktyg för den omställning som krävs.

Vi har tidigare tecknat samarbetsavtal med Läns- styrelsen i Västra Götalands län och under året även med Göteborgs Stad. Avtalen fungerar som en bred grund för ett ömsesidigt utbyte och kommande sam- arbeten, inte minst inom kompetensförsörjning och

möjligheter till praktik och verksamhetsförlagd utbild- ning. Universitetets avsikt är att under de kommande åren ytterligare stärka arbetet med externa relationer, partnerskap och fundraising.

Stort fokus och många diskussioner både i Sverige och regionalt har handlat om behov av omställning kopplat till arbetsmarknadseffekter i pandemins spår. Här kan nämnas satsningar på basår, utbildningar inom bristyrken och inom livslångt lärande.

Sammanhållen organisation, attraktiv arbetsplats och studiemiljö

Universitetets viktigaste resurser är våra medarbetare och studenter. I arbetet med att värna och utveckla arbetsmiljön har vi implementerat en ny modell för arbetsmiljöundersökningar – ARK. Under våren genomfördes den första universitetsgemensamma medarbetarenkäten med denna modell, som grund för åtgärdsarbetet på lokal nivå.

Ett välfungerande studentinflytande är centralt för kvaliteten på samtliga nivåer. Detta har blivit tydligare än någonsin i årets arbete med att snabbt anpassa verksamheten i takt med nya riktlinjer och beslut till följd av pandemin, där studenternas närvaro och engagemang varit outtröttligt och ovärderligt. För att ytterligare stärka studentinflytandet har beslut fattats om viktiga styrdokument och även avtal för student- hälsan har landat.

Vi bygger för framtiden och morgondagens attraktiva arbetsplatser och studiemiljöer. Här har vi skapat tydligare struktur och samordning i arbetet med våra strategiska lokalförsörjningsprojekt. Under året har Humanistiska fakultetens nya byggnad blivit klar, byggandet av Natrium startat och rivning av delar av Handelshögskolans lokaler skett.

Pandemin och de stora problemen under höstens e-posthaveri har utmanat oss. Här har vi visat att vår verksamhet på alla nivåer är robust och uthållig, även när omständigheterna radikalt förändras. Det har varit tufft, men också lärorikt.

Årets samlade insatser gör mig stolt och tacksam. Nu hoppas vi att pandemin snart ska vara över. Högre utbildning kommer inte vara oförändrad, vissa talar om ett paradigmskifte där erfarenheterna kan leda till en större tillgång till kvalitetsutbildningar världen över. Det är utan tvekan så att erfarenheterna – inte minst genom digitala verktyg – har utmanat oss att se nya pedagogiska möjligheter och nya sätt att arbeta och samarbeta som vi bär med oss in i framtiden.

Eva Wiberg

Pandemins påverkan

Ingen händelse har under de senaste decennierna inneburit så stora utmaningar och drastiska konsekvenser för samhället som den pågående pandemin. Det gäller inte minst för universitetet, dess studenter och medarbetare. Göteborgs universitet har kontinuerligt anpassat verksamheten utifrån rådande restriktioner. Det har inneburit distansundervisning, hemarbete och en omställd internationell mobilitet, men också att fler sökt sig till högre utbildning.

Pandemin har krävt anpassningar i form av förnyade arbetssätt inom undervisning, forskning och verksamhetsstöd då universitetet på mycket kort tid genomfört en stor omställning till distansundervisning och tillfälligt hemarbete. Vid Göteborgs universitet fattades beslut i mars, men inom vissa områden hade omställningen till digitala lösningar redan påbörjats. Lärosätena fick samtidigt i uppdrag att erbjuda fler utbildningsplatser.

Vikten av samverkan har blivit särskilt tydlig under pandemin. Inom Sveriges universitets- och högskoleförbund, SUHF, och mellan lärosäten har gemensam hantering av utmaningarna men också erfarenhetsutbytet spelat en stor roll under året. Även regional samverkan och löpande avstämningar med till exempel Smittskydd har varit nödvändigt för att kvalitetssäkra anpassningar av åtgärder i studiemiljöer och skrivsalar. Såväl nationellt som internationellt inom universitetets olika nätverk har dialogen kring utmaningarna varit central.

Minska smittspridning och mildra konsekvenser

Som större lärosäte och arbetsgivare har universitetet bidragit till minskad smittspridning genom att både studenter och medarbetare ställt om till distansverksamhet. Dessutom har sektorn bidragit med expertis i media, genom öppna seminarier, expertgrupper men även direkt genom forskning och metodutveckling. Universitetet tillhör dessutom en sektor som har en viktig roll i att mildra de samhällsekonomiska konsekvenserna. Det utökade utbildningsuppdraget syftade till att möta behovet av utbildning och kompetensutveckling vid korttidspermitteringar och en stigande arbetslöshet. Att behovet av högre utbildning är stort visade sig genom att Göteborgs universitet, precis som många andra lärosäten, fick en stor ökning av antalet sökande till både kurser och program inför höstterminen.

Anpassningar med bibehållen kvalitet

Universitetets hantering av restriktionerna har varit en balansgång mellan att i så stor utsträckning som möjligt bidra till minskad smittspridning och samtidigt hålla hög kvalitet i utbildning och forskning. Förutom alla medarbetares arbete har kårer och studentrepresentanters

engagemang varit centralt för att kunna göra ändamålsenliga avvägningar.

Göteborgs universitet valde inför höstterminen att fortsätta genomföra merparten av utbildningen med digitala alternativ och tillfälligt hemarbete, för att undvika trängsel i lokalerna. Huvudregeln om distansverksamhet skärptes ytterligare i samband med regeringens beslut i november om att begränsa allmänna sammankomster ytterligare.

Påverkan på högre utbildning och forskning

Forskningsverksamheten har fått ställa om, viss forskning har inte varit möjlig att genomföra och annan har fått stå tillbaka till följd av omprioriteringar och inställda utlysningar. Det är därför viktigt att följa konsekvenserna för forskningen på längre sikt. Vid Göteborgs universitet finns samtidigt flera exempel på forskningsprojekt som ställt om med fokus på covid-19. Det handlar om ett brett spektrum av samhällseffekter som påverkan på psykisk hälsa, friluftsliv och människors rörelsemönster. Under våren genomfördes en extrainsatt SOM-undersökning.

För utbildning och undervisning inom universitetet har pandemin inneburit en stor utveckling av högskolepedagogik, distansundervisning och nya examinationsformer. En utmaning har varit att behålla rättssäkerheten vid examinationer på distans och universitetet kan konstatera att antalet disciplinärenden har ökat stort under 2020. Inom vissa delar av utbildningsverksamheten har även vissa undervisningsmoment, som inte kunnat genomföras på distans, fått skjutas upp eller fått ersättas. Trots att vissa utbildningsområden och studentgrupper påverkats mycket av pandemin är det positivt att universitetet som helhet kan uppvisa en ökad prestationsgrad under 2020.

Det har förts en kontinuerlig dialog om arbets- och studiemiljön vid universitetet. Ett flertal fakulteter har genomfört enkäter gällande lärarnas arbetsmiljö och Göteborgs universitets studentkårer, GUS, har belyst situationen genom nulägesrapporter och enkäter med fokus på studiesituationen och studenternas hälsa. Teknisk support, ökad information och dialog, stärkt socialt sammanhang samt fler säkra studieplatser har varit behov som lyfts fram och försökts hanteras inom ramen för gällande restriktioner. Göteborgs universitet kommer fortsatt noga följa pandemins hälsomässiga konsekvenser för medarbetare och studenter

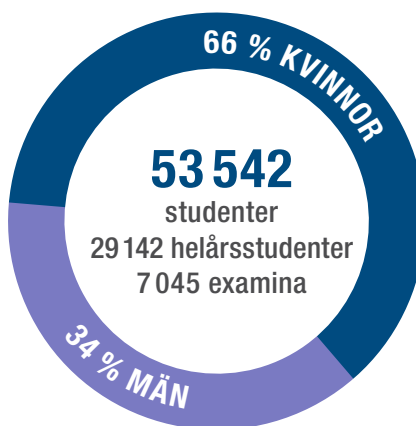
Inför vårterminen 2021 har universitetet fattat ett inriktningsbeslut som innebär att merparten av verksamheten fortsatt bedrivs digitalt och på distans. Universitetet och sektorn ser fram emot den breda och djupgående utvärdering av erfarenheter, påverkan och hantering av pandemin som Universitetskanslersämbetet leder.

Året i siffror

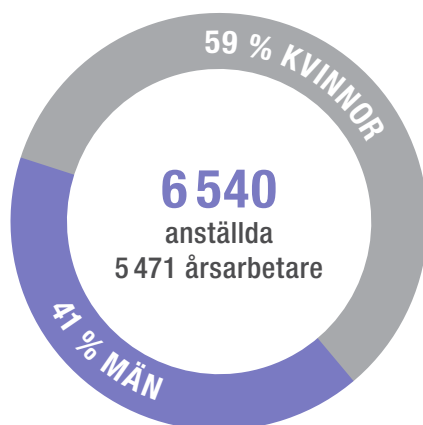
FORSKNING

UTBILDNING PÅ GRUNDNIVÅ OCH AVANCERAD NIVÅ

PERSONAL

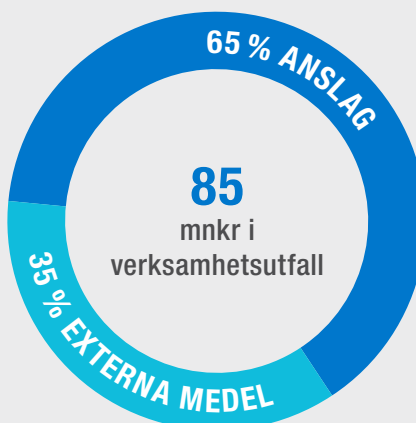
UTBILDNING PÅ FORSKARNIVÅ

EKONOMI

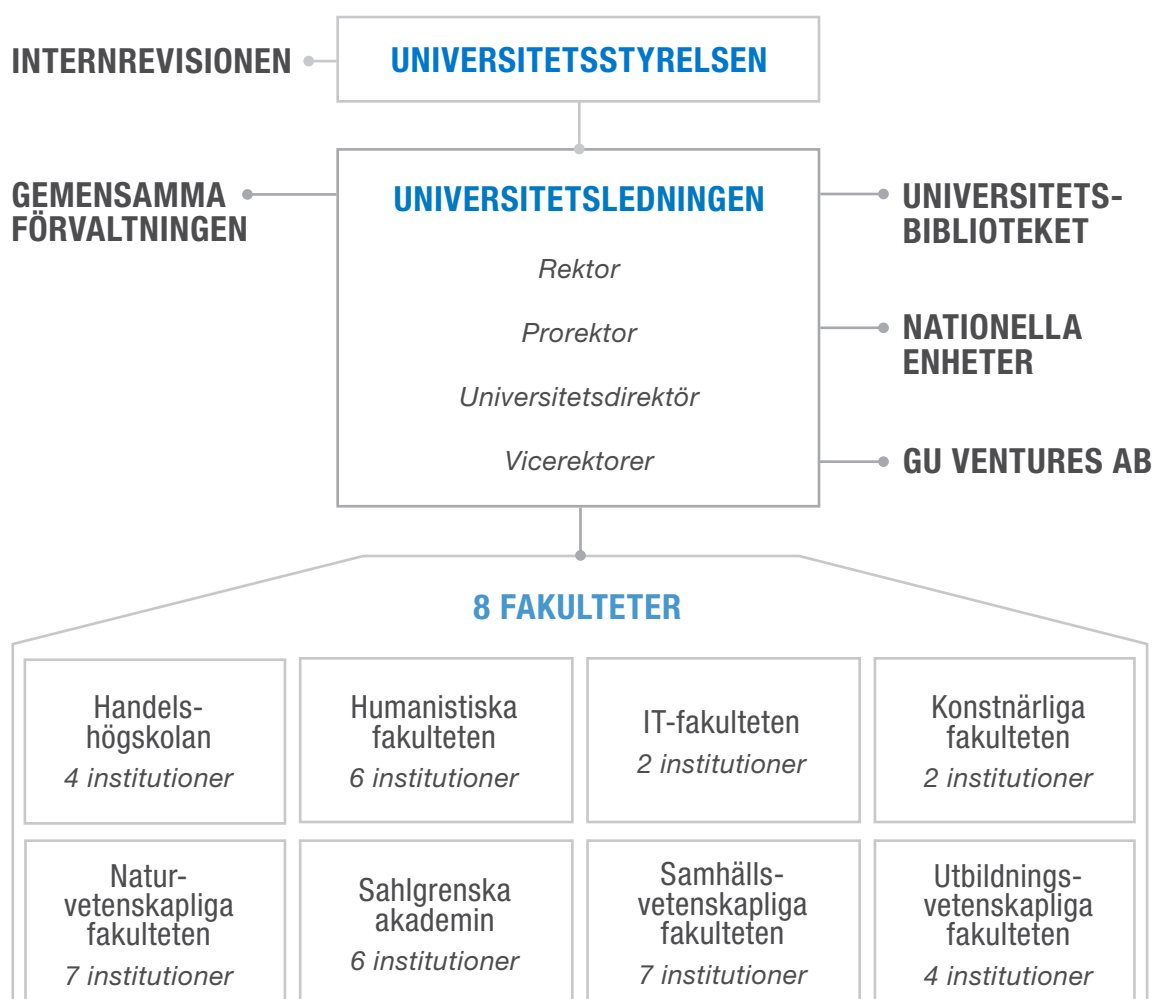

EKONOMI

Göteborgs universitets organisation

Göteborgs universitet har en mångfald av olika verksamheter. Kärnverksamheten organiseras och drivs av åtta fakulteter, som är indelade i 38 institutioner, och en gemensam förvaltning och universitetsbibliotek stöder verksamheten. Här presenteras utfall för universitetets fakulteter och verksamhetsstöd.

Handelshögskolan

- Helårsstudenter: **4 375**
- Forskarstuderande: **90**
- Anställda: **463**
- Forskningsbidrag: **123** mnkr
- Intäkter: **635** mnkr
(50 % utbildning, 50 % forskning)

Humanistiska fakulteten

- Helårsstudenter: **4 254**
- Forskarstuderande: **121**
- Anställda: **549**
- Forskningsbidrag: **125** mnkr
- Intäkter: **641** mnkr
(37 % utbildning, 63 % forskning)

Gemensamma förvaltningen

Anställda: **726**

Kostnader:
982 mnkr

IT-fakulteten

- Helårsstudenter: **1 156**
- Forskarstuderande: **55**
- Anställda: **159**
- Forskningsbidrag: **30** mnkr
- Intäkter: **208** mnkr
(60 % utbildning, 40 % forskning)

Konstnärliga fakulteten

- Helårsstudenter: **1 479**
- Forskarstuderande: **54**
- Anställda: **422**
- Forskningsbidrag: **14** mnkr
- Intäkter: **388** mnkr
(81 % utbildning, 19 % forskning)

Universitetsbiblioteket

8 bibliotek

534 000
besökare
- varav 16 700
i bibliotekets
kursverksamhet

Bestånd:
5,5 miljoner
böcker
(48 % elektroniska,
52 % tryckta)
30 400
löpande tidskrifter

4,9 miljoner lån
(89 % elektroniska,
11 % fysiska)

Anställda: **208**

Kostnader:
258 mnkr

Naturvetenskapliga fakulteten

- Helårsstudenter: **2 806**
- Forskarstuderande: **218**
- Anställda: **801**
- Forskningsbidrag: **348** mnkr
- Intäkter: **1 112** mnkr
(26 % utbildning, 74 % forskning)

Sahlgrenska akademien

- Helårsstudenter: **4 851**
- Forskarstuderande: **942**
- Anställda: **1 774**
- Forskningsbidrag: **920** mnkr
- Intäkter: **2 822** mnkr
(28 % utbildning, 72 % forskning)

Samhällsvetenskapliga fakulteten

- Helårsstudenter: **6 271**
- Forskarstuderande: **179**
- Anställda: **770**
- Forskningsbidrag: **234** mnkr
- Intäkter: **834** mnkr
(46 % utbildning, 54 % forskning)

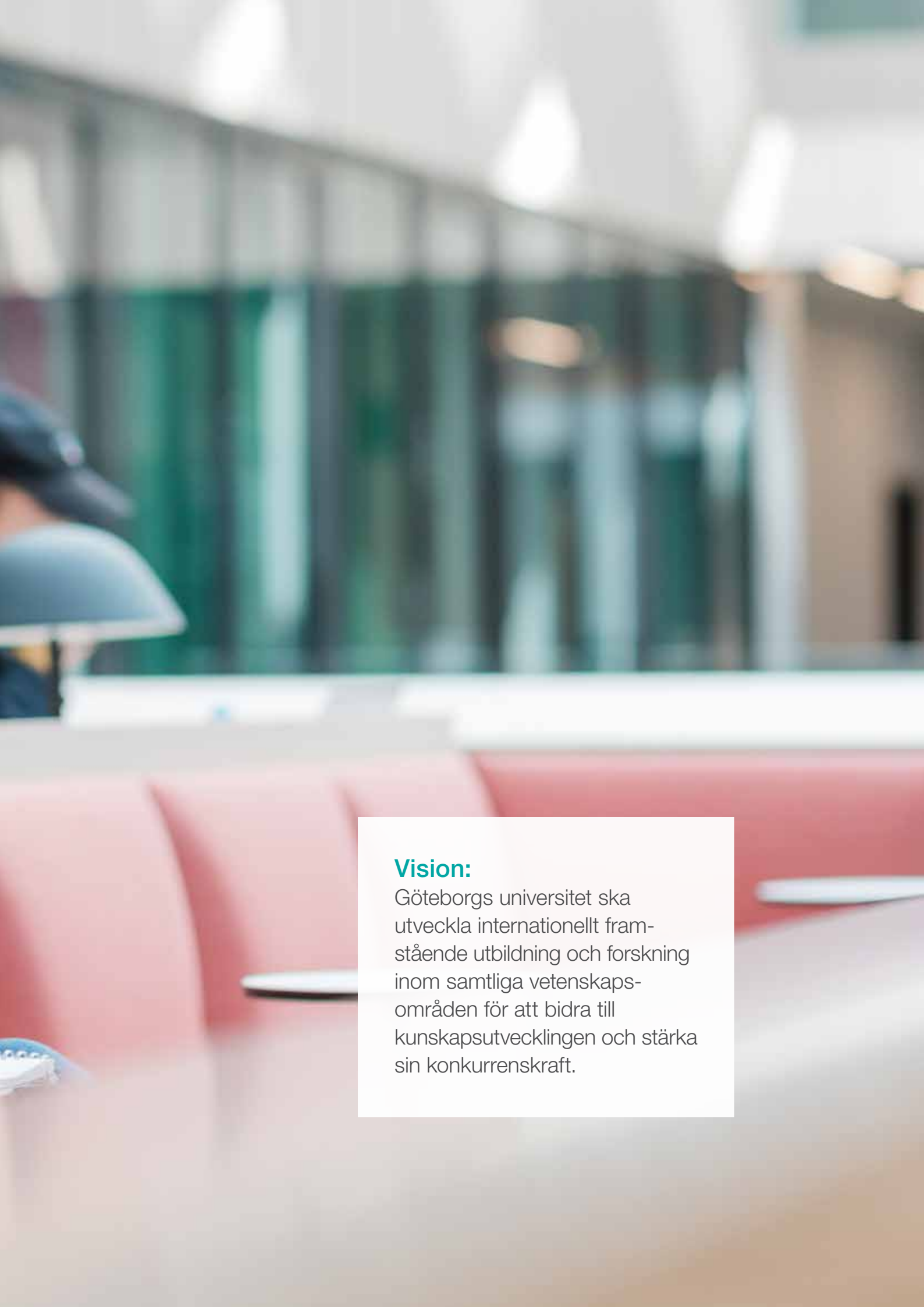
Utbildningsvetenskapliga fakulteten

- Helårsstudenter: **3 951**
- Forskarstuderande: **117**
- Anställda: **572**
- Forskningsbidrag: **69** mnkr
- Intäkter: **622** mnkr
(65 % utbildning, 35 % forskning)

Ny metod för redovisning av antal anställda 2020..

Intäkter per fakultet inkluderar intern handel mellan fakulteter.

Vision:

Göteborgs universitet ska utveckla internationellt framstående utbildning och forskning inom samtliga vetenskapsområden för att bidra till kunskapsutvecklingen och stärka sin konkurrenskraft.

Utbildning och forskning av högsta kvalitet

Universitetet uppvisar en stor bredd inom såväl utbildning som forskning. I detta kapitel redovisas universitetets kvalitetsarbete och strävan att främja kompletta akademiska miljöer. Forskningens resultat beskrivs genom redovisning av publikationer, nya beviljade bidrag och exempel på uppmärksamman ny kunskap. Inom utbildning beskrivs olika aspekter av universitetets utbildningsutbud, internationalisering och pedagogiska utvecklingsarbete.

Integrerat kvalitetsarbete

Vid Göteborgs universitet bedrivs ett kontinuerligt kvalitetsarbete som en integrerad del av verksamheten. Målet är en kultur där universitetets medarbetare, lärare, forskare och annan personal, liksom studenter och doktorander känner delaktighet, ansvar och engagemang för kvaliteten i de verksamheter de är en del av. En viktig bas i universitetets akademiska kvalitetsarbete är den kollegiala granskningen, både inom utbildning och forskning. Sådan granskning genomförs på samtliga nivåer. Den är integrerad i enskilda miljöers interna kvalitetsarbete, liksom i utbyten, benchmarking och audits inom och mellan fakulteter såväl som på universitetsgemensam nivå.

Den lokala kvalitetssäkringen inom enskilda miljöer baseras på de egna områdenas traditioner och verksamhetsspecifika krav. En tydlig rollfördelning mellan universitetets olika nivåer säkrar möjligheten att implementera kvalitetssystemets principer på ett sätt som passar den lokala nivån, samtidigt som vikten av intern och extern sakkunniggranskning och lärande över gränser betonas. Det gäller både inom utbildning och forskning. Kvalitetssäkring och kvalitetsutveckling av universitetets utbildningar kombinerar decentraliserade former för det verksamhetsnära kvalitetsarbetet med universitetsgemensam, samordnad uppföljning. Utgångspunkt är internt fastställda utvärderingar på lokal nivå där all utbildning vart sjätte år genomgår utvärdering med extern bedömning, samtidigt som

UTVÄRDERING AV KVALITET

Universitets kvalitetsssäkringssystem bygger på kontinuerligt integrerat kvalitetsarbete i alla delar av verksamheten.

I kvalitetsarbetet utgör utvärderingar av sakkunniga experter en väsentlig aspekt, både inom utbildning och forskning.

fakulteter årligen följer upp utbildningarnas kvalitet som grund för rapportering till universitetsgemensam nivå.

Vid två tillfällen har universitetet genomfört övergripande forskningsutvärderingar, *Research Evaluation for Development*. Målet med den senaste utvärderingen RED19, som genomfördes 2019, var att bidra till kvalitetsutveckling. Institutioner, fakulteter och universitetsledning har därför under året utarbetat åtgärdsplaner utifrån rapporter som lämnats av externa sakkunniga. Dessa planer följs upp årligen, tillsammans med statistiska underlag, i verksamhetsdialoger mellan universitetsledning och fakulteter. På en mer övergripande nivå arbetar universitetet med de teman som återkommer i flera rapporter och åtgärdsplaner. Ett sådant tema är den strategiska kompetensförsörjningen inom universitetets forsknings- och utbildningsmiljöer, ett av de områden där universitetsgemensamma strategier tagits fram under året.

Det integrerade perspektivet på kvalitetssäkring utgår från uppfattningen att alla delar av verksamheten ska hänga samman. En viktig förutsättning för hög utbildningskvalitet är högkvalitativ forskning i kombination med engagerande högskolepedagogik. På samma sätt stärks forskningen av god utbildningskultur och utbildningskvalitet, samt av ett livaktigt utbyte med det omgivande samhället. Därför strävar universitetet efter att utveckla och stärka kompletta akademiska miljöer.

Kompletta akademiska miljöer

En komplett akademisk miljö kännetecknas av en löpande växelverkan mellan forskning, utbildning och samverkan. Målet är att all forskning ska vara utbildningsanknuten och all utbildning forskningsanknuten,

där båda ska bidra till och stimulera samverkan med det omgivande samhället. Ett konkret uttryck för denna ambition är universitetets beslut om fördelning av de extra forskningsanslagen 2019 som löpt vidare under 2020. Göteborgs universitet valde att främja kompletta akademiska miljöer genom att stärka forskningsverksamheten vid några av de fakulteter där det fanns störst skillnad mellan forskningsanslag och utbildningsuppdrag.

Kompletta akademiska miljöer med livaktigt utbyte mellan utbildning, forskning och samverkan kan utformas på många olika sätt. Institutionen för tillämpad IT har utvecklat distanskurser som knyter samman pågående forskning med nätbaserad utbildning. Ett exempel är en kurs om lärande och IT riktad till yrkesverksamma lärare. Här erbjuds ett innehåll som direkt utgår från den forskning som bedrivs vid institutionen. Inom ett samarbete mellan forskare vid HDK-Valand och Handelshögskolan har ett utbildningsprogram inom "embedded design" utvecklats i skärningspunkten mellan design och organisationsforskning samt mellan forskning och praktik.

Det finns också kompletta akademiska miljöer där externa akademiska samarbeten utgör en viktig komponent. Ett sådant exempel är det tvärande samarbetet kring en ny civilingenjörsutbildning vid Chalmers där forskare och lärare från Sahlgrenska akademien medverkar, och erbjuder utrymme för projektmoment och laborationer där studenterna ges möjlighet att testa sina idéer direkt i klinisk miljö. Det gäller även i den miljö där en kurs på masternivå i språkanvändning och språkpolitik ur ett flerspråkighetsperspektiv ges, i samverkan med flera universitet inom den EU-finansierade universitetsalliansen EUTOPIA. Här har en rad studentdrivna forskningsprojekt utvecklats vid flera av de deltagande lärosätena.

Forskning

Göteborgs universitet har under 2020 erhållit 1965 miljoner kronor i externa forskningsbidrag. Den största enskilda forskningsfinansieraren var Vetenskapsrådet, följt av Knut och Alice Wallenbergs Stiftelse och EU. Bland de beviljade bidragen har flera av universitetets yngre forskare haft stora framgångar genom prestigefulla karriärstödsbidrag: fyra konsolideringsbidrag från Vetenskapsrådet, tre karriärbidrag från Europeiska forskningsrådet, ERC, och fem förlängda *Wallenberg Academy Fellowships* från Knut och Alice Wallenbergs Stiftelse.

Universitetets utvecklingsarbete utifrån forskningsutvärderingen RED19 har fortsatt, där är åtgärdsplaner på institutions-, fakultets- och universitetsledningsnivå en viktig utgångspunkt. För att främja forskningsetik har även beslut fattats om att inrätta ett universitetsgemensamt utskott för forskningsetiska frågor. Men den enskilda faktor som haft störst påverkan på forskningsvardagen är den pågående pandemin, som inneburit restriktioner för möten, resor, konferenser och insamling av material. Samtidigt har pandemin bidragit till att verksamheten till vissa delar ställts om, nya teman prioriterats och att pågående och planerade projekt har strukturerats om.

Kvalitetssäkrad forskning

Göteborgs universitet strävar efter att all forskning ska hålla hög kvalitet. Ett kontinuerligt kvalitetsarbete bedrivs därför som en integrerad del av forskningen inom hela universitetet, vilket engagerar såväl enskilda forskare som institutioner, fakulteter och universitetsledning. Det integrerade kvalitetsarbetet stöds också av centralt initierade uppföljningsprocesser.

Vid ett brett lärosäte som Göteborgs universitet är det lokala kvalitetsarbetet anpassat till de villkor och förutsättningar som råder inom olika forskningsområden. Inom vissa områden finns fastställda rutiner och regler, som även inkluderar aspekter för att säkerställa forskningens kvalitet. I andra fall har rutiner växt fram inom en tradition av utbyte i forskarkollegiet. Oavsett vilket utgör forskarnas engagemang och ambition en väsentlig grund för forskningens kvalitetssäkring. Det lokala arbetet följs upp genom löpande rutiner och större insatser, som de universitetsövergripande forskningsutvärderingarna.

En viktig aspekt av forskningens kvalitetssäkring är arbetet med forskningsetiska frågor. Under året har beslut fattats om att inrätta ett utskott för etiska frågor under universitetets forskningsnämnd. Detta utskott ska arbeta med förebyggande åtgärder. Utskottet blir ett komplement till lärosätets råd för prövning av avvikelser från god forskningssed, som bereder ärenden för rektor när det gäller misstankar om oredlighet i forskning eller andra allvarliga avvikelser från god forskningssed.

Universitetet gör också samlade insatser för att stärka forskningens kvalitet. Ett exempel är deltagandet i nätverket EUTOPIA, en av de universitetsallianser som fått bidrag av EU-kommissionen för att skapa Europauniversitet. Göteborgs universitet leder samarbetet inom forskning, och alliansen har framgångsrikt använts som grund för att söka ytterligare forskningsmedel. Både ett gemensamt karriärutvecklingsprogram för yngre forskare och ett samarbete för utveckling av en gemensam forsknings- och innovationsagenda har beviljats medel under 2020.

Ett annat exempel är Wallenbergcentrum för molekyllär och translationell medicin, WCMTM, som inrättades 2015 med tioårig finansiering från Knut och Alice Wallenbergs Stiftelse (KAW), Västra Götalandsregionen, AstraZeneca och Göteborgs universitet. Sedan starten har 20 unga välmeriterade forskare rekryterats. De har genom generösa karriärpaket fått möjlighet att

bygga upp nya egna forskargrupper. Centrumets arbete granskas kontinuerligt av KAW, och under året har besked kommit om fortsatt finansiering för ytterligare fyra år och verksamheten kan därmed pågå fram till och med 2028.

På liknande sätt använder universitetet sitt globala engagemang för att stärka kvaliteten i forskningen. Här kan nämnas de universitetsövergripande internationella samarbetsprojekt där målet är att arbeta tillsammans med globala utmaningar, såsom MIRAI 2.0 och Swetaly. Läs mer om dessa samarbeten i *Internationell samverkan* i kapitlet *Hållbar och kunskapsbaserad samhällsutveckling*.

Uppmärksammade forskningsresultat

Vid Göteborgs universitet bedrivs framstående forskning inom vitt skilda områden, vars resultat väcker uppmärksamhet både inom akademiska kretsar och i bredare sammanhang. Ett mått på forskningsresultats uppmärksamhet är att de fångar andra forskares intresse. Inom vissa vetenskapsområden görs regelbundet citeringsanalyser av oberoende aktörer. Analyserna ger en indikation på hur användbara resultaten varit för andra inom relevanta fält. En sådan är den årliga listan från Clarivate Analytics på världens mest citerade forskare, framför allt inom naturvetenskap och medicin. På listan för 2020 finns nio forskare med anknytning till Göteborgs universitet. Andra externa bedömningar av universitetet görs genom de rankingslistor som olika aktörer publicerar. I den så kallade Shanghai-rankningen, årets Academic Ranking of World Universities, kom Göteborgs universitet på fjärde plats bland svenska lärosäten och på den generella THE-rankingen, från tidskriften Times Higher Education, på femte plats. Årligen bidrar också universitetets forskare till en rad uppmärksammade forskningsresultat. Nedan presenteras några exempel från året som gått.

Vid psykologiska institutionen har en studie gjorts av hur äldre upplevt sin situation och sitt välbefinnande under inledningen av den pandemi som präglade året i så många avseenden. Studien visar att äldre i genomsnitt uppskattade sitt välmående som lika bra, eller till och med bättre, än tidigare år. Detta även om de som oroade sig mer rapporterade ett sämre välbefinnande, vilket både visar på motståndskraft och en stor variation bland äldre under pandemin.

En forskargrupp vid institutionen för kemi och molekylärbiologi har deltagit i ett internationellt samarbete där de utvecklat en ny substans som i djurstudier helt botar möss från en viss typ av hjärntumör. Substansgruppen är nu patenterad och det pågår ett arbete för att kommersialisera den.

Två forskare i juridik har tillsammans med forskare från IT-fakulteten undersökt hur den nya kinesiska digitala infrastruktur som kallas "den digitala sidenvägen" påverkat förutsättningarna för småskaliga

kaffeodlare i Asien. Även om det kinesiska initiativet är omdiskuterat har forskarna kunnat visa att det haft positiva effekter för kaffeodlarna. Den digitala infrastrukturen gör det möjligt att spåra kaffets ursprung mycket exakt och ger småskaliga aktörer ett bättre förhandlingsläge vid försäljning av varorna. Därmed har de i högre grad kunnat ta del av mervärdet av sin hållbara produktion.

Jämställdhetsintegrering för kvalitet

Göteborgs universitet har fortsatt arbetet med jämställdhetsintegrering. Rekommendationer för universitetets fortsatta arbete har sammanställts, där ett av tre prioriterade områden är fördelning av forskningsmedel.

Arbetet med jämställdhetsintegrering ska vara verksamhetsdrivet och utgå från det arbete som genomförs under programperioden samt rekommendationer från forskningsutvärderingen *RED19*. Avsikten är att analysera och åtgärda eventuella strukturella hinder för att uppnå en mer jämställd akademi. Fakulteter och institutioner arbetar utifrån egna förutsättningar. Exempel på åtgärder som genomförts vid fakulteterna är översyn av modeller för samfinansiering av forskningsmedel, utbildningar och revidering av styrdokument. Andra åtgärder fokuserar på jämn könsfördelning vid rekrytering av lärare och forskare. Sammantaget ska dessa åtgärder bidra till att nå en mer jämn fördelning av forskningsmedel. Åtgärderna följs upp vid årliga verksamhetsdialoger med rektor.

Rektors strategiska samfinansiering av forskningsprojekt ska öka såväl den externa som den internationella forskningsfinansieringen, stödda de mest framgångsrika forskarna och ge goda förutsättningar att rekrytera yngre framstående forskare. För att följa hur samfinansieringen fördelas mellan kvinnor och män har detta integrerats som en del i universitetets tertiälvisa uppföljningar.

För att säkerställa att jämn könsfördelning beaktas vid nomineringar från Göteborgs universitet har detta förtydligats i en ny hanteringsordning för universitetsgemensamma nomineringsprocesser.

Läs mer om universitetets arbete med jämställdhetsintegrering i *Arbetsmiljö och lika villkor* i kapitlet *Sammanhållen organisation, attraktiv arbetsplats och studiemiljö*.

WALLENBERGCENTRUM FÖR MOLEKYLÄR OCH TRANSLATIONELL MEDICIN

Detta centrum är en del av en nationell satsning sedan 2015, där Göteborgs universitet samverkar i ett långsiktigt projekt med Knut och Alice Wallenbergs Stiftelse, Västra Götalandsregionen och AstraZeneca för att stärka svensk life science och främja translationell medicinsk forskning.

Vetenskapliga publikationer

Genom vetenskapliga publikationer gör forskare sina resultat och resonemang tillgängliga för forskarsamhället, såväl nationellt som internationellt. Göteborgs universitet strävar efter att utforma system för uppföljning av publikationer som ska spegla den vetenskapliga bredd i innehåll och målgrupper som universitetets forskning representerar.

Forskare vid Göteborgs universitet publicerade under 2020 6 555 publikationer och bidrog på så sätt till ny kunskap inom en mängd områden (se tabell 2). Den lokala publikationsdatabasen inkluderar kategorier av publikationer, såväl de mer traditionella vetenskapliga publikationsformerna som konstnärliga arbeten och populärvetenskapliga texter. Det totala antalet publikationer har ökat med drygt tre procent under perioden 2016–2019. Det lägre utfallet 2020 förklaras av fördröjning i inrapportering av publikationer, där utfallet för konferensbidrag i detta sammanhang utmärker sig jämfört med tidigare års eftersläpning. Det är i nuläget för tidigt att dra några slutsatser kring denna differens. Samtliga publikationer för 2020 är inte registrerade ännu och det är rimligt att anta att antalet kommer att stiga och vara i nivå med tidigare år. Vid Göteborgs universitet utgör refereegranskade artiklar i vetenskapliga tidskrifter drygt hälften av den totala publikationsmängden. För information om antalet vetenskapliga artiklar inom hållbar utveckling se *Forskning för hållbar utveckling* i kapitlet *Hållbar och kunskapsbaserad samhällsutveckling*.

Vid Göteborgs universitet använder ett flertal fakulteter den så kallade norska modellen för att fördela delar av forskningsanslaget. Modellen tillämpas sedan 2004 i Norge på nationell nivå och liknande modeller har tagits i bruk även i Danmark och Finland. I modellen delas publikationskanalerna artiklar, böcker och kapitel i bok in i nivåerna 1 eller 2, där den högre av de två utgörs av de främsta kanalerna inom sitt ämnesområde. Utöver att utgöra fördelningsmodell ger modellen därmed även en indikation på vetenskapligt genomslag. Vid Göteborgs universitet

utmärker sig kapitel i sammanhanget, med en andel nivå 2-publikationer på närmare 40 procent (se tabell 3). Artiklar ligger på en jämn nivå kring 25 procent, samtidigt som böcker varierar något mer under perioden.

Antalet gånger en publikation citeras av andra forskare ses som ett mått på arbetets genomslag i vetenskaps-samhället. De artiklar som citerats flest gånger antas då ha haft störst betydelse inom sitt fält. Tabell 1 visar andelen av universitetets refereegranskade publikationer indexerade i citeringsdatabasen Web of Science som tillhör toppskiktet avseende antalet citeringar. Dessa publikationer har citerats så ofta att de tillhör den högst citerade tiondelen inom respektive ämnesområde. Universitetet har ett utfall som ligger över 19 procent för samtliga år. Utfallet är genomgående högre än motsvarande analys från föregående år. Orsaken är att en ny, mer adekvat metod för beräkning av referensvärden tillämpats från och med i år, jämförelser med tidigare års beräkningar bör därmed inte göras.

Diagram 1 visar andelen publikationer från Göteborgs universitet som publicerats som öppet tillgängliga 2015–2019. Ungefär 50 procent av universitetets publikationer publicerades som öppet tillgängliga i någon form under 2019. Andelen som publicerades i renodlade Open Access-tidskrifter var knappt 20 procent. Trenden för femårsperioden är stigande och andelen öppet tillgängliga publikationer har ökat med 15 procentenheter, vilket ligger i linje med universitetets ambition.

publikationsår	andel (%)
2019	21,8
2018	21,5
2017	19,3
2016	19,8
2015	19,1

Tabell 1. Andel publikationer som tillhör de 10 % mest citerade på världsbasis.

Data från Clarivate Analytics Web of Science, bearbetad och levererad under november 2020 av Centre for Science and Technology Studies (CWTS) Leiden University. Omfattar publikationstyperna Article och Review. Utfall för 2020 redovisas inte på grund av för kort citeringsintervall. Ny metod för beräkning tillämpas, uppgifter för tidigare år har uppdaterats.

antal per publikationstyp	2020	2019	2018	2017	2016
Artikel i vetenskaplig tidskrift	4 076	4 342	4 108	3 947	3 750
Bok	85	111	115	113	116
Doktorsavhandling	222	286	145	189	196
Forskningsöversiktsartikel	82	99	110	103	62
Kapitel i bok	666	877	920	940	916
Konferensbidrag	200	751	815	878	955
Konstnärligt arbete ¹	-	99	128	133	118
Paper i proceeding	190	300	331	318	327
Samlingsverk (redaktörskap)	72	91	92	91	96
Övriga publikationer ²	962	1 127	1 442	1 378	1 309
Totalt	6 555	8 083	8 206	8 090	7 845

Tabell 2. Antal publikationer.

Uppgifter om antalet publikationer kan förändras då komplettering av icke-rapporterad publicering görs löpande.

¹ Publikationstypen konstnärligt arbete redovisas inte för 2020 då granskning görs först kommande år.

² Övriga publikationer avser artiklar i övriga tidskrifter, rapporter, recensioner etcetera.

publikationstyp/nivå (%)	2019	2018	2017	2016	2015
Artikel					
Nivå 1	75	75	75	74	74
Nivå 2	25	25	25	26	26
Bok					
Nivå 1	71	70	74	77	63
Nivå 2	29	30	26	23	37
Kapitel					
Nivå 1	62	60	64	63	63
Nivå 2	38	40	36	38	38

Tabell 3. Andel nivå 1- och nivå 2-publikationer enligt norsk publiceringsindikator.

Data från NSD, Norsk senter for forskningsdata. Den norska publiceringsindikatorn delar in publikationskanaler artiklar, böcker och kapitel i nivåerna 1 och 2, där den högre av de två utgörs av de främsta kanalerna inom sitt ämnesområde. Bedömningarna görs av forskare i så kallade faggrupper, knutna till UHR, Universitets- og høyskolerådet. I Norge ska nationellt sett publicering på nivå 2 utgöra cirka 20 % av all publicering. Utfall för 2020 redovisas inte då fullständig data ännu inte finns tillgänglig.

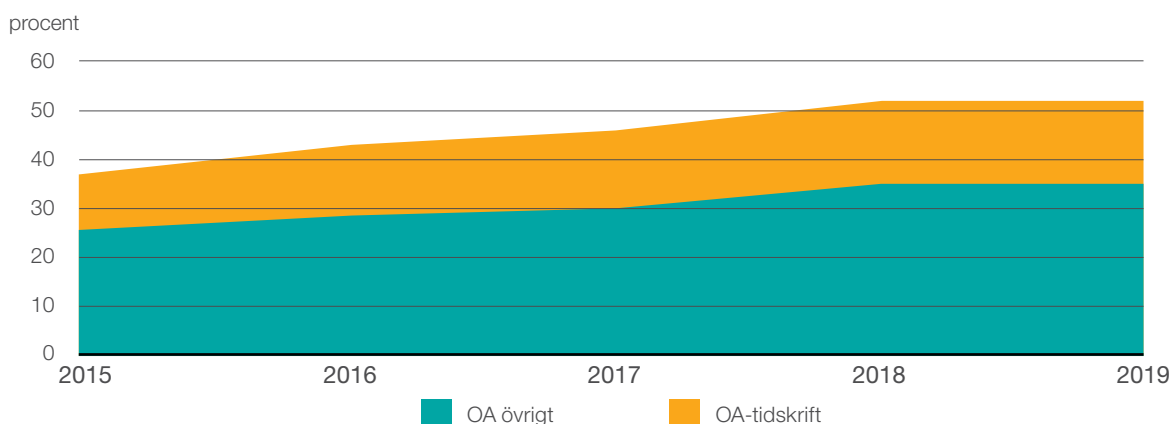

Diagram 1. Andel Open access.

Data från Clarivate Analytics Web of Science. OA-tidskrifter avser tidskrifter som finns listade i Directory of Open Access Journals (DOAJ). OA övrigt avser annan Open Access-publicering, som OA-tidskrifter ej listade i DOAJ, hybrid-tidskrifter och artiklar i öppna arkiv.

Utfall för 2020 redovisas inte då fullständig data ännu inte finns tillgänglig.

Forskningsbidrag

Nästan hälften av universitetets forskning finansieras av externa forskningsbidrag. Det innebär en kvalitetsmärkning, då bidragen nästan alltid beviljas i konkurrens efter en kollegial granskning av de föreslagna forskningsprojekten. Även om flera av dessa bidrag är relativt små gör det stora antalet att det rör sig om betydande belopp, vilka tillsammans finansierar en väsentlig del av universitetets breda och framgångsrika forskning.

Universitetets erhållna forskningsbidrag, vilket mäts som inbetalningar från externa bidragsgivare, har totalt sett ökat och uppgår till 1 965 miljoner kronor 2020 (se diagram 2). Ökningen är 16 miljoner kronor, motsvarande 0,8 procent, jämfört med 2019 och är därmed lägre än de senaste åren. Svenska forskningsfinansiärer står för merparten av forskningsbidragen, där bidrag från kategorin "övriga svenska givare" fortsatt är störst med totalt 866 miljoner kronor, en ökning med 99 miljoner kronor eller 13 procent jämfört med förra året. Merparten av denna ökning avser bidrag från Knut och Alice Wallenbergs Stiftelse. Bidrag från forskningsråden minskar samtidigt något och uppgår 2020 till 757 miljoner kronor. Även bidrag från övriga finansiärsg grupper har minskat under 2020, där störst effekt syns bland bidrag från kategorin "övriga utländska givare".

Användningen av forskningsmedel såväl som fördelning av vissa forskningsbidrag har påverkats av pandemin. Det gäller även utlysningar av forskningsbidrag, särskilt

från privata finansiärer. Lärosätena har med anledning av den uppkomna situationen fått en särskild förstärkning av forskningsanslaget för 2021. Universitetet har under senare delen av året diskuterat och beslutat om principer för fördelningen av dessa medel.

Uppmärksammade forskningsbidrag

Bland de bidrag som beviljats till Göteborgs universitet finns sådana som väcker särskild uppmärksamhet. Det kan vara bidrag som ges i hög konkurrens eller som genom sin omfattning skapar möjligheter att utveckla starka forskningsområden vid universitetet.

Under 2020 märks några särskilt framgångsrika forskningsmiljöer. En sådan finns inom ämnet arkeologi vid institutionen för historiska studier. Den har beviljats inte mindre än två prestigefulla bidrag från Europeiska Forskningsrådet, ERC. Det ena bidraget är riktat till

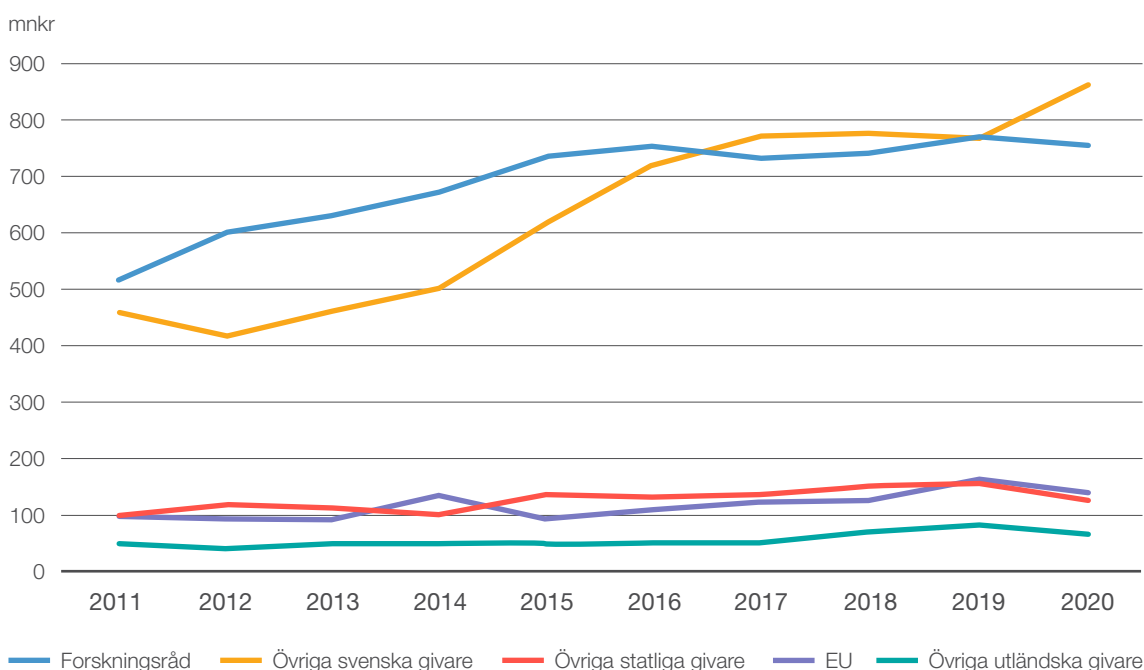

Diagram 2. Inkomster av forskningsbidrag.

Europas absoluta toppforskare, som samarbetar i små grupper. Det andra bidraget är ett karriärutvecklingsbidrag till en yngre forskare i samma miljö. Därtill har ytterligare fyra forskare inom arkeologi beviljats bidrag från Vetenskapsrådet på totalt 39 miljoner kronor.

En annan framgångsrik forskningsmiljö är Wallenberg-centrum för molekylär och translationell medicin, WCMTM, som även beskrivits i *Kvalitetssäkrad forskning*. De forskargrupsledare som rekryterats till WCMTM har under året beviljats ett flertal prestigefulla bidrag. En forskare har tilldelats konsolideringsbidrag och ytterligare tre forskare har erhållit etableringsbidrag från Vetenskapsrådet. En av dessa har också tilldelats ett ERC Starting grant. Därtill har ett karriärutvecklings-

bidrag från Svenska Sällskapet för Medicinsk Forskning tilldelats ytterligare en forskare inom WCMTM.

Även forskare utan koppling till dessa miljöer har erhållit prestigefulla karriärstödsbidrag till Göteborgs universitet, ett bidrag från ERC och tre konsolideringsbidrag från Vetenskapsrådet. Fem av universitetets forskare fick även möjlighet att söka förlängning på snart avslutade projekt inom *Wallenberg Academy Fellows*, finansierade av Knut och Alice Wallenbergs Stiftelse, varav fyra beviljades nya medel. Det femte förlängda bidraget är knutet till WCMTM där forskaren fick ett kompletterande bidrag av stiftelsen till sitt beviljade konsolideringsbidrag från Vetenskapsrådet utan att bjudas in att söka förlängning.

Forskningsinfrastruktur

För att ge forskningen goda förutsättningar att utvecklas och hålla hög kvalitet är funktionell och avancerad forskningsinfrastruktur nödvändig. Det innefattar stora forskningsanläggningar inom materialvetenskap, högteknologiska laboratorier för livsvetenskap och databaser för forskning inom humaniora, samhällsvetenskap och medicin.

Forskningsinfrastruktur är oftast allt för omfattande och kostsam för enskilda forskargrupper, institutioner eller lärosäten att driva. Därför pågår sedan några år en nationell och internationell samordning av existerande och nya resurser. Göteborgs universitet välkomnar samordningen, då den optimerar organisation, drift och nyttjande. Universitetet har tillsammans med övriga lärosäten framhållit vikten av ökade medel till forskningsinfrastruktur och satsningar inom samtliga vetenskapsområden. Detta har hörsammats och forskningspropositionen 2020 innehåller en betydande ökning av medlen till forskningsinfrastruktur för att konkurrenskraftig forskning ska kunna bedrivas.

Göteborgs universitet har samordnat sig med andra svenska lärosäten inför Vetenskapsrådets utlysning om bidrag till forskningsinfrastruktur av nationellt intresse, som öppnade i december 2020. Universitetet förväntas vara värd för fem ansökningar till Vetenskapsrådet och medverka vid ytterligare 13 ansökningar.

Den nationella forskningsinfrastrukturen Science for Life Laboratory, SciLifeLab, har utvärderats av internationella sakkunniga. Göteborgs universitet deltar i flera av SciLifeLabs plattformar och fick goda betyg i utvärderingen. Nya forskningsinfrastrukturresurser från Göteborgs universitet kommer att inkluderas i SciLifeLab under perioden 2021–2024.

På europeisk nivå har universitetet medverkat i tre internationella forskningsinfrastrukturer som fått finansiering av EU:s ramprogram för forskning, Horisont 2020. *RIITrainPlus* fokuserar på kompetensförsörjning av forskningsinfrastruktur. Målet är att ta fram ett utbildningsprogram för nuvarande och blivande föreståndare och chefer inom europeisk forskningsinfrastruktur för att främja spetskompetens, långsiktigt tillhandahålla kvalificerad personal samt att bygga upp en europeisk skola för förvaltning av forskningsinfrastrukturer. *Panacea* ska etablera en integrerad forskningsinfrastruktur för att tillgodose tvärvetenskapliga användare inom vetenskapsområden som spänner över biologi, kemi, medicin och teknik – med avancerad instrumentering och experimentell expertis för tillämpningar inom kärnmagnetisk resonans (NMR). Göteborgs universitet deltar här genom Svenskt NMR centrum. *GROOM II* är en fortsättning på ett projekt som bygger upp en infrastruktur för att stödja forskning om den blå ekonomin och havsekologi. Särskilt fokus finns på drönare, vilka kan möjliggöra miljöobservationer ned till 6 000 meter under vattenytan.

Göteborgs universitet har under året kommit överens med det polska varvet om att ta hem det nya forskningsfartyget Skagerak för färdigställande i Sverige. Arbetet har påbörjats och förväntas vara klart till sommaren 2021. Då forskningsfartyget befinner sig i Sverige finns förutsättningar för forskare att förbereda sig inför kommande forskningsarbete på fartyget.

Särskilda återrapporteringskrav

Nationella sekretariatet för genusforskning

Nationella sekretariatet för genusforskning främjar genusforskning inom universitets- och högskolesektorn och bidrar till en kunskapsutveckling för hållbara villkor för arbetsliv, utbildning och forskning. Verksamheten är forskningsdriven och har nationell, nordisk och internationell samverkan i fokus. Sekretariatet är en nationell resurs för kunskap om genus och jämställdhet på många olika sätt och i en mängd olika sammanhang.

Årets verksamhet har bland annat berört teman som sexuella trakasserier i akademien och arbetslivet i övrigt, genusperspektiv på demografiska utmaningar, framtidens högteknologiska arbetsliv och den köns-segregerade arbetsmarknaden och genus i forsknings- och innovationsfinansierande organisationer globalt. Nya teman för året är exempelvis HBTQI-ungas välmående samt genusperspektiv på hållbarhet och Agenda 2030.

Ett exempel på ett uppdrag som utförts under året är en rapport om förebyggande arbete mot sexuella trakasserier i svenskt och nordiskt arbetsliv för Kantar Sifo. Ett annat är förberedelse av en nationell studie som ska undersöka hur vanligt förekommande sexuella trakasserier är i akademien. Studien kommer att genomföras i samverkan med Karolinska institutet och med flera lärosäten i ett samverkansprogram mot sexuella trakasserier, där sekretariatet också ingår i styrgruppen. Under året har också forskares villkor prioriterats, genom förberedelser för en pilotstudie om forskares utsatthet för hat och hot. Studien ska genomföras under 2021 i samverkan med Sveriges universitets- och högskoleförbund, SUHF, och Sveriges universitetslärare och forskare, SULF.

Sekretariatet samverkar nationellt, nordiskt och internationellt bland annat med Sveriges genusforskarförbund, Svensk ämnesförening för genusvetenskap (ÄG), Kvinnsam, Atgender (ett europeiskt genusforskarförbund), Diskrimineringsombudsmannen och med Tidskrift för genusvetenskap. Sekretariatet koordinerar ett nordiskt nätverk för sina systerorganisationer med liknande uppdrag där samtliga nordiska länder är representerade. Vidare medverkar sekretariatet i universitetets samarbete inom EUTOPIA, framförallt vad gäller inkludering, samt i ett EU-finansierat projekt om forskningsfinansiering, *Genderaction*.

Nordicom

Den nationella enheten Nordicom är ett nordiskt kunskapscenter på medie- och kommunikationsområdet. På uppdrag av Kulturdepartementet görs särskilda analyser och kartläggningar av den svenska medieutvecklingen. Nordicom genomför flera datainsamlingar och analyser under ett år. Vissa av dessa är specifikt svenska, andra är nordiska. Synergi-effekterna mellan den svenska och nordiska verksamheten är stora. De totala kostnaderna för verksamheten 2020 uppgick till 4,2 miljoner kronor.

Under 2020 har datainsamling för medievaneundersökningen *Mediebarometern* genomförts, som genomförts årligen sedan 1979. Resultaten från 2019 års undersökning presenterades under våren i rapporten "Mediebarometern 2019". Rapporten lanserades vid ett webinarium i maj, som också sändes i SVT. Kostnaderna för *Mediebarometern* uppgick till 1,2 miljoner kronor och försäljningsintäkterna uppgick till 0,4 miljoner kronor.

I december publicerade Nordicom en omfattande analys av de globala nätjättarnas inflytande över svenska och nordiska nyhetsmedier. Boken "Silicon Valley och makten över medierna" (Lindén, 2020) lanserades vid ett webinarium arrangerat i samverkan med Medier och demokrati vid Lindholmen Science Park och NxtMedia i Trondheim.

NATIONELLA ENHETER

Göteborgs universitet är värdundervisning för flera enheter med nationellt ansvar. Vid universitetet finns förutom Nationella sekretariatet för genusforskning, Nordicom och Segerstedtinstitutet även Havsmiljöinstitutet, Nationellt centrum för matematikutbildning och Svensk Nationell Datatjänst.

Nordicom har under året inlett ett arbete med att inrätta ett nytt forum för att identifiera och samordna forskare inom medie- och informationskunnighet, MIK. Satsningen är en del av det nationella nätverket MIK Sverige som drivs av Statens medieråd. Nordicom har också bidragit med dataunderlag och analyser till Myndigheten för press, radio och tv:s rapportserie *Medieutveckling*.

Utöver publikationer och externa samarbeten pågår en kontinuerlig insamling och förmedling av statistik om medieutvecklingen. Här ingår bland annat struktur, ägande, ekonomi, innehåll, tillgång och användning.

Nordicoms material används i en rad olika sammanhang. Här kan nämnas seminarier och konferenser, undervisning och kurslitteratur, myndighetsrapporter och utredningar. Som ett led i spridningen av Nordicoms publikationer och datasammanställningar publiceras allt material som producerats som Open Access på Nordicoms webbplats.

Segerstedtinstitutet

Segerstedtinstitutet är ett nationellt resurscentrum för kunskap kring förebyggande arbete mot våldsutövande ideologier, våldsutövande strukturer och rasistiska organisationer. Institutets arbetsformer har påverkats av pandemin. Utbildningar ställdes snabbt om till att genomföras digitalt och på distans. Där utbildning och samverkan inte varit möjligt har verksamheten disponerats om till forskning. Under hösten prioriterades därför merparten av institutets resurser till forskningsverksamheten. Samtidigt ökade efterfrågan på digital fortbildning från institutets målgrupper, vilket har bidragit till att fler personer kunnat nå jämfört med tidigare.

Under året har Segerinstitutets forskning resulterat i 13 vetenskapliga artiklar, böcker, bokkapitel, rapporter och konferensbidrag. Institutet bedriver sex fleråriga forskningsprojekt och två ettåriga forskningsprojekt. De ettåriga projekt som skulle ha rapporterats 2020 har förlängts med anledning av pandemin. Under året har forskare vid institutet beviljats ytterligare medel från Vetenskapsrådet för ett nytt flerårigt forskningsprojekt.

Samverkan med kommuner, andra myndigheter och civilsamhället har anpassats till pandemin, trots detta har nya samarbeten etablerats med drygt tio nya kommuner under 2020. Detta har bidragit till ytterligare ökad efterfrågan på fortbildning. Samtidigt har institutets akademiska kurser, som kräver närvaro på campus, skjutits fram till kommande läsår. Den ökade efterfrågan på fortbildning förväntas kvarstå 2021, samtidigt som söktrycket till de akademiska kurserna kan antas öka.

Under 2020 har institutet utbildat cirka 13 000 personer i fortbildningsverksamheten och 56 studenter, motsvarande 11,25 helårsstudenter hann examineras innan dessa kurser avbröts på grund av pandemin.

Segerstedtinstitutet ingick under 2019 ett samarbetsavtal med Yad Vashem i Jerusalem, vilket har rönt betydande uppskattning och förväntningar. Arbetet med att implementera detta har försvårats till följd av pandemin. Institutet är förberett på att återuppta detta arbete under 2021, denna fördröjning kan innebära en ökad efterfrågan.

Utbildning

Göteborgs universitet har det bredaste utbildningsutbudet bland Sveriges lärosäten och når för första gången sedan 2011 det tilldelade utbildningsuppdraget. Under 2020 hade universitetet 29 142 helårsstudenter, en ökning med sju procent jämfört med förra året. Ökningen berodde dels på ökat söktryck, dels på de ökade utbildningsuppdragen från regeringen. Även prestationsgraden har ökat. Universitetet har utfärdat 7 045 examina på grundnivå och avancerad nivå samt 266 examina på forskarnivå. Den internationella profilen har stärkts, både genom olika gränsöverskridande samarbeten inom bland annat EUTOPIA-alliansen och genom ett ökat utbildningsutbud på engelska.

Universitetet har fortsatt att stimulera och kompetensutveckla sina lärare, 900 medarbetare har påbörjat högskolepedagogiska kurser eller forskarhandledning under 2020. För att säkerställa god utbildningskvalitet har 20 externa utbildningsutvärderingar genomförts, som en del av universitetets kvalitetssystem. Fokus har även varit att stärka studentinflytandet och jämställdhetsintegreringen genom nya och reviderade styrdokument. Utveckling av digitala verktyg och digital undervisning har varit central, både mot bakgrund av pandemin och de sedan tidigare initierade strategiska satsningarna på nätburen undervisning.

Universitetets utbildningsutbud

Utbildningens innehåll kännetecknas av ett vetenskapligt och pedagogiskt förhållningssätt utifrån universitetets strävan mot kompletta akademiska miljöer. Utbudet ska svara mot studenternas efterfrågan och arbetslivets behov. Göteborgs universitet erbjuder flera utbildningsingångar och ett brett utbildningsutbud där program och fristående kurser kompletterar varandra.

Bedömningar och prioriteringar

Utvecklingen av universitetets utbildningsverksamhet präglas av ambitionen att erbjuda utbildningar av hög vetenskaplig och konstnärlig kvalitet samt ansvaret att bidra till bildning och livslångt lärande, utifrån pedagogisk excellens. Universitetet har fastställt

en ny vision för perioden 2021–2030 där fokus är utbildning av högsta kvalitet genom vetenskapligt och pedagogiskt samarbete i kompletta akademiska miljöer samt kunskapsutveckling och samverkan med internationella, nationella, regionala och lokala aktörer.

53 542 STUDENTER

Göteborgs universitet har totalt 53 542 studenter som läser någon av universitets kurser eller program på grundnivå eller avancerad nivå, 66 procent är kvinnor och 34 procent är män.

Universitetets utbildningsutbud kännetecknas av både bredd och djup med många ingångar genom blended learning och en variation mellan campusbaserad och nätbaserad undervisning. Fakulteter och institutioner gör prioriteringar av utbildningsutbudet och innehållet i utbildningarna, utifrån en lyhördhet och anpassning till samhällets utveckling och studenternas behov. Samråd genomförs på universitetsgemensam nivå innan nya utbildningar och huvudområden inrättas eller avvecklas. Syftet är att ta tillvara kompetenser inom universitetet och att säkerställa att nya utbildningar utvecklar utbildningsutbudet i förhållande till universitetets vision. Under 2020 har sex samråd skett, att jämföra med sex samråd 2019 och elva samråd 2018, vilket är ett tecken på fortsatt dynamisk utveckling av universitetets utbildningsutbud. Inom forskarutbildningen sker på motsvarande sätt samråd med forskarutbildningsutskottet.

Göteborgs universitet har under en längre period underproducerat i förhållande till tilldelat takbelopp. För 2020 uppvisar universitetet för första gången sedan 2011 en överproduktion, vilket bland annat är ett resultat av universitetets gemensamma arbete och fokus på olika insatser inom området. Här kan uppdraget med kursklassificering, interna prislappar och avräkning nämnas samt analys av genomströmning och orsaker till avhopp. Ett delresultat har varit ett särskilt analysverktyg som ger möjlighet till fördjupande analyser av förändringar i studentgrupper.

Ett annat resultat har varit utvecklandet av utbildningsdialoger som ska skapa fördjupade samtal mellan universitetsgemensam nivå och fakultetsnivå, med fokus på stöd vid planering, uppföljning och förändring av utbudet på grundnivå och avancerad nivå. Genomförandet av utbildningsdialoger med respektive fakultet förbereddes under våren med utgångspunkt i fakulteternas utbildningsstrategier, kvalitetsarbete och utbildningsprognoser. Till följd av pandemin fick utbildningsdialogerna skifta fokus mot det ökade utbildningsuppdrag som regeringen aviserade under samma period avseende sommarkurser, basår, bristyrken och livslångt lärande, men också andra kompetensförstärkande insatser. Fokus för vårens utbildningsdialoger blev fakulteternas reella möjlighet att svara upp mot en utökad verksamhet.

De pågående strategiska satsningarna på utveckling och systematisering av den digitala infrastrukturen och blended learning bidrog till att Göteborgs universitet hade förutsättningar att klara den snabba omställningen till distansundervisning under våren. Universitetet genomförde på kort tid en omställning som bland annat krävde en prioritering av utveckling av digitala lösningar och verktyg, utveckling av andra examinationsformer än traditionell salstentamen samt en utveckling av undervisningsformer mer anpassade till digital miljö. Göteborgs universitet har påbörjat arbetet för att dra lärdom av erfarenheter och analysera goda exempel i undervisning som en följd av pandemin.

Göteborgs universitet arbetar för att förbättra villkoren, öka kvaliteten och genomströmningen samt fördjupa fakultetsövergripande samverkan inom lärarutbildningarna. För att förtydliga fakulteternas ansvar har beslut fattats om att samla samordningen av all lärarutbildning vid Utbildningsvetenskapliga fakulteten. Fortsatt har den universitetsövergripande utbildningsnämnden ansvar för att initiera och stödja åtgärder som syftar till kvalitetssäkring och kvalitetsutveckling av universitetets samtliga utbildningar.

Utfall för utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Göteborgs universitet har fortsatt att erbjuda många möjligheter till högre studier. Ett brett utbud av fristående kurser, program och distansutbildningar riktade mot kommande arbetsliv ska svara upp mot samhällets behov och studenternas krav. Det totala utbildningsutbudet uppgick 2020 till 212 utbildningsprogram och 1 980 fristående kurser, en ökning med sex program och cirka 70 kurser jämfört med 2019. Universitetet har även fortsatt att utveckla sin internationella prägel på utbildningsverksamheten genom att erbjuda allt fler utbildningar på engelska. Under 2020 gavs 78 program och nära 600 kurser på engelska, en ökning med två program och cirka 20 kurser jämfört med 2019.

Helårsstudenter och helårsprestationer

Antalet helårsstudenter vid Göteborgs universitet 2020 uppgick till 29 142, en ökning med knappt 1 900 helårsstudenter, motsvarande sju procent, jämfört med 2019 (se tabell 4). Ökningen är sex procent inom program och tio procent inom fristående kurser. Bedömningen är att pandemin och dess effekter på samhälle och arbetsmarknad kraftigt ökat intresset för högre studier under det senaste året. Även under 2019 ökade antalet helårsstudenter vid Göteborgs universitet. En bidragande orsak till ökningen som då lyftes fram var de åtgärdsplaner som fakulteter och institutioner tagit fram, vilka bedöms ha haft effekt även på 2020 års utfall. Antalet helårsprestationer fortsätter att öka och uppgick till 24 744, en ökning med knappt 1 900 helårsprestationer, motsvarande åtta procent jämfört med 2019. Ökningen är sju procent inom program och tio procent inom fristående kurser. Sammantaget gör detta att prestationsgraden är 85 procent, en ökning med en procentenhet från 2019.

Fördelningen av helårsstudenter på program och kurs per utbildningsnivå är relativt stabil över tid (se diagram 3). Under 2020 har dock en förskjutning skett mot ett utbildningsutbud med en större andel fristående kurser på grundnivå. Ökningen är två procentenheter jämfört med 2019, vilket bland annat beror på de utökade utbildningsuppdragens specifi- cering samt ett ökat söktryck till följd av pandemin.

Fördelningen av helårsstudenter mellan fakulteter är i stort sett oförändrad jämfört med tidigare år (se diagram 4). Flest antal helårsstudenter har Sam- hållsvetenskapliga fakulteten följt av Sahlgrenska akademien och Handelshögskolan. Den största ökningen av antalet helårsstudenter jämfört med 2019 finns vid Humanistiska fakulteten, följt av Handelshögskolan och Naturvetenskapliga fakulteten.

Könsfördelningen bland studenterna är stabil över tid där kvinnor utgör cirka två tredjedelar och män en tredjedel av helårsstudenterna. Överrepresentationen av kvinnliga studenter kan kopplas till ett utbildnings- utbud som omfattar flera stora ämnesområden som traditionellt har en hög andel kvinnliga studenter, vilket exempelvis gäller flertalet samhällsvetenskapliga utbildningar, hälsovetenskapliga utbildningar och lärarutbildningar. Mest jämn könsfördelning har utbildningar vid Handelshögskolan och Naturveten- skapliga fakulteten (se diagram 4).

antal	Helårsstudenter					Helårsprestationer				
	2020	2019	2018	2017	2016	2020	2019	2018	2017	2016
Program	20 417	19 328	18 492	18 442	18 116	18 796	17 491	16 782	16 631	16 329
kvinnor/män (%)	67/33	68/32	68/32	68/32	68/32	68/32	69/31	70/30	69/31	69/31
Fristående kurs	8 725	7 922	7 545	7 711	7 880	5 948	5 397	5 181	5 226	5 367
kvinnor/män (%)	61/39	60/40	61/39	61/39	59/41	63/37	63/37	63/37	62/38	62/38
Totalt	29 142	27 251	26 037	26 153	25 996	24 744	22 888	21 963	21 858	21 697
kvinnor/män (%)	65/35	65/35	66/34	66/34	65/35	67/33	68/32	68/32	67/33	67/33

Tabell 4. Utbudet i helårsstudenter och helårsprestationer.

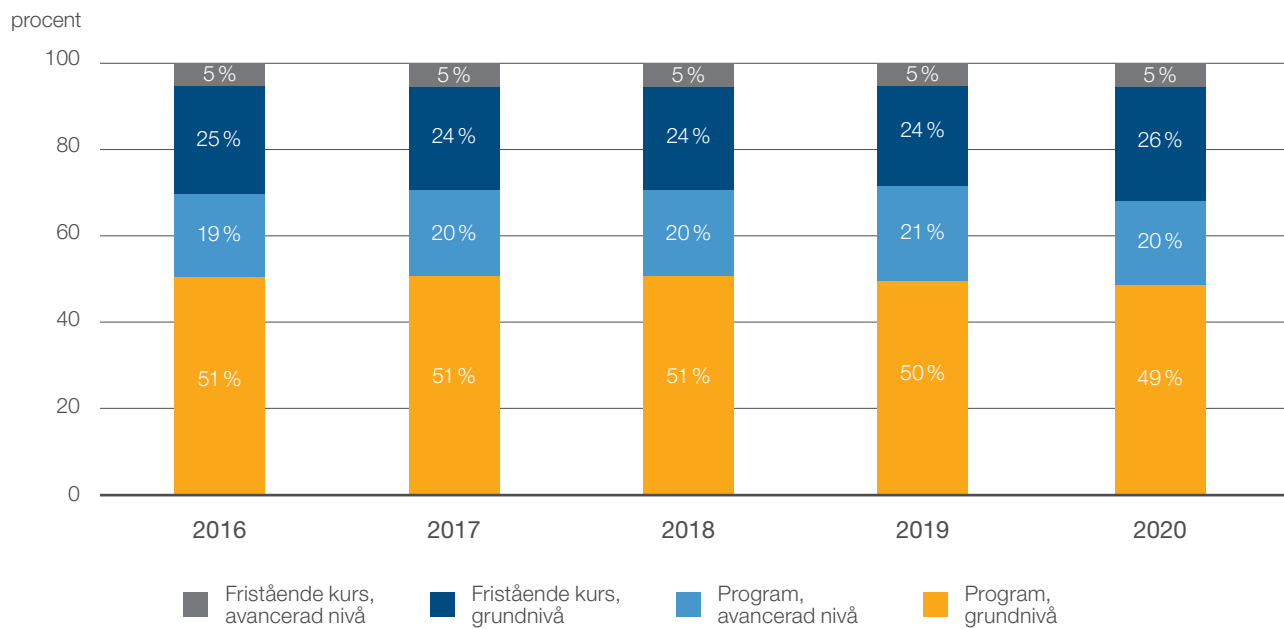

Diagram 3. Helårsstudenter på program och fristående kurs per nivå.

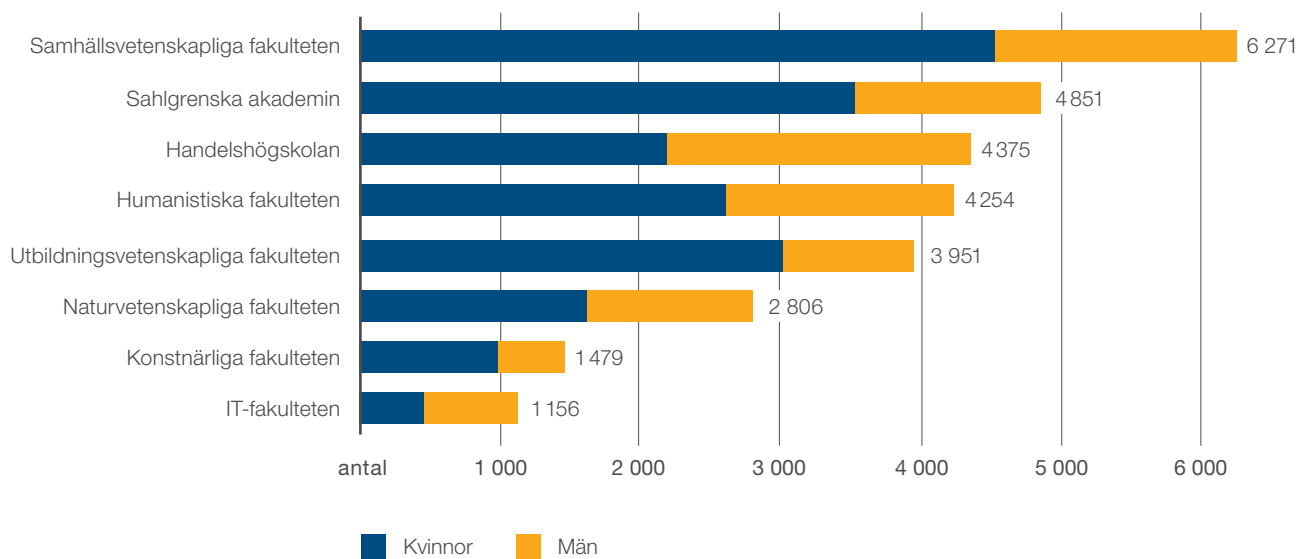

Diagram 4. Helårsstudenter 2020 per fakultet.

Söktryck

Söktrycket till Göteborgs universitets samlade utbildningsutbud är fortsatt högt och för såväl kurser som program finns det många sökande i relation till antalet antagna (se diagram 5a respektive 5b). Jämfört med 2019 uppvisas i år dessutom en kraftig ökning med 20 procent av behöriga förstahandssökande till program respektive 38 procent av behöriga förstahandssökande till kurser.

Såväl kvinnor som män söker Göteborgs universitets programutbud i samma utsträckning som tidigare år. Fördelningen är 66 procent kvinnor och 34 procent män bland alla behöriga förstahandssökande 2020. Även för sökande till kurser förändras inte andelen kvinnor/män särskilt mycket över tid. Av de sökande till universitetets kursutbud, vad gäller fristående kurser, är 62 procent av alla behöriga förstahandssökande kvinnor och 38 procent är män.

Göteborgs universitets utbildningsutbud lockar sökande i alla åldrar. Under de senaste åren har de sökande blivit allt yngre samtidigt som antalet sökande från gruppen 30 år eller äldre varit på en relativt stabil nivå. Pandemin och dess effekter på arbetsmarknaden gör att antalet sökande till Göteborgs universitet i år är som allra störst i den yngsta åldersgruppen 21 år

eller yngre. Här sökte hela 80 procent fler program på grundnivå under 2020 jämfört med föregående år. Till fristående kurser har antalet behöriga förstahandssökande ökat i samtliga åldersgrupper 2020.

En översiktlig analys, där internationell rekrytering inte ingår, visar att av Göteborgs universitets nationella studentrekrytering till program 2020 består 56 procent av sökande från Västra Götalands län och 44 procent från övriga län i landet. Av de sökande från Västra Götalands län har 53 procent läst gymnasiet i Göteborg, följt av 18 procent för kommunerna i Storgöteborg, elva procent i Fyrbodalen, tio procent i Sjuhärads och åtta procent i Skaraborg.

En motsvarande analys för fristående kurser visar att av Göteborgs universitets nationella studentrekrytering 2020 består 46 procent av sökande från Västra Götalands län och 54 procent från övriga län i landet. Av de sökande från Västra Götalands län har 52 procent läst gymnasiet i Göteborg, följt av 20 procent för kommunerna i Storgöteborg, elva procent i Fyrbodalen, nio procent i Sjuhärads och åtta procent i Skaraborg.

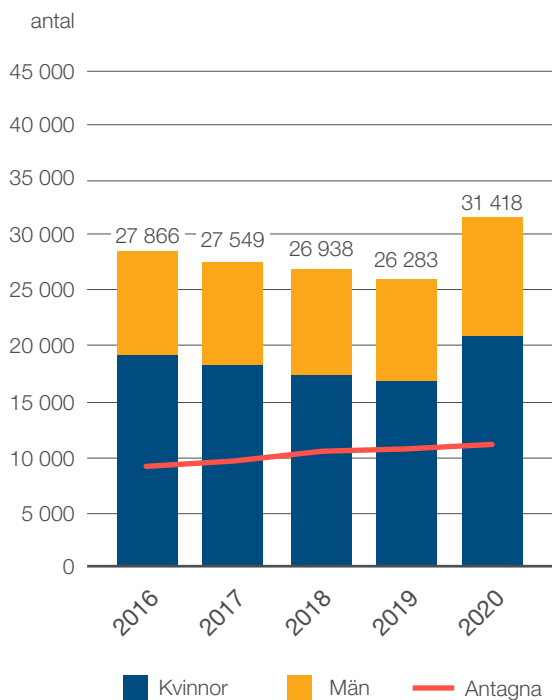

Diagram 5 a. Behöriga förstahandsansökningar och antagningar till program

Uppgifterna utgör antal ansökningar respektive antagningar, och avser inte unika individer.

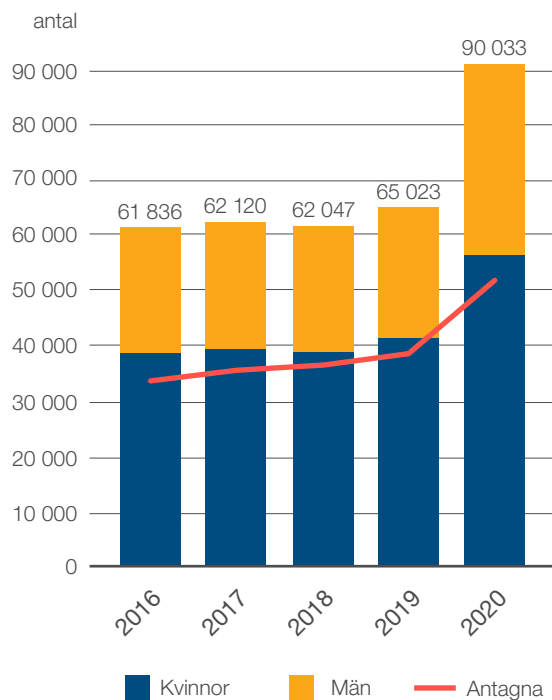

Diagram 5 b. Behöriga förstahandsansökningar och antagningar till kurser

Examina

Antalet utfärdade examina vid Göteborgs universitet uppgick 2020 till drygt 7 000, vilket är en ökning med över 600 examina, motsvarande tio procent jämfört med 2019. Ökningen är av samma storlek på grundnivå som på avancerad nivå och finns i samtliga examens-kategorier (se tabell 5).

På grundnivå har kandidatexamina ökat mest vid samtliga fakulteter det senaste året. Störst ökning finns vid Samhällsvetenskapliga fakulteten inom huvudområdena offentlig förvaltning respektive statsvetenskap, och vid Handelshögskolan inom huvudområdena företagsekonomi respektive national-ekonomi. Vid Sahlgrenska akademien har antalet utfärdade examina inom huvudområdet omvårdnad ökat kraftigt jämfört med 2019.

För yrkesexamina står, likt 2019, fler utfärdade socionomexamina för merparten av ökningen. Antalet utfärdade yrkesexamina inom lärarprogram och hälsovetenskapliga utbildningar, som utgör en stor andel av yrkesexamina på grundnivå, visar samlat en liten ökning men också en variation inom respektive område. För mer information om antalet examina för dessa utbildningar se *Särskilda återrapporteringskrav*.

På avancerad nivå har antalet masterexamina ökat mest, med en ökning på 16 procent jämfört med 2019. Ökningen är störst vid Handelshögskolan och Sahlgrenska akademien inom huvudområden som ekonomi och odontologi. Flest yrkesexamina utfärdades av Utbildningsvetenskapliga fakulteten följt av Sahlgrenska akademien där speciallärarexamen respektive specialistsjuksköterskeexamen och tandläkarexamen stod för de största ökningarna jämfört med 2019.

Sett över hela femårsperioden 2016–2020 har det totala antalet utfärdade examina vid Göteborgs universitet ökat i samtliga examens-kategorier, undantaget högskoleexamen som med sina få examina ligger på en stabil nivå. Över tid sker den största ökningen inom masterexamen följt av yrkesexamen på grundnivå respektive avancerad nivå.

antal	2020		2019		2018		2017		2016	
	Totalt	kvinnor/ män (%)	Totalt	kvinnor/ män (%)	Totalt	kvinnor/ män (%)	Totalt	kvinnor/ män (%)	Totalt	kvinnor/ män (%)
Grundnivå	3 835	70/30	3 473	72/28	3 370	70/30	3 328	69/31	3 322	71/29
Högskoleexamen	17	65/35	15	53/47	17	65/35	20	55/45	18	61/39
Kandidatexamen	2 371	63/37	2 049	65/35	1 971	62/38	2 112	62/38	2 141	64/36
Yrkesexamen	1 447	82/18	1 409	82/18	1 382	82/18	1 196	81/19	1 163	82/18
Avancerad nivå	3 210	69/31	2 936	70/30	2 826	70/30	2 841	72/28	2 706	69/31
Magisterexamen	396	79/21	364	77/23	356	71/29	401	83/17	356	79/21
Masterexamen	1 233	61/39	1 064	60/40	1 074	61/39	1 022	64/36	952	60/40
Yrkesexamen	1 581	73/27	1 508	75/25	1 396	77/23	1 418	76/24	1 398	74/26
Totalt	7 045	70/30	6 409	71/29	6 196	70/30	6 169	70/30	6 028	70/30

Tabell 5. Examina.

Avläsning av uppgifterna görs varje år för att inkludera eventuella examina som rapporterats in i efterhand.

Utbildning på forskarnivå

Utbildning på forskarnivå säkerställer kompetensförsörjningen inom akademien och bidrar till att förse det omgivande samhället med kvalificerad kompetens. Utbildningen förutsätter medveten rekrytering, kvalificerad handledning, kontinuerligt kvalitetsarbete och aktivt samverkansarbete.

samt att utveckla en komplett och adekvat forskarutbildningsmiljö för verksamma doktorander. Universitetet har fört en dialog med UKÄ, där bland annat projektet *Fokus forskarutbildning* lyftes, för att fördjupa och problematisera de frågor som forskarutbildningen står inför. De övergripande frågorna som diskuterades var sökande- och antagningsprocessen vid Göteborgs universitet, dimensioneringen inom forskarutbildningen, behovet av forskarutbildning samt förändrade försörjningsformer. Universitetets forskarutbildningsutskott lyfte särskilt behovet av en nationell genomlysning av kompetensförsörjningen inom forskarutbildningen som utgångspunkt för arbetet med dimensionering inom lärosätet.

Forskarutbildningens dimensionering

Göteborgs universitet har under den senaste tioårsperioden uppmärksammat ett minskat antal aktiva inom forskarutbildningen, en generell och nationell nedgång som också har uppmärksammats av Universitetskanslersämbetet, UKÄ. För 2020 noteras samtidigt ett ökat antal nyantagna till forskarutbildningen vid universitetet jämfört med tidigare år. Arbetet med att se över dimensioneringen har fortsatt under året. Syftet har varit att säkerställa framtida behov av kompetensförsörjning i samhället och inom akademien

Karriärvägledning och introduktion för nyantagna doktorander

Karriärvägledning för doktorander har varit en prioriterad fråga under året. Universitetets forskarutbildningsutskott har delat goda exempel på aktiviteter för att ge möjlighet till erfarenhetsutbyte. Sahlgrenska akademien har skapat *Career and Network Development Platform* som genomför månadsvisa träffar. Det är ett öppet nätverk för doktorander och postdocs som vill lära sig mer om karriärvägar, både inom och utanför akademien. Flera fakulteter anordnar årligen en

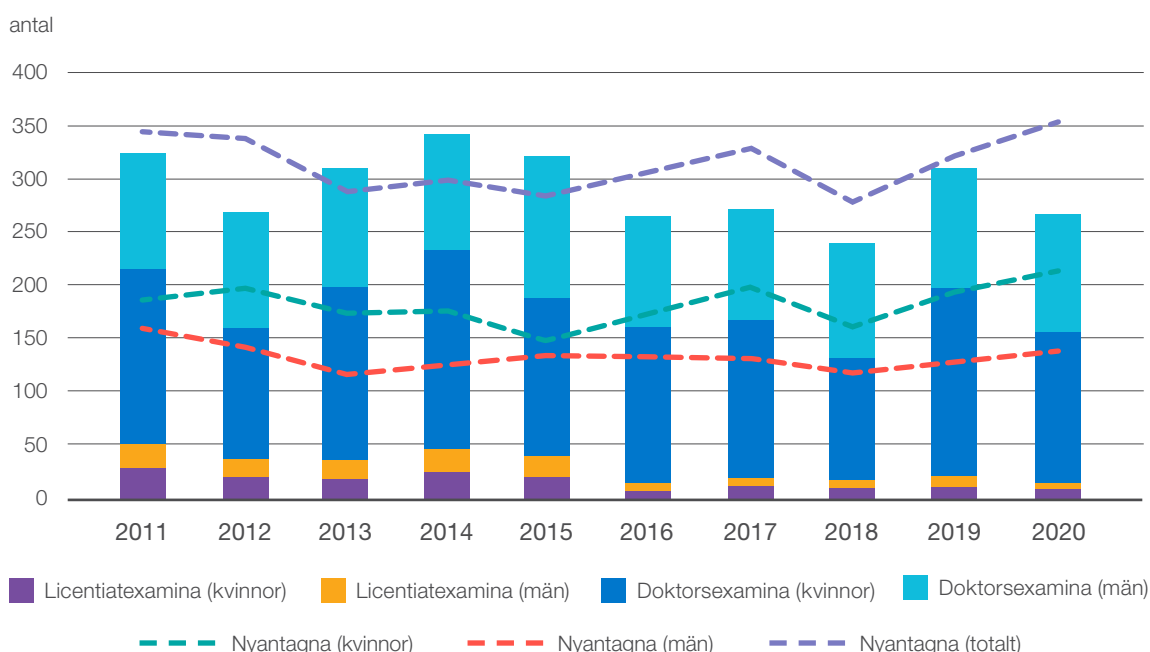

Diagram 6. Nyantagna forskarstuderande och utfärdade examina.

Avläsning av uppgifterna görs varje år för att inkludera eventuell rapportering i efterhand.

FLER NYANTAGNA FORSKARSTUDERANDE

Under 2020 antogs 352 till utbildning på forskarnivå, vilket är högre än något annat år under den senaste tioårsperioden. Samtidigt har antalet aktiva inom forskarutbildningen minskat.

doktoranddag med olika typer av innehåll för att ge möjlighet för doktorander att presentera sina arbeten och tillfälle till erfarenhetsutbyte.

Göteborgs universitet arrangerar en gång per termin en introduktionsdag för nyantagna doktorander. Introduktionsdagen är obligatorisk för doktorander med en doktorandanställning men även samverkansdoktorander är välkomna att delta. Under årets digitala introduktionsdag deltog ett tiotal föreläsare från olika verksamheter inom universitetet samt ett hundratal doktorander, vilket bidrog till nätverkande över fakultetsgränserna.

Som ett led i att skapa en bred förståelse för forskningens etiska problemställningar ska samtliga fakulteter från och med 2019 anordna utbildning om forskningsetik för doktorander. Utbildningarna har genomförts även under detta år, som en del av doktorandernas introduktion eller som en separat kurs.

Doktorandportal och revidering av doktorandregler

En översyn har påbörjats av den universitetsgemensamma informationen riktad till doktorander i universitetets Medarbetarportal för att utveckla webbsidorna till en gemensam portal för doktorander.

Bland annat har information om doktorandens anställning kompletterats med vilka rättigheter, förmåner och skyldigheter som finns.

Under hösten tillsattes en arbetsgrupp för att starta arbetet med att se över reglerna för utbildning på forskarnivå vid Göteborgs universitet. Bakgrunden är att kvalitetssäkra och utveckla forskarutbildningen i förhållande till nuvarande samhällsförhållanden.

Nätverk för ansvariga för utbildning på forskarnivå

Det nätverk för ansvariga för utbildning på forskarnivå som etablerades under 2019 har träffats vid två tillfällen. Nätverket har haft god uppslutning och genomslagskraft. Under den första nätverksträffen genomfördes en avstämning av hur forskarutbildningen påverkats av övergången till distansläge vid universitetet under rådande pandemi, samt gavs möjlighet till erfarenhetsutbyte om digitala disputationer. Vid den senare nätverksträffen fick deltagarna ta del av erfarenheter från intern kvalitetsgranskning med externa bedömare. Dessutom diskuterades hur universitetet kan använda sig av individuella studieplaner på ett effektivt och konstruktivt sätt, med målet att planen ska bli ett levande verktyg i doktorandens utbildning.

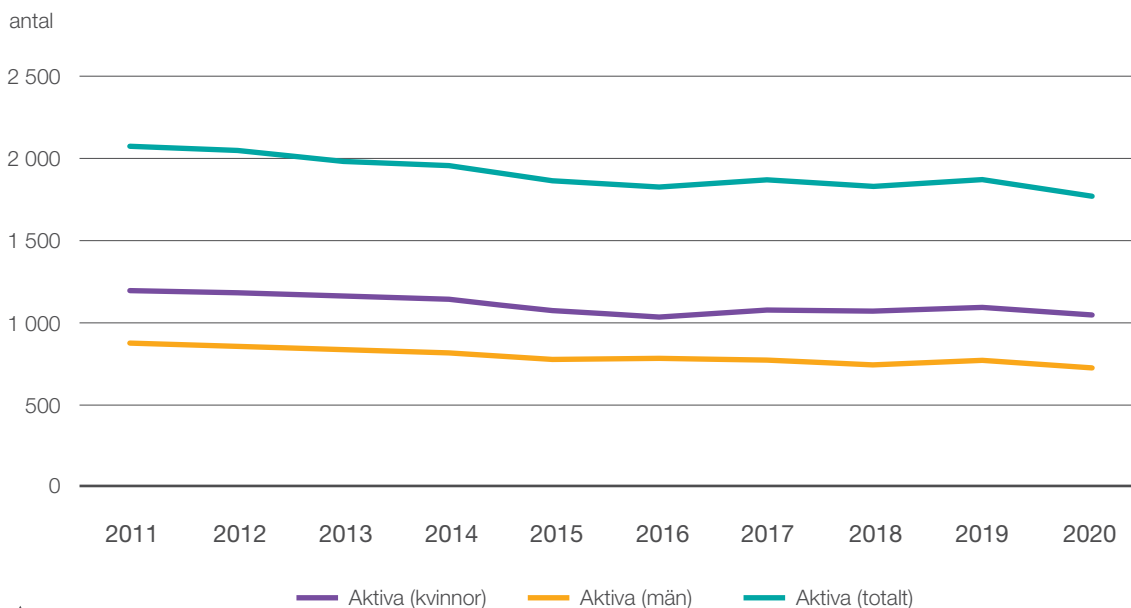

Diagram 7. Aktiva forskarstuderande¹

¹ Aktivitetsgraden är minst en procent. Avläsning av uppgifterna görs varje år för att inkludera eventuell rapportering i efterhand.

Utfall för utbildning på forskarnivå

Under 2020 antogs 352 till utbildning på forskarnivå, vilket är högre än något annat år under den senaste tioårsperioden. Antal nyantagna ökade med nio procent jämfört med föregående år och ökningen finns bland både kvinnor och män (se diagram 6). Antalet examina minskade samtidigt jämfört med föregående år och 2020 utfärdades 15 licentiatexamina respektive 251 doktorsexamina. Sett över hela tioårsperioden har antalet utfärdade examina på forskarnivå minskat, men variationen mellan enskilda år är stor.

Antalet aktiva inom forskarutbildningen påverkas av hur många som antagits till forskarutbildningen under en längre period och förändras därför långsamt (se diagram 7). Under tioårsperioden 2011–2020 har antalet aktiva inom forskarutbildningen minskat successivt, en minskning om totalt tio procent. Antalet aktiva omfattar i dagsläget färre än 1 800 individer. En viss eftersläpning i inrapporteringen förekommer, varför de senaste årens värden förväntas öka något. Baserat på uppgift om universitetets aktiva helårskandidater noteras under senaste femårsperioden en minskning inom de nationella forskarämnen humaniora och konst respektive samhällsvetenskap, samtidigt som medicin och hälsovetenskap respektive naturvetenskap har ökat något.

Pedagogisk utveckling och lärande genom digitala verktyg

Universitetet arbetar aktivt med att utveckla en engagerande pedagogik för att möta dagens och framtidens studenter. Ändamålsenliga och väl fungerande fysiska och digitala studie- och lärmiljöer är en viktig del i universitetets utveckling och attraktivitet.

Högskolepedagogisk utbildning och utmaningar med anledning av pandemin

Universitetets högskolepedagogiska enhet, PIL, har fortsatt samverka med fakulteter, institutioner, lärare och studenter för att stimulera till nyskapande och engagerande högskolepedagogik. Under året har 900 medarbetare registrerats på någon av universitetets kurser i högskolepedagogik och forskarhandledning, vilket är i nivå med föregående år. En stor andel av deltagarna har blivit godkända. Universitetet har även erbjudit kurser för breddad lärarkompetens där drygt 30 medarbetare deltagit. Totalt har 38 kursstarter genomförts, vilket är något färre än 2019. Minskningen förklaras av en medveten omprioritering under ett antal terminer för att minska köerna till baskurserna,

vilket nu har gett önskad effekt. Under hösten har även en högskolepedagogisk seminarieserie med inriktning på forskning om aktuella högskolepedagogiska ämnen startat. Tre seminarier har genomförts under hösten inom området distansburen högskolepedagogik.

Universitetet har på flera sätt försökt möta det ökade behovet av alternativa pedagogiska metoder och stöd mot bakgrund av övergången till digital undervisning som en följd av pandemin. Efterfrågan på specialistkompetens gällande digitala pedagogiska verktyg har ökat markant. Några exempel på insatser är dagliga drop-in caféer i Zoom där universitetets lärare erbjudits hjälp med sin digitala kompetensutveckling, webbsidor om undervisning och examination på distans samt en förstärkning av bemanningen i supporten för lärplattformen Canvas under sommaren. Därutöver har en mängd extra workshoppar, webinarier och stödinsatser för lärare genomförts. Universitetet har genom detta arbete höjt den digitala kompetensen, och bedömningen är att kunskapen om hur digitala pedagogiska verktyg kan användas för undervisning och lärande har utvecklats markant i verksamheten.

Digitala och pedagogiska projekt

Universitetets tidigare satsningar på att bygga en gemensam infrastruktur för nätburen undervisning samt det nu pågående arbetet med att utveckla tillämpningen i både undervisning och examination bedöms ha underlättat den snabba omställningen till arbete och studier på distans.

32 PEDAGOGISKA UTVECKLINGSPROJEKT

Totalt har 32 projekt beviljats medel för kursutveckling med fokus på digitala verktyg med god pedagogisk spridning, som en del i det universitetsövergripande projektet *DigiKomp*.

Projektet *DigiKomp*, Digital kompetens i undervisning och examination, ska uppmuntra och bidra till pedagogisk utveckling genom stöd och kompetensutveckling för universitetets lärare inom området digitalisering av undervisning och lärande. Samtliga fakulteter och Universitetsbiblioteket finns representerade i arbetet. Samarbete har skett med fakultets- och institutionsledning för att stötta verksamheten med planering, information och workshoppar. Inom ramen för *DigiKomp* erbjuds möjligheten att söka utvecklingsbidrag för att genomföra pedagogiska idéer och skapa pedagogiska resurser som kan användas inom flera delar av universitetet. Under 2020 har 32 utvecklingsprojekt fått medel för kursutveckling med digitala verktyg, att jämföra med 17 projekt under det första året 2019. Inom de beviljade projekten finns en stor mångfald av pedagogiska idéer som exempelvis hybridundervisning, självständigt quiz, redovisningar med automatiserad feedback, inspelade föreläsningar samt utveckling av digitala verktyg i distansundervisning.

Ny lärplattform

Samtliga kurser och program har från juli gått över till lärplattformen Canvas. Övergången till Canvas bedöms ha fungerat bra, trots ökad arbetsbelastning för universitetets lärare mot bakgrund av pandemin. Den nya lärplattformen upplevs ha bidragit till förenklad och förbättrad hantering av både administrativa och pedagogiska frågor. Kursvärderingar kan ännu inte genomföras i lärplattformen och ett projekt har inletts för att identifiera ett nytt verktyg för kursvärdering i Canvas. En förstudie samt ett pilotprojekt har genomförts under hösten där lärare från olika fakulteter och institutioner testat och utvärderat olika verktyg.

Excellenta lärare och pedagogisk akademi

Sedan 2015 har lärare vid universitetet som uppvisar särskild pedagogisk skicklighet kunnat utnämnas till excellenta lärare. Under 2020 har tre nya excellenta lärare utsetts, två vid Samhällsvetenskapliga fakulteten och en vid Handelshögskolan. Totalt har 27 lärare till-

delats titeln vid Göteborgs universitet. En undersökning har initierats för att ta reda på vad universitetets lärare och studenter känner till om excellenta lärare och den pedagogiska akademien för att identifiera förbättringsområden och behov av stödjande insatser.

Språkutvecklande insatser

Det universitetsgemensamma stödet för akademiskt språk som tillhandahålls av enheten för akademiskt språk har präglats starkt av den digitala omställningen. Målet har varit att utveckla tydliga sätt att nå ut till universitetets olika målgrupper och stärka stödet för universitetets utbildningar, där webbsidor för akademiskt språk anpassats och arbete med digitala resurser prioriterats. Utvecklingen av former för studentcentrerade samarbeten inom universitetets utbildningar sker i nära samarbete mellan enhetens expertis och lärare i vetenskapliga ämnen. Samarbetena har målgruppsanpassats i högre grad och kompletterats med pedagogiskt utformat material för självstudier i en samlad webbaserad resurs.

För att stötta lärare som behöver undervisa på annat språk än sitt modersmål har insatser för kompetensutveckling utvecklats och prövats. Högskolepedagogik och språklig utveckling har kombinerats. Universitetet har också påbörjat utvecklingen av ett interaktivt material för träning av språkfärdighet i svenska för flerspråkiga studenter. Utbudet kring vetenskapligt skrivande för doktorander och forskare har under året stegvis anpassats till digital miljö, och vissa insatser har specialanpassats och bedrivits i nära samarbete med institutioner.

Göteborgs universitet har utvecklat ett samlat kursutbud i svenska för inresande studenter och medarbetare, med utgångspunkt i det förslag som universitetets utbildningsnämnd tagit fram. Kurser i svenska för inresande studenter erbjuds på flera nivåer och har till följd av pandemin bedrivits på distans. Syftet är att stärka möjligheten för studenterna att tillägna sig sina studier samtidigt som det är en del i universitetets strategiska ambition inom internationalisering.

Kvalitet, jämställdhet och inflytande

Universitetets kvalitetsarbete utgår från ett universitetsgemensamt kvalitetssystem som innefattar alla de organ, processer, dokument och aktiviteter som ger förutsättningar för att utveckla utbildningskvalitet. För att bibehålla och bidra till hög kvalitet arbetar universitetet även aktivt med lika rättigheter och möjligheter, jämställdhet och studentinflytande.

Kvalitetssäkring och kvalitetsutveckling

I universitetets policy för kvalitetssäkring och kvalitetsutveckling av utbildningen anges att all utbildning vart sjätte år ska genomgå utvärdering med externa bedömare och att fakulteterna årligen ska följa upp utbildningarnas kvalitet. Implementering av kvalitetspolicyn har fortgått och ytterligare ett tjugotal utvärderingar har slutförts under året. Syftet med utbildningsutvärderingar med extern bedömning är att de ska visa om universitetets utbildningar når fastlagda mål, håller hög kvalitet och att bedömningen ska leda till åtgärder, utveckling och förbättring. De externa ämneskompetenta bedömarna representerar ett stort antal lärosäten, både nationellt och internationellt. I universitetets egeninitierade utbildningsutvärderingar finns fler utländska, och inte minst fler utomnordiska, bedömare än i Universitetskanslersämbetets, UKÄ, och tidigare Högskoleverkets utbildningsutvärderingar.

En analys av genomförda utbildningsutvärderingar visar att bedömargrupperna i sina utlåtanden överlag redogör för de brister som identifierats och att konstruktiva åtgärdsplaner utarbetas, genomförs och följs upp, vilket i sin tur skapar en god grund för systematisk kvalitetsutveckling. Den mest frekventa styrka som lyfts fram i bedömarutlåtandena är lärarnas engagemang för utbildningen och deras vetenskapliga kompetens. Exempel på utvecklingsarbete som identifierats för vissa utbildningar är bland annat utveckling av digitala undervisnings- och examinationsformer, förbättrade rutiner för återkoppling av kursvärderingsresultat till studenter samt tydligare integrering av hållbarhetsperspektiv i kurserna.

Fakulteterna rapporterar årligen implementering av kvalitetspolicyn inför rektors verksamhetsdialoger. Årets rapporter behandlade bland annat fakulteternas

strategiska utvecklingsområden, fakulteternas uppföljning av kvalitetsarbetet samt hur fakulteterna ser till att utbildningsutvärderingarna tillgängliggörs för olika intressenter. Med utgångspunkt i fakulteternas rapporter och diskussioner i verksamhetsdialoger, kvalitetsutskott respektive utbildningsnämnd togs en samlad kvalitetsrapport fram för universitetet. Här tydliggörs årets erfarenheter, styrkor, utmaningar och universitetsgemensamma utvecklingsområden.

I rapporteringen av kvalitetsarbetet framgår det tydligt att utbildningsberedningar på såväl grundnivå och avancerad nivå som på forskarnivå fyller en viktig funktion för att följa kvalitetsarbetet, samt vara forum för ett konstruktivt erfarenhetsutbyte. För fördjupning i kvalitetsutvecklingsfrågor genomför vissa fakulteters beredningsorgan också internat, tematiska kvalitetsseminarier och särskilda kvalitetsdagar. Dessa anges ofta som särskilt givande för lärande över institutionsgränserna och gemensamt utvecklingsarbete. Handlings- och verksamhetsplaner lyfts fortsatt som ett strategiskt viktigt verktyg för att kontinuerligt dokumentera och följa upp särskilda utvecklingsområden och åtgärder för kvalitet inom utbildningarna. Därutöver är styrdokument samt examensmålsmatriser, kursvärderingsarbetet, programutvärderingsenkäter, kurs- och programkonferenser, uppföljning av kvantitativa data av olika slag viktiga verktyg för fakulteternas uppföljnings- och utvecklingsarbete.

Universitetskanslersämbetets utvärderingar

UKÄ lämnade under våren omdömen i granskningen av ämnesläroprogrammet. Göteborgs universitet är det enda lärosäte i Sverige som erbjuder alla de sju ämnen som UKÄ hade valt ut för utvärdering, granskningen var därmed den nationellt största. Universitetet har fått tolv bedömarutlåtanden för

ämneslärarprogrammet, där cirka hälften bedömts ha hög kvalitet. Ett åtgärdsarbete har startat som innebär arbete inom fem olika processer, vilket omfattar samtliga 25 ämnen inom ämneslärarprogrammet. Syftet med åtgärderna är att, med utgångspunkt i UKÄ:s utvärdering, arbeta proaktivt och kvalitetsdrivande för att skapa lärande över ämnesgränser och för att stärka likvärdigheten i programmet.

Göteborgs universitet har utarbetat en självvärderingsrapport inför UKÄ:s kommande granskning av universitetets kvalitetsarbete. Utbildningsnämndens kvalitetsutskott, ett universitetsgemensamt organ, har fungerat som projektgrupp och självvärderingen har löpande diskuterats i olika forum. Arbetet har bidragit till en ökad medvetenhet om kvalitetssystemet och varit kvalitetsdrivande genom att synliggöra vad som fungerar väl och vad som behöver utvecklas. Arbetet har också inkluderat ytterligare analys av universitetets egeninitierade utbildningsutvärderingar och fakulteternas kvalitetsrapporter.

Mot bakgrund av UKÄ:s tillsyn av universitetets regeltillämpning under 2019 har beslut fattats om reviderade regler för kursvärderingar, som också utgör en central del av universitetets kvalitetsarbete. Dessa finns i styrdokumentet regler för studier. Revideringen ska svara mot den återkoppling som lämnats om att tidigare regler inte tillräckligt tydligt informerade om hantering av resultat och eventuella beslut om åtgärder efter genomförd kursvärdering.

Kvalitetsförstärkning humaniora och samhällsvetenskap

Utveckling av utbildningsverksamheten har under året, som en konsekvens av pandemin, dominerats av omställningen till distansundervisning. Den särskilda höjningen av ersättningsbeloppen inom vissa utbildningsområden har i detta arbete varit betydelsefull. Därutöver är de svar som getts i tidigare årsredovisningar och i UKÄ:s enkät om kvalitetsförstärkningen fortsatt aktuella.

Vid Handelshögskolans utbildningar har förstärkningen framför allt använts till att öka antalet övningstillfällen, räknestugor och seminarier i mindre studentgrupper samt till att förstärka handledning av uppsatser.

Vid Humanistiska fakulteten upplevs fortsatta utmaningar med att täcka kostnaderna för grundutbildningen, trots att studentantalet har ökat inom flera av fakultetens utbildningar under 2020. Särskilt för utbildning inom mindre huvudområden är kvalitetsförstärkningen avgörande för att inte direkt riskera ytterligare minskad undervisningstid.

Vid Samhällsvetenskapliga fakulteten har omvandlingen av campusbaserade kurser till distanskurser med digitala verktyg inneburit att antalet arbetade timmar inom undervisning ökat. Extralärare har satts in för att kunna genomföra övningar och examinationer på distans. Pedagogisk utveckling har i stort sammanfallit med anpassningen till distansundervisningen.

Vid Utbildningsvetenskapliga fakulteten har handledning vid examensarbeten utökats. Inom verksamhetsförlagd utbildning har de höjda ersättningsbeloppen bidragit till att göra en bättre samverkan mellan kurslärare och lokallärarytbildare möjlig.

Studentinflytande

Studentinflytandet vid Göteborgs universitet har fortsatt haft hög prioritet och har i regel fungerat väl, trots omställningen till distansverksamhet. Flera arbeten har genomförts med utgångspunkt i 2018 års kartläggning av studentinflytandet och slutsatserna från UKÄ:s tillsyn av regeltillämpningen 2019. Studenters möjlighet att påverka sin utbildning genom kursvärderingar har haft stort fokus under året och flera utvecklingsarbeten och kompetenshöjande insatser har genomförts eller påbörjats. Regler för studier har reviderats, och anger nu tydligare hur kursvärderingar ska genomföras samt hur resultaten ska tillhandahållas.

Under året har regler för studentinflytande fastställts. Reglerna innefattar vägledning avseende lagstiftningen inom området, tydliggör rutiner vid beredning eller beslut av en enda person, och universitetets beslutsmallar anger nu tydligare information om studentmedverkan. Rektorsbeslutet om ekonomisk ersättning för studentrepresentanter innebär en universitetsgemensam ersättningsnivå för organ som finns vid universitetets samtliga fakulteter och institutioner. Tillsammans med krav på årligt beslut om lokal studentmedverkan möjliggörs systematisk uppföljning och regelbundna samråd mellan studentkårerna och universitetet.

Studenterna inbjuds årligen att medverka i organ på universitetsgemensam nivå samt i beslutande och beredande organ på fakultets- och institutionsnivå. Årets uppföljning visar att studentkårerna tillsatt studentrepresentanter i samtliga organ som omnäms i beslutet om ekonomisk ersättning med endast ett undantag. På universitetsgemensam nivå förekommer årligen enstaka vakanser, handlägningsordningen för utseende av universitetsgemensamma studentrepresentanter har därför reviderats. Hanteringen av fyllnadsval har förtydligats och studentkårerna har enligt önskemål längre tid för att tillsätta studentrepresentanter.

Breddad rekrytering

Göteborgs universitet har fortsatt arbetet med att främja breddad rekrytering och breddat deltagande, i flera fall i samverkan med externa aktörer. Tillsammans med lärosätena i EUTOPIA-alliansen har ett arbete påbörjats för att utveckla strategier för breddad rekrytering och inkludering i högskoleutbildning. Ett forskningssamarbete för en ökad kunskapsbas inom området har initierats och en workshop för forskare från lärosäten inom EUTOPIA, partneruniversitet från västra Balkan och lärosäten i väst (Chalmers, Högskolan i Borås, Högskolan i Skövde, Högskolan Väst) har genomförts. Andra samverkande insatser har också genomförts, bland annat en workshop för lärosäten i väst för att utbyta erfarenheter som grund för fördjupat samarbete inom utvalda områden.

Det finns en stor bredd i universitetets insatser för breddad rekrytering och breddat deltagande. Året har präglats av att utveckla nya arbetssätt och inkludera studiekultur och samtidigt upprätthålla en god psykosocial lärmiljö. Till följd av pandemin har universitetsgemensamma insatser genomförts för att välkomna, skapa forum för dialog och följa upp internationella studenters upplevelser av distansstudier vid universitetet. Flertalet fakulteter erbjuder alltmer inkluderande pedagogik med hjälp av digitala verktyg, ett exempel är institutionen för matematiska vetenskaper som övergått till digitala SI-PASS, så kallad samverkansinläring, som ska hjälpa studenter att lyckas i kurser som är särskilt utmanande.

Universitetet arbetar också långsiktigt kring olika projekt för att bredda rekryteringen av studenter. Exempel på rekryteringsinsatser som genomförts är:

- *Ett Hum om ...*, en föreläsningsserie för presumtiva studenter som är nyfikna på humanistiska ämnen.
- *Konsten att Delta Väst*, ett mentorsprogram riktat till nyanlända konstnärer/formgivare, där universitetet samverkar med Kultur i Väst.

- *Levande frågelådan*, ett årligt arrangemang där en forskarpanel i oktober svarade på elevers frågor inom matematik och naturvetenskap genom filmer.
- Samverkan med projektet *Vuxna i lärande* och kommunala bibliotek genom workshoppar om fortsatta studier för att inspirera deltagarna och avdramatisera universitetsstudier.

Jämställdhet i utbildningen

Universitetet har fortsatt att arbeta för att väva in jämställdhetsaspekter i utbildningens innehåll och utformning. Inom ramen för arbetet med jämställdhetsintegrering har tre områden prioriterats för det fortsatta arbetet där ett är arbete med frågor som rör kön och jämställdhet i utbildningen.

Som en del i universitetets kvalitetsarbete har en process genomförts för att öka fokus på att jämställdhetsaspekter beaktas vid beredande och utarbetande av kursplan. Universitetet har sedan tidigare arbetat på olika sätt med frågor om jämställdhet i innehållet för utbildningen och genom en översyn av regler för kursplan på grundnivå och avancerad nivå har jämställdhetsaspekter tydliggjorts. Det innebär ytterligare systematisering av universitetets jämställdhetsarbete samt ett tydligare fokus på jämställdhetsintegrering redan på kursplansnivå.

Flertalet program och kurser integrerar jämställdhetsperspektivet som en del av undervisningen. Exempelvis granskas i flera fall litteraturlistor löpande för att beakta jämställd representation och säkerställa att innehållet är relevant och att undervisningen synliggör både män och kvinnor. Dessutom anordnas seminarier, workshoppar och föreläsningar inom området. Samhällsvetenskapliga fakulteten har systematiserat arbetet för att beakta jämställdhet vid beredning av kurs- och utbildningsplaner, där bland annat analyser av kursvärderingar ur ett jämställdhetsperspektiv genomförs. Institutionerna ser även över litteraturlistor, lärandemål och examinationsformer.

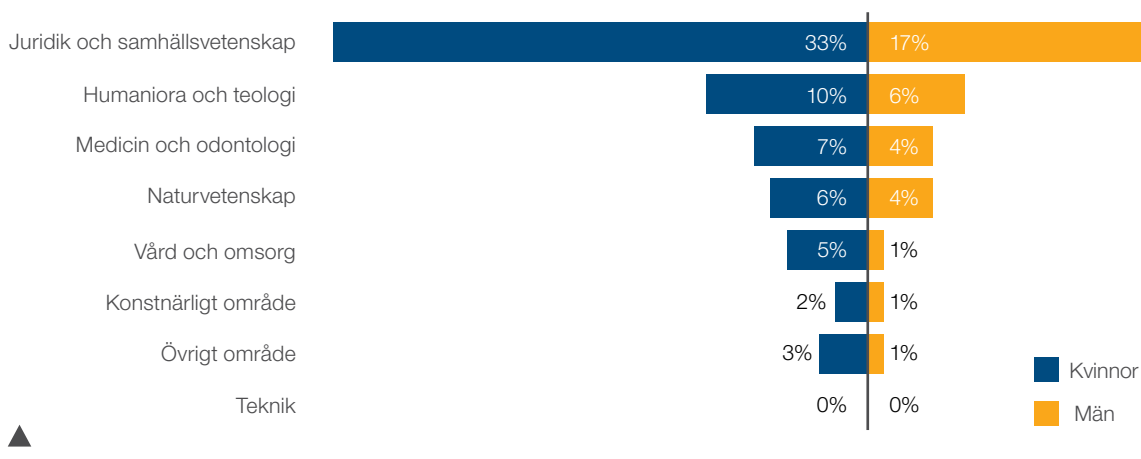

Diagram 8: Könsfördelning per ämnesområde.

En analys av könsfördelningen utifrån universitetets ämnesområden, som i stort följer den nationella uppdelningen i utbildningsområden, visar att män är underrepresenterade inom samtliga angivna områden (se diagram 8). Det kan förklaras av att manliga studenter vid Göteborgs universitet utgör 34 procent av den totala studentgruppen samt att universitetets utbildningsutbud traditionellt i högre grad attraherar kvinnliga studenter. Av Göteborgs universitets studenter finns de flesta inom ämnesområdet juridik och samhällsvetenskap, 33 procent kvinnor och 17 procent män. Därefter följer ämnesområdet humaniora och teologi med tio procent kvinnor och

sex procent män, och ämnesområdet medicin och odontologi med sju procent kvinnor och fyra procent män. Förutom teknik som vid Göteborgs universitet är mycket litet, har ämnesområdet naturvetenskap den mest jämna könsfördelningen. Fakulteter och institutioner med ojämn könsfördelning inom utbildningen arbetar strategiskt vidare med att öka antalet studenter av underrepresenterat kön.

Läs mer om universitetets arbete med jämställdhetsintegrering i *Arbetsmiljö och lika villkor* i kapitlet *Sammanhållen organisation, attraktiv arbetsplats och studiemiljö*.

Internationalisering

Göteborgs universitet ska vara ett universitet för världen och omvärlden ska vara närvarande i universitetets utbildningar. Ökad internationalisering bidrar till utbildningarnas relevans och kvalitet

Internationellt inriktade utbildningsmiljöer

Exempel på innovativ och internationell kursutveckling är så kallade *Learning Units* inom EUTOPIA. Dessa är nära samarbeten mellan medlemsuniversiteten kring existerande kursers innehåll, pedagogik och samhällsanknytning. Två kurser ur universitetets kursutbud har under året kopplats till projektet. Ytterligare exempel är HDK-Valands partnerskap kring en internationell samverkansplattform, *Shared campus*. Samarbetet ska bland annat utveckla innovativa och digitala undervisningsmetoder.

Andra exempel på internationella utbildningssamarbeten är gemensamma program där institutionen för marina vetenskapers Erasmus Mundus program samt Handelshögskolans samarbete med University of Cape Town beviljats extern finansiering. Internationalisering av utbildning är också centralt inom Linnaeus-Palme programmet där elva projekt beviljades medel för samarbete med lärosäten i låg- och medelinkomstländer. För utomeuropeisk mobilitet för personal och studenter beviljades tre projekt inom Erasmus+ International Credit Mobility.

Göteborgs universitet bidrar till global samhällsutveckling genom olika typer av samarbeten. Inom Erasmus+ Strategiska partnerskap har fyra projekt beviljats under 2020. Universitetets ansökan om medel för en Erasmus+ branschspecifik kunskapsallians inom kulturarvsstudier var den enda som beviljades inom ämnesområdet. Institutionen för geovetenskapers samarbete med Azerbajdzjan och Ryssland beviljades medel från Svenska institutet och institutionen för marina vetenskaper beviljades STINTs initieringsbidrag för ett samarbete med Sophia University i Japan. Inom Research Training Partnership Programme Bolivia beviljades två samarbeten som ska stärka forsknings- och forskarutbildningskapacitet inom samhällsvetenskap och humaniora respektive hälsa. Inom den nationella forskarskolan i samtida utmaningar för barnpedagogisk verksamhet har en internationell gemensam kurs utvecklats, som bidragit till att ge doktorander internationellt erfarenhetsutbyte.

Exempel på internationalisering på hemmaplan finns vid IT-fakulteten som till följd av pandemin och omställning till digital undervisning ökat antalet internationella gästföreläsare i undervisningen. Ytterligare exempel är det halvtidsseminarium som arrangerats tillsammans med University of Jordan för specialist-sjuksköterskor samt ett virtuellt utbyte som arrangerats inom ramen för en kurs om psykosociala perspektiv i samarbete med Fachhochschule Bielefeld.

COVID-19 FINANCIAL AID SCHOLARSHIP

Universitetet har inrättat ett tillfälligt stipendium för avgiftsbelagda studenter för att underlätta deras försvårade ekonomiska situation till följd av pandemin. Totalt 155 studenter har beviljats stipendiet under året.

antal	2020	2019	2018	2017	2016
Utresande utbytesstudenter	184	558	584	565	473
kvinnor/män (%)	66/34	62/38	60/40	62/38	58/42
varav till tredje land ¹	61	247	242	250	252
Inresande utbytesstudenter	585	1 088	1 078	1 197	1 121
kvinnor/män (%)	68/32	65/35	64/36	64/36	62/38
varav från tredje land ¹	165	274	261	334	304
Avgiftsskyldiga studenter	673	655	493	431	336
kvinnor/män (%)	55/45	57/43	57/43	61/39	59/41

Tabell 6. Internationell mobilitet.

¹ Avser land som inte är medlem i EU eller EES (Island, Lichtenstein, Norge) och Schweiz.

Studentmobilitet

Studentmobiliteten har präglats starkt av pandemin med avbruten och omställd mobilitet. I ett fåtal fall har studenter, som ett exempel på hållbar internationalisering, kunnat delta i utbytesstudier på distans. Antalet inresande studenter har, med anledning av pandemin, nästan halverats och antalet utresande studenter har minskat med 67 procent jämfört med 2019 (se tabell 6).

Utöver utbytesstudier erbjuder universitetets utbildningsprogram flera andra möjligheter till utlands-erfarenheter, även dessa har i hög utsträckning påverkats av pandemin. För 2020 har universitetet beviljats totalt 100 MFS-stipendier, vilken är den största nationella tilldelningen, men med anledning av pandemin kunde endast 21 studenter genomföra sina fältstudier. 172 studenter gjorde under 2020 praktik eller verksamhetsförlagd utbildning utomlands, varav 46 inom Erasmuspraktik. 91 studenter har genomfört någon annan form av internationell aktivitet, som examensarbete utomlands, fältstudie eller språkkurs.

Som ett led i arbetet med en ökad internationalisering på hemmaplan samt flexibla möjligheter till mobilitet planerade universitetet för en sommarskola 2020, *Summer School for Sustainability*. Sommarskolan fick ställas in på grund av pandemin, men tre av de planerade kurserna gavs som fristående digitala sommarkurser och kan därmed ses som exempel på virtuell mobilitet. Göteborgs universitet arrangerar tillsammans med Chalmers årligen hållbarhetsveckan *Act Sustainable* för studenter och medarbetare. Årets vecka erbjöd deltagande från studenter inom EUTOPIA, vilket är ett exempel på hur digitaliseringen nyttjats för internationella inslag i utbildningen som även främjar hållbar internationalisering.

Studieavgifter

En internationell studentpopulation är en viktig del i internationaliseringsarbetet. Under året har universitetets arbete med internationell studentrekrytering genom digitala kontaktytor intensifierats. Antalet avgiftsskyldiga studenter har fortsatt att öka, ökningen är nästan tre procent jämfört med föregående år (se tabell 6). Antalet avgiftsskyldiga helårsstudenter har samtidigt ökat med 14 procent till 430 helårsstudenter 2020. Universitetet tillämpade inte separat antagning för avgiftsskyldiga studenter 2020.

Av de avgiftsskyldiga studenterna har 32 procent fått hela studieavgiften finansierad med stipendier administrerade av universitetet (107 stycken), eller Svenska institutet (108 stycken), vilket är en ökning jämfört med föregående år. Majoriteten av stipendierna som universitetet administrerar finansieras av Adlerbertska stiftelserna samt Universitets- och högskolerådet. Övriga studenter finansierade sina studier med icke-heltäckande stipendier, stipendier från hemlandet eller med egna finansiella medel. Universitetet inrättade under året ett tillfälligt stipendium för avgiftsbelagda studenter som inledde sin andra eller tredje termin vid universitetet under hösten 2020 för att underlätta deras försvårade ekonomiska situation till följd av pandemin. Totalt 155 studenter beviljades stipendiet och en ny, delvis reviderad ansökningsomgång inleddes i slutet av 2020.

Kommunikationen med Migrationsverket om avgiftsskyldiga studenter var inledningsvis bristfällig gällande digital omställning med anledning av pandemin, men förbättrades över tid genom den dialog som fördes gemensamt av svenska lärosäten.

Särskilda återrapporteringskrav

Utbyggnad av sommarkurser

Universitetet har sedan tidigare fått uppdraget att anordna fler sommarkurser som är relevanta för att studenter snabbare ska nå en lärarexamen och för att behöriga lärare ska kunna läsa in ytterligare ämnesbehörighet samt för kompetensutveckling för obehöriga lärare. Sommarkurser för att stärka det livslånga lärandet kan också ges inom ramen för satsningen. Uppdraget innebär en förstärkning om 45 helårsstudenter, motsvarande 3,5 miljoner kronor. Av uppdraget har 18 helårsstudenter fördelats till kurser vid Utbildningsvetenskapliga fakulteten, Humanistiska fakulteten, Konstnärliga fakulteten och IT-fakulteten, och 27 helårsstudenter har fördelats till utveckling av en universitetsgemensam internationell sommarskola, vilken tar avstamp i Agenda 2030 och de globala hållbarhetsmålen.

Till följd av pandemin fick den internationella sommarskolan ställas in och startar först 2021. De berörda fakulteterna har gemensamt uppnått det uppdrag som har fördelats för 2020, det totala utfallet för sommarkurser vid dessa fakulteter är 279 helårsstudenter. Även vid universitetet som helhet sker en markant ökning för sommarkurser jämfört med föregående år, det totala utfallet är 814 helårsstudenter, varav 59 procent är kvinnor och 41 procent är män.

Utbyggnad av läkarutbildning

Antalet helårsstudenter på läkarprogrammet 2020 har ökat med 34 helårsstudenter under 2020 (se tabell 7a). Ökningen beror dels på att läkarprogrammet har ökat antagningen, en åtgärd relaterad till att utbildningsuppdraget inte har uppnåtts de senaste åren, dels på den pågående pandemin som gjort att fler studenter har klarat omtentor och kunnat återuppta sina studier. Utfallet för 2020 är 1 412 helårsstudenter, vilket överstiger de 1 266 helårsstudenter som anges som minsta antal inom ramen för ALF-anslaget.

Utbyggnad av hälso- och sjukvårdsutbildningar

Göteborgs universitet har i uppdrag att verka för att målen för antalet nybörjare på barnmorske-, sjuksköterske- och specialistsjuksköterskeprogrammen upprätthålls eller uppnås.

Utfallet för barnmorskeprogrammet är 49 nybörjare 2020, vilket är en minskning med 17 nybörjare jämfört med 2019 (se tabell 7a). Fortfarande når utbyggnaden inte upp till målet om en utökning med 31 nybörjare

jämfört med de 38 som började 2014. En anledning till att målet inte har uppnåtts är att det fortsatt råder stor brist på verksamhetsförlagd utbildning. En annan anledning är att det inte finns tillräckligt med sökande, trots en förändring till två antagningsomgångar. En del av utbildningsuppdraget har omfördelats till andra vårdutbildningar.

För sjuksköterskeprogrammet är utfallet 328 nybörjare 2020, varav 36 är röntgensjuksköterskor, vilket är en ökning med åtta nybörjare från 2019 (se tabell 7a). Utbyggnaden når således fortsatt upp till målet om en utökning med 45 nybörjare jämfört med de 270 som började 2014. Den pågående pandemin har gjort att många studenter har återupptagit sina studier samtidigt som vården är hårt ansträngd, vissa studenter har därmed inte kunnat erbjudas verksamhetsförlagd utbildning. För att klara utbyggnaden har ett överintag av studenter gjorts, delvis till följd av försämrad genomströmning. Från 2018 har det interna utbildningsuppdraget minskats med tio platser för att skapa rimliga förutsättningar att klara uppdraget. Frigjorda platser har omfördelats till apotekarutbildningen och fristående kurser.

Utfallet för specialistsjuksköterskeprogrammet är 227 nybörjare 2020, vilket är en minskning med 16 nybörjare jämfört med 2019 (se tabell 7a). Fortfarande når utbyggnaden inte upp till målet om en utökning med 40 nybörjare jämfört med de 206 som började 2014. Specialistsjuksköterskeutbildningen är unik på så sätt att det ofta är yrkesverksamma sjuksköterskor som genomgår specialistutbildning. Utbyggnaden är därför beroende av tillgång på verksamhetsförlagd utbildning samt de olika behoven inom sjukvården. Tillgången på utbildningsbefattningar i sjukvården styr efterfrågan på de olika inriktningarna inom specialistsjuksköterskeprogrammet. Med nuvarande antagningsregler kan inte utbildningsplatser garanteras för presumtiva studenter som fått en utbildningsbefattning beviljad.

Utbyggnad av lärar- och förskollärarytbildningar

Göteborgs universitet har fått ett utökat uppdrag för grundlärarytprogrammet, kompletterande pedagogisk utbildning och ämneslärarytprogrammet för perioden 2017–2021. Tidigare krav om att uppnå eller upprätthålla målen om utbyggnad omfattar även förskollärarytprogrammet, speciallärarytprogrammet och specialpedagogprogrammet. Utfall för perioden redovisas i tabell 7b.

antal	2020		2019		2018		2017		2016	
	Totalt	kvinnor/ män (%)	Totalt	kvinnor/ män (%)	Totalt	kvinnor/ män (%)	Totalt	kvinnor/ män (%)	Totalt	kvinnor/ män (%)
Barnmorskeprogrammet										
Programnybörjare	49	100/0	66	100/0	59	100/0	50	100/0	52	100/0
Helårsstudenter	68	100/0	75	100/0	66	100/0	80	100/0	66	100/0
Examina	46	100/0	40	100/0	57	100/0	45	100/0	33	100/0
Läkarprogrammet										
Programnybörjare	335	55/45	321	57/43	369	57/43	293	59/41	268	60/40
Helårsstudenter	1 412	60/40	1 378	60/40	1 302	59/41	1 295	60/40	1 226	59/41
Examina	226	56/44	243	60/40	218	62/38	195	56/44	226	58/42
Sjuksköterske- och röntgensjuksköterskeprogrammet										
Programnybörjare	328	84/16	320	81/19	341	87/13	317	86/14	308	80/20
Helårsstudenter	742	86/14	714	86/14	720	85/15	725	82/18	690	81/19
Examina	214	90/10	213	80/20	215	84/16	202	82/18	178	84/16
Specialistsjuksköterskeprogrammet										
Programnybörjare	227	85/15	243	88/12	206	86/14	169	89/11	164	92/8
Helårsstudenter	199	87/13	186	86/14	179	89/11	186	92/8	205	90/10
Examina	187	84/16	162	85/15	161	93/7	213	92/8	174	88/12
Tandläkarprogrammet										
Programnybörjare	150	72/28	149	62/38	136	65/35	130	66/34	120	63/37
Helårsstudenter	516	68/32	488	66/34	452	66/34	462	66/34	435	66/34
Examina	95	55/45	72	71/29	65	60/40	96	76/24	65	58/42

Tabell 7a. Programnybörjare, helårsstudenter och examina för hälsovetenskapliga utbildningar.

Det finns flera generella utmaningar med att genomföra en utbyggnad av lärarutbildningarna, främst att kunna tillgodose att kompetenta lärarresurser finns för att säkerställa hög kvalitet på utbildningarna. En annan utmaning är att kunna erbjuda tillgång till verksamhetsförlagd utbildning och kompetenta handledare, vilket också kräver utökade resurser till skolhuvudmännen i regionen.

Förskolläraryrket har under 2020 inget krav om utbyggnad. Tidigare har utbildningen haft ett krav om utbyggnad på 120 nybörjare, vilket har varit svårt att uppnå. Nivån för jämförelseåret 2014 kan anses vara mycket hög, samtidigt som utbildningen de senaste åren haft ett vikande söktryck. Universitetet fortsätter att arbeta för att öka antalet sökande till utbildningen.

Grundläraryrket, vilket innefattar inriktningarna F-3, 4-6 samt fritidshem, har trots ett oförändrat antal

platser ökat antalet programnybörjare under året, i enlighet med kravet om utbyggnad. Orsaken till fler registrerade nybörjare bedöms vara ett högre överintag och färre tidiga avbrott.

Kompletterande pedagogisk utbildning, KPU, har mot bakgrund av en stor efterfrågan, ökat antalet platser på programmet under flera år. Antalet programnybörjare är totalt sett högre än föregående år, vilket svarar upp mot kravet om utbyggnad.

Både specialläraryrket och specialpedagogprogrammet har ökat antalet programnybörjare jämfört med föregående år och når tillsammans målet om utbyggnad. Specialpedagogprogrammet har ett högt söktryck och universitetet har utökat antalet platser på programmet, för att möta efterfrågan. Specialläraryrket har samtidigt ett lägre söktryck och ett oförändrat antal platser.

antal	2020		2019		2018		2017		2016	
	Totalt	kvinnor/ män (%)	Totalt	kvinnor/ män (%)	Totalt	kvinnor/ män (%)	Totalt	kvinnor/ män (%)	Totalt	kvinnor/ män (%)
Förskolläraryrket										
Programnybörjare	292	92/8	356	93/7	309	94/6	380	92/8	446	93/7
Helårsstudenter	877	95/5	964	95/5	1 062	95/5	1 214	94/6	1 243	92/8
Examina	310	94/6	311	90/10	348	93/7	280	92/8	203	94/6
Grundläraryrket fritidshem										
Programnybörjare	183	54/46	161	55/45	168	60/40	141	60/40	136	63/37
Helårsstudenter	347	59/41	296	61/39	284	61/39	267	61/39	270	61/39
Examina	89	65/35	81	58/42	75	65/35	60	63/27	53	74/26
Grundläraryrket inriktning F-3										
Programnybörjare	162	94/6	180	87/13	198	91/9	183	93/7	194	91/9
Helårsstudenter	514	93/7	511	92/8	481	92/8	475	93/7	440	93/7
Examina	108	91/9	85	94/6	84	88/12	72	99/1	59	97/3
Grundläraryrket 4-6										
Programnybörjare	197	66/34	162	62/38	156	74/26	153	64/36	198	60/40
Helårsstudenter	478	68/32	443	68/32	448	71/29	477	68/32	498	68/32
Examina	103	68/32	97	75/25	71	77/23	75	63/37	45	73/27
Ämnesläraryrket 7-9, Gy										
Programnybörjare	444	61/39	401	53/47	367	55/45	389	59/41	401	55/45
Helårsstudenter	1 272	56/44	1 157	55/45	1 108	57/43	1 077	57/43	1 032	56/44
Examina	180	60/40	159	60/40	117	63/37	108	64/36	51	57/43
Kompletterande pedagogisk utbildning som leder till ämnesläraryrket 7-9, Gy										
Programnybörjare	150	53/47	130	78/22	122	57/43	100	56/44	126	56/44
Helårsstudenter	190	55/45	177	59/41	143	61/39	136	54/46	150	51/49
Examina	111	59/41	95	64/36	72	50/50	84	50/50	74	55/45
Specialläraryrket										
Programnybörjare	152	93/7	140	88/12	112	93/7	148	95/5	110	95/5
Helårsstudenter	186	92/8	170	94/6	164	92/8	159	92/8	143	91/9
Examina	125	95/5	73	95/5	90	86/14	93	94/6	83	93/7
Specialpedagogprogrammet										
Programnybörjare	143	94/6	121	92/8	105	90/10	126	94/6	169	93/7
Helårsstudenter	153	92/8	152	93/7	168	92/8	164	94/6	149	94/6
Examina	92	92/8	117	95/5	76	96/4	88	94/6	109	95/5

Tabell 7b. Programnybörjare, helårsstudenter och examina för lärarutbildningar.

För ämnesläraryrket har antalet programnybörjare ökat med 43, motsvarande 11 procent, jämfört med 2019. En av de främsta orsakerna till att antalet inte har ökat i samma utsträckning som det angivna målet om utbyggnad är att söktrycket inte motsvarat antalet erbjudna platser. Ökningen mellan

2019 och 2020 beror dels på den omstrukturering som gjorts av inriktning 7–9, dels på den rådande pandemin där söktrycket till högre utbildning i allmänhet och lärarutbildning i synnerhet har ökat.

Planering och dimensionering av lärarutbildning

Göteborgs universitet sammanställer årligen en rapport om söktryck, genomströmning, examina och arbetsmarknadens behov av lärare och förskollärare, till grund för dimensionering av lärarutbildning. Universitetet har under året tagit initiativ för att stärka den vetenskapliga basen i lärarutbildningen genom satsningar på forskarskolor för lärarutbildare, samverkan med praktisknära forskning och arbete med kompetensförsörjning inom lärarutbildningarna.

Fortsatta kommunikationsinsatser för att nå presumtiva studenter har resulterat i en ny struktur för universitetets webbplats och utbildningskatalog, med tonvikt på inkludering och jämlikhet, samt att genom tryckt och rörlig media verka för att nå ut med informationen om utbildningarna till olika arbetsplatser. En satsning har genomförts för att vägleda studenter i riktning mot ett tydliggörande av olika vägar till att nå lärarexamen. En kommunikationsplan har tagits fram för aktuella nya inriktningar inom program, främst nya ämnesingångar för kompletterande pedagogisk utbildning med förhöjd studietakt.

Inom ämneslärarprogrammet har antalet möjliga ämneskombinationer utökats. För att nå presumtiva ämneslärarstudenter har universitetet tagit fram en rekryteringsfilm som bland annat fokuserar på naturvetenskapliga ämnen, där ämnesinformation blandas med information om studierna och yrket. I samband med val av andra ämne arrangeras en gemensam informationsdag om undervisningsbehörigheter, arbetsmarknadens behov och innehåll i de olika valbara ämnena. Som stöd för studenternas val har universitetet också tagit fram särskilda ämnesguider som beskriver samtliga ämnen inom ämneslärarprogrammet.

Samverkan fortgår med Göteborgsregionen för att skapa förutsättningar att erbjuda yrkesverksamma inom förskoleverksamhet möjligheter att påbörja studier och parallellt fortsätta förvärvsarbete. En särskild satsning i form av en introduktionskurs för yrkesverksamma inom förskoleverksamhet har genomförts. Universitetet har lagt resurser på fortsatt utlokaliserad utbildning samt skapat kollegiala nätverk i regionen, efter önskemål från regionens speciallärare om behovet att stärka denna yrkesgrupp. Inom studievägledningen har arbetet fokuserat på att lotsa och stödja presumtiva studenter för att nå kompletta ansökningar. Universitetet har parallellt med detta fortsatt att samverka med andra utbildningsanordnare för att finna former för en nationell lärarutbildningsguide.

Flexibla vägar in i läraryrket

Projektet *Fler vägar in*, vars syfte är att skapa fler alternativ för att utbilda sig till förskollärare eller lärare, har under året fokuserat på utveckling inom huvudsakligen tre områden:

1. En kartläggning har genomförts för att identifiera samtliga vägar till lärarutbildning/lärarexamen vid universitetet samt möjlighet att tillgodoräkna formell och reell kompetens. Kartläggningen visar på ett brett utbud av kompletterande ämneskurser samt olika vägar till lärarexamen. Ett exempel på utvecklingsbehov som identifierats är att det inte finns möjlighet till prövning och tillgodoräknande av reell kompetens i praktisk-estetiska ämnen för behörighet till kompletterande pedagogisk utbildning, KPU. Ett utvecklingsarbete har inletts som finansieras med projektmedel.
2. Medel för kursutveckling, motsvarande cirka 1,5 miljoner kronor, har utbetalats till sju institutioner i december 2019 och februari 2020. Elva kursutvecklingsprojekt har sedan tidigare finansierats med medel och de första kurserna ges digitalt med lägre studietakt under våren 2021. Samtidigt utvecklas kurser för ämnesbehörighet till KPU, vidareutbildning av lärare (VAL) samt utländska lärares vidareutbildning (ULV) inom områdena fysik, hem- och konsumentkunskap, slöjd, svenska och svenska 2. Inom förskole- och fritidshemsområdet utvecklas kurser där undervisning och examination anpassas för att ta tillvara studenternas yrkeserfarenhet.
3. En kartläggning av ämnesbehörigheter till KPU, VAL och ULV har genomförts. Denna kartläggning har lett till att ett arbete med att utveckla tillgodoräknande- och valideringsnycklar samt ämnesinnehåll har påbörjats, vilket ska underlätta tillgodoräknande av formell och reell kompetens.

Under 2020 har inga kurser med finansiering från projektet genomförts, vilket innebär att inga helårsstudenter finns att redovisa. De totala kostnaderna för projektet 2020 uppgår till 1,9 miljoner kronor och avser planering för antagning och validering. Här ingår 490 000 kronor för kursutveckling. Det viktigaste resultatet från projektet är att utvecklingen av likvärdiga och strukturerade metoder för tillgodoräknande och validering har påbörjats inom ramen för universitetets lärarutbildningar.

Utveckling av VFU i lärarutbildningen

Försöksverksamheten med övningsförskoleområden vid Göteborgs universitet pågick från hösten 2014 till och med våren 2019. Försöksverksamheten permanentades under våren 2019 genom ett tilläggsavtal avseende verksamhetsförlagd utbildning, VFU, inom förskollärarutbildningen mellan Göteborgs universitet samt Göteborgsregionens kommuner inklusive Göteborgs Stad. Under året har 887 helårsstudenter registrerats på VFU-kurser inom Förskollärarprogrammet.

En viktig erfarenhet, som försöksverksamheten bidragit till, är vikten av en nära samverkan mellan lärosäte och fält, vilken har byggts upp under projekt-tiden. Samverkansarbetet har haft fokus på att öka förståelsen för varandras verksamheter, vilket i sin tur bidragit till tilläggsavtalet där skolhuvudmän åtar sig att avsätta tid för studenternas utbildning under VFU. Andra erfarenheter som samverkan mellan lärosäte och fält bidragit till är:

- samverkan mellan VFU-kurslärare, VFU-handledare och VFU-samordnare i de verksamhetsförlagda och de högskoleförlagda delarna av utbildningen genom kontinuerlig dialog om såväl handledning som bedömning av studenternas prestationer.
- samverkan mellan processledare, tillika VFU-kursledare, och ledningsgrupper som har kontakt med verksamhetschefer i respektive övningsförskoleområde.
- samverkan i nätverket kring studenterna har bidragit till att studenterna har förberetts inför kommande yrkesutövning, att integrationen mellan teori och praktik i utbildningen har stärkts och kunnat bibehållas samt att arbetet med handledning och bedömning har kvalitetssäkrats.

Bedömningen är att fält och universitetet delar en gemensam bild av syfte och mål med förskollärarutbildningens VFU-kurser samt en gemensam strävan att bibehålla en god samverkan.

Brobyggaren

Brobyggaren är ett samarbete som inleddes 2014 mellan Göteborgs universitet och Göteborgs Stad för att möta efterfrågan på lärare inom matematik, naturvetenskap och teknik. Utbildningen som utvecklades inom projektet övergick 2018 till att ges som ett reguljärt program: *Kompletterande pedagogisk utbildning Ma/Nv/Tk förhöjd studietakt*. Under 2020 läste den sjätte studentkullen på programmet. Programmet ges med 125 procents studietakt under ett kalenderår, inklusive studier på sommaren. Behörighetskrav till programmet utgörs av kandidatexamen i aktuellt ämne. Utbildningen bidrar till ett påtagligt tillskott av ämneslärare inom bristämnerna

och genomströmningen fortsätter att vara god med cirka 20 examinerade årligen. Universitetet har således bidragit till att examinera cirka 120 ämneslärare inom matematik, naturvetenskap och teknik under perioden 2015–2020.

Programmet bygger på ett nära samarbete mellan universitetet och medverkande universitetsskolor. Programmets utformning med daglig närvaro på VFU-skolan är en styrka för utbildningen. Kontinuerlig närvaro i ett kollegialt sammanhang på universitetsskolan bidrar till studenternas professionsutveckling. Det finns en tydlig integrering mellan innehållet i programmets högskoleförlagda och verksamhetsförlagda kurser. Sammantaget bidrar programmets innehåll, grundläggande konstruktion samt samarbetet mellan universitetet och universitetsskolorna till en sammanhållen och effektiv utbildning av ämneslärare.

Under 2020 har utvecklingsarbete genomförts för att utöka programmet med nya ämnesingångar och fler studieplatser. Programmet kommer från och med våren 2021 att ges med ämnesingångarna matematik, fysik, kemi, biologi, teknik, franska, spanska, tyska, musik, bild och slöjd. Behörighetsgivande kurser och modeller för tillgodoräknande av reell och formell kompetens inom bild, musik och slöjd har utvecklats. Även nya ämnesdidaktiska kurser har utvecklats inom moderna språk, bild, musik och slöjd.

Tillgodoräknande av tidigare utbildning och yrkeserfarenhet

Göteborgs universitet ska utveckla och intensifiera arbetet med tillgodoräknande av tidigare utbildning eller yrkeserfarenhet, där lärar- och förskollärarutbildningar samt vårdutbildningar särskilt lyfts fram. Processen för tillgodoräknande är decentraliserad i enlighet med universitetets arbets- och delegationsordning och hanteras främst på institutionsnivå. Potentiella studenter informeras om möjligheten att ansöka om tillgodoräknande genom externa webbsidor, studentportal samt information i samband med kursstart.

Tillgodoräknande av tidigare akademisk utbildning, företrädesvis likvärdig utbildning inom utbildningsområdet vid Göteborgs universitet eller annat svenskt lärosäte, är vanligt förekommande och hanteras vid den institution där kursen ges. Det rör främst tillgodoräknande av kurs eller del av kurs och flertalet institutioner har utvecklade rutiner för och information om tillgodoräknanden. Tillgodoräknande av studier på andra nivåer i utbildningssystemet, till exempel från yrkeshögskolan, är ovanligt, likaså ansökningar som avser reell kompetens eller tidigare yrkeserfarenhet. Tillgodoräknande av utländsk akademisk utbildning förekommer också samt tillgodoräknande vid antagning till senare del av program.

Tillgodoräknande av yrkeserfarenhet inom vård- utbildningar är komplext, då arbetsuppgifter inom legitimationsyrken är reglerat i föreskrift och lag, där yrkesverksamma inom vårdutbildningar utför arbets- uppgifter som kan vara svåra att tillgodoräkna. Svårigheterna består dels i avsaknaden av rörlighet mellan yrkesgrupper i vården, då det inte är tillåtet annat än möjligen på delegation, dels i att kunskap och förståelse inhämtad genom yrkesutövningen inte rakt av kan tillgodoräknas.

Inom lärar- och förskolläraryrket utbildningar sker flest till- godoräknanden av yrkeserfarenhet. Ökning av antal platser till olika satsningar som exempelvis vidare- utbildning av lärare, kompletterande pedagogisk utbildning och *Fler vägar in i läraryrket*, har genererat ett ökat antal ansökningar om tillgodoräknanden, vilket också gäller ämnesläraryrket. Studen- terna upplevs ha blivit mer rörliga, både mellan olika program och mellan utbildningsorter, och är mer medvetna om möjligheten till tillgodoräknande. Utöver lärar- och förskolläraryrket rapporteras ingen större ökning av tillgodoräknande av tidigare utbildning och yrkeserfarenhet under året.

Kulturskoleklivet

Göteborgs universitet är ett av de lärosäten som har uppdraget att utveckla och genomföra en utbildning för lärare till kulturskolan. Under 2020 har medlen främst använts till utveckling och revidering av befintliga kurser inom programmet. Kurserna, som kan läsas på hel-, halv- eller kvartsfart, bygger sedan start på en kombination av distans- och campus- undervisning. Den pågående pandemin har dock påskyndat utvecklingen av distansundervisning inom områden där campusundervisning tidigare varit dominerande. Inom ramen för utbildningen har universitetet utvecklat ett nära samarbete med kultur- skolor, där studenterna praktiserar de två första terminerna samt genomför ett konstnärligt-didaktiskt projektarbete i den avslutande kursen.

Sedan utbildningen till kulturskolepedagog startade höstterminen 2019 har totalt 46 helårsstudenter registrerats. För närvarande studerar två grupper på programmet, där studenter från den första antagningen som läst på heltid avslutar sina studier i januari 2021. Universitetet planerar då för en utvärdering och upp- följning av programmet med möjligheten att se över och revidera innehåll, upplägg och metoder utifrån en helhetssyn på utbildningen. Utbildningen har fått goda omdömen i genomförda kursvärderingar.

Samverkan sker fortsatt framförallt med kulturskolor i Västra Götaland. Universitetet har fört en dialog om utbildningens utformning och innehåll med en refe- rensgrupp bestående av kulturskolechefer. Det nära samarbetet mellan universitetet och kulturskolornas lärare och ledare bidrar till att bibehålla och utveckla utbildningens relevans för kulturskolan. För andra året i rad har en dag för kulturskolepedagoger genomförts i samarbete med Västra Götalandsregionens för- valtning för kulturutveckling. Under året erbjöds regionens kulturskolelärare fortbildning inom scen, bild och foto.

Särskilda återrapporteringskrav och satsningar till följd av pandemin

Utbyggnad av utbildningar 2020

Göteborgs universitet tilldelades under året 42 miljoner kronor för utbyggnad av sommarkurser, behörighets- givande utbildning (basår), bristyrkesutbildningar och satsning på livslångt lärande. Det ökade uppdraget har fördelats till flera olika utbildningsområden, för att svara mot ambitionen om utbyggnad inom områden med brist på kompetens, ett ökat söktryck och behov av omställning. Fördelningen av uppdraget har möjliggjorts genom utbildningsdialoger med samtliga fakulteter där fokus varit att bedöma fakulteternas reella kapacitet att svara upp mot utbyggnad på kort sikt inom angivna områden. Det ökade uppdraget har fördelats till fyra av universitetets åtta fakulteter. Tabell 8 visar universitetets utfall.

	Tilldelning (tkr)	Utfall HST	Utfall HPR	Avräknat belopp (tkr)	Ej nyttjade medel (tkr) ¹
Sommarkurser	8 467	131	81	8 222	245
Basår	8 820	84	34	6 337	2 483
Livslångt lärande	11 400	193	193	10 598	802
Bristyrken	13 549	171	119	11 851	1 698
Totalt	42 236	579	427	37 008	5 228

Tabell 8. Utbyggnad av utbildningar.

¹ Återbetalning ska göras av ej nyttjade medel för sommarkurser och bristyrken. Ej nyttjade medel för basår och livslångt lärande kan användas för motsvarande utbildning 2021.

Göteborgs universitet har avräknat 37 miljoner kronor, vilket motsvarar 88 procent av det totala utökade uppdraget. Orsaken till att universitetet inte fullföljt samtliga uppdrag är bland annat den korta planeringshorisonten för genomförandet och detta uppdrags särart i förhållande till det ordinarie utbildningsuppdraget. Differensen mellan tilldelat och avräknat belopp för basår beror delvis på att prestationer som tenderades i januari inte ingår i det avräknade utfallet.

Uppdraget för bristyrken har använts till kandidatprogram i kemi, fysik, biologi, marin vetenskap, molekylärbiologi samt matematikprogrammet och bebyggelseantikvariskt program. Vidare har uppdraget använts till samhällsvetenskapliga utbildningar som psykologprogrammet, socionomprogrammet, statsvetarprogrammet, antropologprogrammet, arbetsvetarprogrammet, masterprogram i kriminologi samt kandidatprogram i offentlig förvaltning. Här ingår även kandidatprogram i software engineering and management, masterprogram i applied data science samt kurser inom samhällets digitalisering, företagsekonomi och kulturgeografi.

Det utökade uppdraget för basår har fördelats till det naturvetenskapliga basåret med inriktning fysik och matematik. Inom livslångt lärande har uppdraget framförallt använts till kurser inom området samhällsvetenskap och uppdraget för sommarkurser har avsett kurser inom områdena naturvetenskap och samhällsvetenskap.

Distansundervisning och öppen nätbaserad undervisning

Göteborgs universitet har använt medlen som ska stärka övergången till distansundervisning och öka utbudet av öppen nätbaserad utbildning till att initiera det universitetsövergripande projektet *Delningskultur för utbildning, rekrytering och kunskapsutveckling*. Projektet ska ta fram förslag till hållbara modeller och strukturer för öppen, nätbaserad och avgiftsfri utbildning. Utgångspunkten är att använda befintliga strukturer, men det finns även behov av utveckling. Här har behovet av en separat lärplattform för öppen utbildning identifierats. Som en temporär lösning kommer avtal att skrivas som gör det möjligt att använda en öppen plattform av Canvas vid Chalmers.

Tidigare har Göteborgs universitet inte inriktat sig på öppna nätbaserade utbildningar. Det har medfört att det krävts längre tid att utveckla långsiktigt hållbara plattformar, pedagogiska och didaktiska metoder samt juridiska processer inom detta område. Eftersom fokus har varit att ta fram strukturer för att genomföra minst en öppen utbildning inom samhällsrelevanta kunskapsområden vid varje fakultet har inga särskilda öppna nätbaserade utbildningar genomförts 2020, utöver de ordinarie kurser som erbjudits digitalt. Dock har två ordinarie distanskurser genomförts, vilka kommer att erbjudas som öppen utbildning

när den öppna plattformen finns tillgänglig: *The Problem of Antibiotic Resistance* med 482 deltagare och *Programming i skolan* med 113 deltagare. Under 2021 planeras 13 öppna nätbaserade utbildningar vid universitetet, där respektive kurs uppskattas kunna attrahera cirka 200 deltagare. Inriktningen kommer, förutom ovanstående kurser, bland annat att vara områdena hållbar turism, hållbart studieliv, hållbar utveckling samt artificiell intelligens.

Göteborgs universitet har som en del i arbetet med högskolepedagogisk utveckling även genomfört en rad stödjande insatser för att underlätta övergången till distansundervisning. Här kan nämnas information i *Lärahandboken*, stöd på webbplatsen, webinarium och kompetensutvecklingsinsatser.

Korta kurser

Göteborgs universitet har tilldelats uppdraget att erbjuda kurser för yrkesverksamma och ge personer som blivit permitterade möjlighet att vidareutbilda sig under rådande pandemi. Inriktningen var att kurserna ska bygga vidare på det kursutbud som tidigare tagits fram inom ramen för satsningen *AI Competence for Sweden*.

Göteborgs universitet har fördelat tilldelade medel till utveckling av korta kurser inom området artificiell intelligens. Sju kurser inom ordinarie utbildning har fått utvecklingsmedel för att kunna ställas om och erbjudas som korta kurser: *AI och lärande*, *Deep reinforcement learning*, *Introduktion till djup maskin-inlärning och förstärkningsinlärning*, *Artificiella neurala nätverk*, *Teacher's digital spaces*, *Software Engineering for AI systems*, *Software Engineering for Data-Intensive AI applications*. Målet är att kunna erbjuda dessa som korta kurser under vårterminen 2021. Universitetet genomförde endast kursen *AI for Decision Makers* med 20 deltagare inom ramen för satsningen 2020.

Validering kompletterande pedagogisk utbildning

Göteborgs universitet erbjuder två kompletterande pedagogiska utbildningsprogram, KPU, med variation i studietakt och möjliga ämnen att läsa. Under 2020 har ett ökat söktryck till KPU medfört att fler presumtiva studenter har kontaktat programstudievägledningen, institutionsstudievägledare och ämnesansvariga för hjälp med komplettering, bedömning och tillgodoräknande. För att underlätta arbetet har en dialog förts med ämnesföreträdare och ett antal förslag har tagits fram vad gäller tillgodoräknande- och valideringsnycklar, kursutveckling för att pröva reell kompetens, tillvägagångssätt för att underlätta kartläggningssprocessen samt tydligare webbinformation för presumtiva studenter. Förslagen ska underlätta ämnesbedömningen, skapa likvärdighet, rättssäkra valideringsprocessen, minska arbetsbelastningen för ämnesbedömarna och sprida information om reell kompetens till presumtiva studenter och anställda.

Ansökningarna till KPU visar att det var vanligast att åberopa prövning av reell kompetens inom praktisk-estiska ämnen och moderna språk. I traditionellt teoretiska ämnen, som exempelvis historia och matematik, är validering av reell kompetens i stort sett obefintlig. Av cirka 640 sökande önskade endast två provas mot KPU genom reell kompetens, där endast en av dessa antogs. Det låga antalet kan delvis relateras till att prövning av reell kompetens mot program inte är särskilt väl kommunicerad. Tillgodoräkande av formell, men också reell, kompetens inom ämne är dock väl etablerad bland presumtiva studenter.

Kompletterande utbildning för personer med utländsk examen

Göteborgs universitet har uppdraget att erbjuda kompletterande utbildning för personer med utländsk högskoleexamen som lärare, socionom, läkare, sjuksköterska, tandläkare, biomedicinsk analytiker och apotekare. Det finns ett universitetsgemensamt nätverk för erfarenhetsutbyte och dialog och representanter för utbildningarna deltar också i nationella utbildnings-samarbeten med övriga deltagande lärosäten.

Den universitetsgemensamma språksatsning som tidigare implementerats för kompletterande utbildning för lärare, har under 2020 även inkluderats i den kompletterande utbildningen för apotekare och för

sjuksköterskor. Det innebär att utbildningarna har förlängts med en termin. Studenter som inte når ett godkänt resultat i inplaceringstesten startar den kompletterande utbildningen med en termin svenska, *Språkinträdning till akademiska studier*. Inplacerings-testen som genomförts visar att cirka 80 procent har behov av att gå den inledande terminen i svenska.

I tabell 9 presenteras utfall för de kompletterande utbildningarna, därefter redovisas utbildningarnas upplägg, viktiga erfarenheter samt uppföljning.

Kompletterande utbildning för lärare

Utbildningens omfattning varierar i längd beroende på tidigare studier och den komplettering som studenten är antagen mot. Utbildningen får dock som mest omfatta 120 högskolepoäng. Utbildningen leder till en svensk lärarexamen, en svensk lärar- eller förskollärarlegitimation eller utökad behörighet i ett eller flera ämnen.

Antalet sökande har ökat med fyra procent jämfört med 2019. Under 2020 antogs 40 procent av de som sökt utbildningen jämfört med 38 procent föregående år. Cirka 15 procent har valt att avbryta sina studier under året. Orsakerna som anges är att studenterna fått lärarlegitimation från Skolverket, fått annat arbete eller inte har möjlighet att genomföra campusförlagda helfartsstudier.

Kompletterande utbildningar	Lärare	Socionom	Läkare	Sjuk-sköterska	Tand-läkare	Apotekare	Bio-medicinsk analytiker
Sökande (behöriga)	270	55	193	62	251	124	59
kvinnor/män (%)	78/22	82/18	41/59	71/29	41/59	50/50	59/41
Antagna	107	8	20	21	20	29	18
kvinnor/män (%)	78/22	88/12	45/55	57/43	35/65	41/59	72/28
Helårsstudenter	88	4	19	28	19	41	18
kvinnor/män (%)	81/19	88/12	40/60	60/40	32/68	43/57	61/39
Studenter med godkänt resultat	17 ¹	10	18	18	19	21	9
kvinnor/män (%)	94/6	100/0	44/56	78/22	32/68	57/43	56/44
Studenter som avbrutit studierna	16	2	1	1	1	1	3
kvinnor/män (%)	69/31	50/50	0/100	100/0	0/100	100/0	67/34

Tabell 9.
Kompletterande utbildningar för personer med utländsk examen.

¹ 6 personer godkända mot svensk examen, 11 personer i enlighet med Skolverkets kompletteringshänvisning.

I urvalet av ansökningar till utländska lärares vidareutbildning ingår, förutom behörighetsgranskning, att pröva om tidigare studier eller arbetslivserfarenhet kan ligga till grund för antagning eller tillgodoräknas inom ramen för en lärarutbildning. I detta arbete är ämnesansvariga institutioner engagerade i att bedöma om tidigare ämnesstudier kan tillgodoräknas. Dessutom är lärarlegitimationsreformen komplex och vägledning av såväl kompletterande studier mot en svensk lärarexamen eller komplettering enligt Skolverkets kompletteringsanvisning tar stort utrymme och kräver kvalificerad vägledning.

Majoriteten av studenterna läser lärarförberedande kurser inom utbildningsvetenskaplig kärna och verksamhetsförlagd utbildning. Kurserna innehåller bland annat moment om det svenska skolväsendet och skolan på vetenskaplig grund. Kursvärderingar och uppföljningar har tidigare visat att studenter haft svårigheter med svenska språket och därför infördes från vårterminen 2019 ett språkligt inplaceringsprov för samtliga sökande. Syftet har varit att få en ökad genomströmning i utbildningen. För att kunna genomföra provet krävs godkänt betyg i svenska som andraspråk 3 eller motsvarande. Under 2020 genomförde 114 personer inplaceringsprovet i svenska, där 37 fick godkänt resultat på provet. För de sökande som antas och bedömts behöva språkstöd inleds studierna med en kurs i svenska.

Kompletterande utbildning för socionomer

Utbildningen omfattar 90 högskolepoäng och antagningen har skiftat mellan åtta och tolv studenter de tre år som utbildningen genomförts. Endast två studenter har valt att avbryta sina studier under 2020 på grund av personliga skäl. Utbildningen inleds med en programspecifik introduktionskurs och därefter integreras studenterna i befintlig studentgrupp på socionomprogrammet. Verksamhetsförlagd utbildning samt ett självständigt vetenskapligt arbete ingår också i utbildningen.

Likt tidigare år är antagningsprocessen krävande och innehåller bland annat intervjuer och dokument som ska efterforskas och valideras. Universitetet har därför tillsatt en samordnare för att kunna ge både individuellt och generellt stöd och vägledning. Söktrycket är fortsatt relativt högt, 55 sökande jämfört med 62 sökande föregående år. Samtidigt bedöms en stor grupp som ej behöriga vid varje antagningstillfälle. Genomströmningen bedöms som fortsatt god, där tio studenter tog examen under 2020 att jämföra med fem studenter föregående år. Vissa studenter behöver dock förlängd studietid för att nå examen.

Utbildningen följdes upp vårterminen 2020 genom intervjuer med första årskullen av studenter, cirka ett år efter avslutade studier. Resultatet visade att studenterna i stort sett var nöjda med sin utbildning, men vissa förändringar föreslogs. En av de föreslagna förändringarna var förläggningen av VFU-kursen inom programmet, vilken nu har justerats. Vikten av löpande information och stöd under utbildningens gång lyftes också fram.

Kompletterande utbildning för läkare

Utbildningen omfattar 60 högskolepoäng och startar varje hösttermin med 20 studenter. Under 2020 har en student valt att avbryta studierna till följd av godkänt resultat på Socialstyrelsens kunskapsprov. Utbildningen utgår från studenternas tidigare studie- och yrkeserfarenhet samt kompletterande delar som är specifikt för läkaryrket i Sverige, exempelvis patientcentrerad vård och teamarbete. Utbildningen innefattar kurs i svenska författningar, professionell utveckling samt delkurser i allmänmedicin, gynekologi, invärtesmedicin, kirurgi, pediatrik och psykiatri. I delkurserna ingår verksamhetsförlagd utbildning i varierad grad. Under året har en svensklärare engagerats och utbildning i svenska ingår som ett delmoment i kursen professionell utveckling. Pedagogiken utvecklas kontinuerligt inom utbildningen efter dialog mellan lärare och studenter, exempelvis med fler seminarier och mer case-undervisning.

Universitetet samarbetar tätt med övriga lärosäten som ger utbildningen, bland annat kring det alternativa urvalet. Urvalsprocessen baseras på resultat på kunskapsprov, intervjuer och patientfall. Söktrycket till utbildningen är konstant högt, 193 sökande 2020 att jämföra med 232 sökande föregående år.

Merparten av studenterna genomgår utbildningen på utsatt tid och arbetsmarknaden är mycket god. Efter godkänd utbildning kan studenterna ansöka om behörighet att få söka allmäntjänstgöring (AT), hos Socialstyrelsen som beslutar om legitimationsvillkor. Det råder dock konkurrens om AT-tjänster, varför tiden från godkänd utbildning till legitimation tar flera år. Under tiden fram till legitimation arbetar de examinerade som vikarierande underläkare. Uppföljning av utbildningen sker både muntligt och skriftligt genom kursvärderingar och kursnämndsmöten. Studenter medverkar även vid utbildningens programutskott. Under året har ett utvecklingsarbete påbörjats för att harmoniera med den nya legitimationsgrundande svenska läkarutbildningen. Arbetet sker i nära samverkan med övriga lärosäten som ger utbildningen samt berörda myndigheter.

Kompletterande utbildning för sjuksköterskor

Inför vårterminen 2020 gjordes utbildningen om, där en termin i fördjupad svenska också inkluderades. Utbildningen har därmed ökat med 30 högskolepoäng och omfattar numera 90 högskolepoäng. Universitetet antar varje vårtermin runt 25 studenter. Söktrycket är relativt stabilt och ökar i takt med att fler får kännedom om utbildningen. Under 2020 har en student valt att avbryta studierna på grund av godkänt resultat på Socialstyrelsens kunskapsprov.

Utbildningen utgår från studenternas tidigare studie- och yrkeserfarenhet samt kompletterande delar som är specifikt för sjuksköterskeprofessionen i Sverige, exempelvis ledarskap, farmakologi och läkemedelsberäkning, dokumentation och kommunikation. Utbildningen inleds med ett obligatoriskt inplaceringsprov i svenska som alla antagna genomför. Studenterna som blir godkända på provet kan få en förkortad studietid. Programmet består av en språkintrödn till akademiska studier med inriktning mot omvårdnad, teoretiska kurser inklusive kurs i svenska författningar samt av verksamhetsförlagd utbildning inom primärvård, kommunal hälso- och sjukvård samt somatisk sjukhusvård.

För antagning till utbildningen tillämpas ett alternativt urval vilket baseras på en samlad kvalitativ bedömning av den sökandes tidigare studie- och yrkeserfarenhet samt en intervju. Det är även möjligt att bli behörig och antagen genom validering. Erfarenheter från att anta studenter genom validering är mycket god.

Uppföljning av utbildningen görs bland annat genom kursvärderingar och utvärdering av verksamhetsförlagd utbildning. Under året har det också genomförts en extern kvalitetsutvärdering med ett positivt utfall. Resultatet visar att merparten av studenterna genomgår utbildningen med godkänt resultat. Efter godkänd utbildning kan studenterna ansöka om legitimation som sjuksköterska hos Socialstyrelsen, som beslutar om legitimationsvillkor. Arbetsmarknaden är fortsatt mycket god för denna yrkesgrupp.

Kompletterande utbildning för tandläkare

Utbildningen omfattar 60 högskolepoäng och startar varje hösttermin med 20 studenter. Söktrycket är fortsatt högt. Under 2020 har en student valt att avbryta studierna på grund av godkänt resultat på Socialstyrelsens kunskapsprov.

Utbildningen utgår från studenternas tidigare studie- och yrkeserfarenhet samt kompletterande delar som är specifika för svensk tandvård och syftar till att studenterna ska kunna omsätta sin odontologiska kunskap och erfarenhet till det svenska tandvårdssystemet.

Utbildningen inleds med diagnostiska tester för att identifiera studenternas kunskap sedan tidigare. Därefter följer ett antal teoretiska kurser inklusive kurs i svenska författningar. Den verksamhetsförlagda utbildningen, VFU, omfattar 15 veckor, vilket motsvarar cirka 40 procent av utbildningen och genomförs i samarbete med Folk tandvården i Västra Götaland och Värmland. Under detta moment får studenterna pröva sin kunskap och sina praktiska färdigheter i en riktig tandläkarmiljö. Studenterna tränas i kommunikation och dokumentation, prevention, etik och bemötande enligt den svenska modellen för patientcentrerad tandvård. Universitetet erbjuder också regelbundet handledarutbildning till mottagande kliniker.

Göteborgs universitet samarbetar med övriga lärosäten som ger utbildningen, bland annat kring det alternativa urvalet, i form av ett digitalt kunskapstest samt intervju. Genomströmningen i utbildningen är mycket god, cirka 20 studenter per år examineras, och de flesta genomgår utbildningen på utsatt tid. Efter godkänd utbildning kan studenterna ansöka om legitimation som tandläkare hos Socialstyrelsen, som beslutar om legitimationsvillkor. Arbetsmarknaden är fortsatt mycket god för denna yrkesgrupp.

Uppföljning av utbildningen sker genom kursvärderingar samt utvärdering av VFU, som bland annat har visat att det finns en mycket väl fungerande kontakt mellan lärare, handledare och studenter.

112 EXAMINERADE 2020 GENOM KOMPLETTERANDE UTBILDNING FÖR PERSONER MED UTLÄNDSK EXAMEN

Under 2020 har 112 studenter genomgått utbildning med godkänt resultat till lärare, socionom, läkare, sjuksköterska, tandläkare, biomedicinsk analytiker och apotekare genom universitetets kompletterande utbildningar för personer med utländsk examen.

Kompletterande utbildning för apotekare

Inför vårterminen 2020 gjordes utbildningen om, där en termin i fördjupad svenska också inkluderades. Utbildningen har därmed ökat med 30 högskolepoäng och omfattar numera 100 högskolepoäng. Universitetet antar varje vårtermin 25–30 studenter och söktrycket till utbildningen är fortsatt högt.

Utbildningen inleds med ett obligatoriskt inplaceringsprov i svenska som alla antagna genomför. Studenter som blir godkända på provet kan få en förkortad studietid. Programmet utgörs bland annat av en språkintrödningskurs till akademiska studier med inriktning mot farmaci. Därefter följer teoretiska kurser, inklusive kurs i svenska författningar, samt en längre sammanhängande verksamhetsförlagd utbildning om 40 veckor som genomförs ute på apotek.

Alternativt urval tillämpas i antagningsprocessen. Det baseras på sökandes tidigare studie- och arbetslivserfarenhet. Urvalet sker i nära samarbete med Uppsala universitet som samordnar utbildningen.

Genomströmningen på utbildningen är god och 21 studenter har examinerats under 2020, vilket är i nivå med föregående år. Arbetsmarknaden för apotekare i Sverige bedöms också fortsatt vara god. Efter godkänd utbildning kan studenten ansöka om legitimation hos Socialstyrelsen, som beslutar om legitimationsvillkor.

Utbildningen utvärderas genom kursvärderingar efter avslutad kurs, samt en mer omfattande utvärdering efter utbildningens slut. Den tidigare campusbaserade undervisningen, som varit mycket uppskattad av studenter, har under året till största del ställts om till undervisning på distans.

Kompletterande utbildning för biomedicinska analytiker

Utbildningen omfattar 90 högskolepoäng och startar en gång per år med 16 utbildningsplatser. Under 2020 har tre studenter valt att avbryta sina studier på grund av personliga skäl.

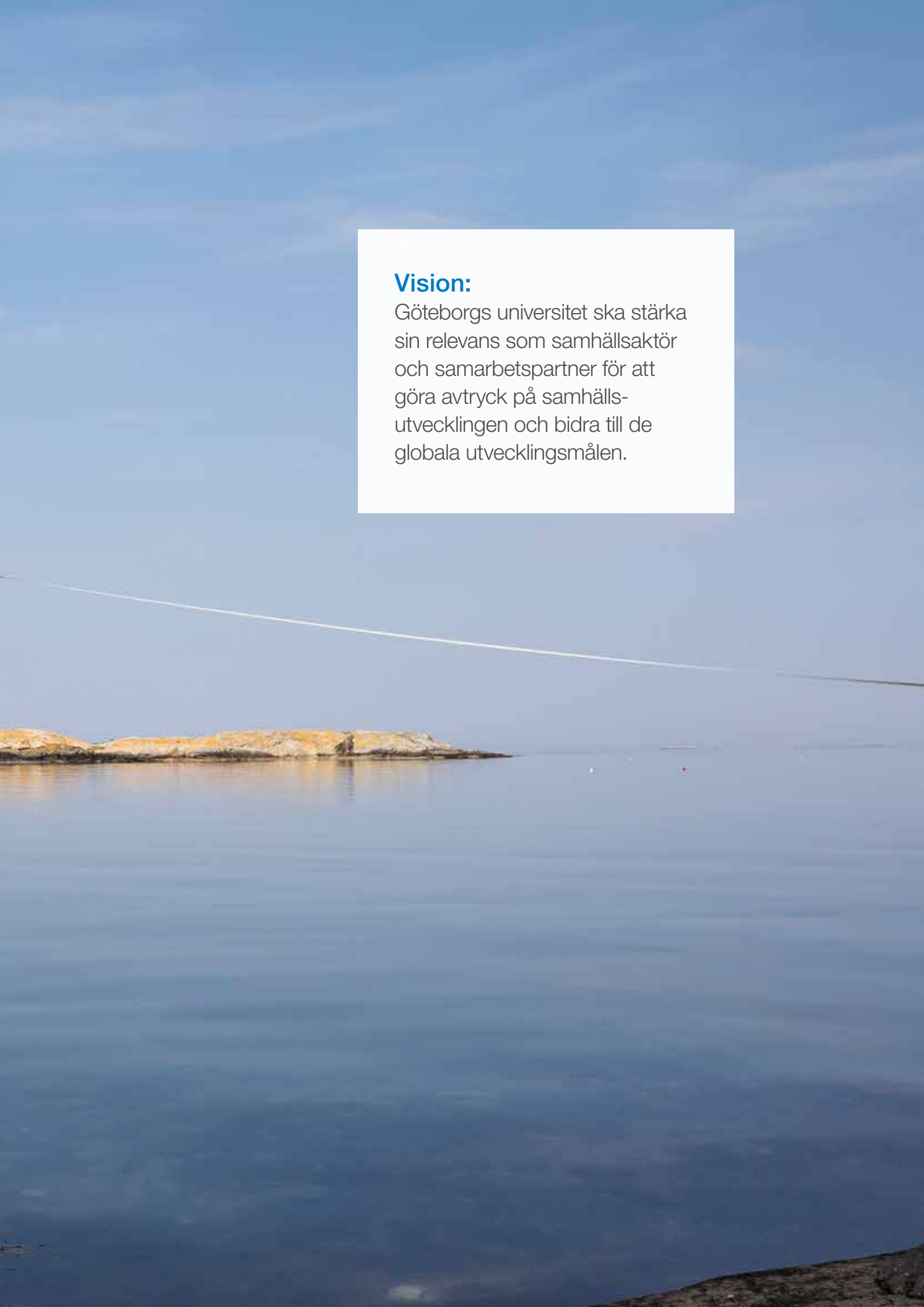
Utbildningen består av teoretiska kurser, inklusive obligatoriska moment kring svenska författningar, samt verksamhetsförlagd utbildning inom olika laboratoriediscipliner och ett självständigt arbete. Studenterna läser till viss del tillsammans med ordinarie utbildning för biomedicinska analytiker. Till följd av bristande språkkunskaper hos vissa studenter har dock samarbetet med enheten för akademiskt språk, ASK, fortsatt under 2020 för att underlätta studenter att tillägna sig utbildningens innehåll.

Antalet behöriga sökande har tidigare år varit färre än antalet utbildningsplatser. Detta år antogs samtliga behöriga sökande vilket innebär ett överintag. Om det är fler sökande än antalet platser tillämpas ett alternativt urval, baserat på den sökandes tidigare studie- och arbetslivserfarenhet. Urvalsprinciper har utvecklats i samarbete med övriga lärosäten som ger utbildningen, där Göteborgs universitet är nationell samordnare. Antagnings- och urvalskriterier till utbildningen möjliggör att studenter med olika utbildningsbakgrund antas.

Genomströmningen på utbildningen är god, så även arbetsmarknaden då bristen på biomedicinska analytiker är mycket stor. Efter godkänd utbildning kan studenten ansöka om legitimation hos Socialstyrelsen, som beslutar om legitimationsvillkor.

Utvärdering av utbildningen sker i form av kursvärderingar, vilka ligger till grund för kontinuerlig utveckling. Under året har även en programutvärdering genomförts bland de studenter som antogs höstterminen 2018. Utvärderingen visar att studenterna generellt sett är nöjda och föranleder inga större förändringar av utbildningen.

The background of the entire page is a photograph of a calm, blue body of water. In the middle ground, there is a small, low-lying island or headland with a rocky, light-colored surface. The sky above is a clear, pale blue. A thin, white diagonal line, possibly a cable or a distant shoreline, stretches across the middle of the image. The overall mood is serene and expansive.

Vision:

Göteborgs universitet ska stärka sin relevans som samhällsaktör och samarbetspartner för att göra avtryck på samhällsutvecklingen och bidra till de globala utvecklingsmålen.

Hållbar och kunskapsbaserad samhällsutveckling

”Hållbar och kunskapsbaserad samhällsutveckling” är ett av tre ställningstaganden som anger riktningen för universitetets utveckling, att vara ett internationellt lärosäte som tar ansvar för samhällsutvecklingen och bidrar till en hållbar värld. I detta kapitel beskrivs universitetets samverkansarbete, såväl lokalt, regionalt och nationellt som internationellt. Här redovisas även insatser för forskning, utbildning och samverkan för hållbar utveckling samt minskad klimatpåverkan.

Högt ställda ambitioner om att bidra till samhällsutvecklingen genom samverkan och fokus på hållbarhet genomsyrar redan en stor del av verksamheten. Universitetet har under 2020 ingått en avsiktsförklaring med Göteborgs Stad och Chalmers om att stärka samarbetet. Bidrag har lämnats genom ett aktivt deltagande i de Vinnova-finansierade projekten för att stärka lärosätens samverkanskapacitet. Från universitetets olika verksamheter har 66 innovativa idéer kommit in till universitetets forsknings- och innovationskontor. Så gott som dagligen har universitetets forskare deltagit i medierna för att kommentera olika aspekter av pandemin.

Insatser har gjorts inom livslångt lärande och för att stärka utbildningarnas arbetslivsanknytning, trots att en stor del av året kännetecknats av verksamhet på distans. Utmaningarna innebar samtidigt att klimatavtrycket från exempelvis resande och energiåtgång har minskat. Genom en klimatutredning har en modell skapats för att tydliggöra universitetets samlade koldioxidbelastning. Göteborgs universitets hållbarhetsarbete uppmärksammas fortsatt i internationella sammanhang, universitetet kom på plats 45 på Times Higher Educations ranking över hur världens lärosäten presterar i relation till de 17 globala målen för hållbar utveckling.

PARTNERSKAP GER GEMENSAM RAM FÖR SAMARBETE

I april undertecknades en avsiktsförklaring med Göteborgs Stad och Chalmers om samarbete utifrån fyra teman: stadsutveckling, välfärdsfrågor, ett fossilfritt Göteborg samt demokrati och styrning.

Samverkan

Universitetets samverkan innebär att kunskapen sprids och tas tillvara i omvärlden, men kan också öka kvaliteten på forskning och utbildning.

En grundsten i universitetets ambitioner om att vara en aktivt och positivt samhällspåverkande kraft är samverkan i utbildnings- och forskningsprocesserna. Det är där den stora mängden samverkan sker och grunden läggs för att bidra till en hållbar och kunskapsbaserad samhällsutveckling. Ett antal initiativ har tagits under året för att stärka de universitetsgemensamma dimensionerna och stödet när det gäller samverkan och externa relationer.

Två strategiska partnerskap har ingåtts på universitetsgemensam nivå. Under 2019 undertecknades en avsiktsförklaring med Länsstyrelsen i Västra Götalands län och arbetet har fortsatt för att hitta former för samarbeten inom ramen för den processen. Ett delresultat är att Handelshögskolan initierat ett samarbete med Länsstyrelsen inom ramen för fakultetens partnerskapsprogram. Under en längre tid har diskussioner förts med Göteborgs Stad och Chalmers om att utveckla en gemensam ram för samarbete.

En arbetsgrupp med representanter för de tre organisationerna har drivit processen framåt, och i april undertecknades en gemensam avsiktsförklaring. Som grund för samarbetet finns fyra tematiska utgångspunkter: stadsutveckling, välfärdsfrågor, ett fossilfritt Göteborg samt demokrati och styrning. Målet är att skapa starkare strukturer för att göra ett ännu närmre samarbete möjligt.

Ett viktigt inslag i Göteborgs universitets utvecklingsarbete inom samverkan och externa relationer är att utveckla långsiktiga, ömsesidiga partnerskap med organisationer och personer i omvärlden som på ett eller annat sätt vill stödja universitetets verksamhet, exempelvis med ekonomiska donationer. I februari anställdes en senior rådgivare med uppdrag att utveckla en verksamhet inom partnerskap och filantropi. På universitetsgemensam nivå samordnas detta arbete inom en ny, enhetsöverskridande, organisation för samverkan och externa relationer som också samlar kompetens inom samverkansområdet i bred bemärkelse.

Göteborgsregionens kompetensråd, ett samverkansråd med ett antal regionala aktörer, arbetar med kompetensförsörjningsfrågan i regionen. Rådet har under året varit ett betydelsefullt instrument för samverkan kring exempelvis omställningsbehov, kompetensutveckling och nya utbildningsinitiativ.

KOORDINATOR FÖR FLERA INTERNATIONELLA NÄTVERK

Göteborgs universitet har en ledande position i flera internationella nätverk däribland som svensk koordinator för det japanska samarbetet MIRAI 2.0, ordförande i styrelsen för EUTOPIA-alliansen, samordnare för det italiensk-svenska samarbetet Swetaly samt den svenska sektionen av Scholars at Risk.

Internationell samverkan

Globalt engagemang handlar om internationell närvaro och dialog. Genom förstärkt internationell samverkan bidrar Göteborgs universitet till samhällsutveckling på alla nivåer.

Universitetet har fortsatt öka sitt engagemang i universitetsövergripande internationella samarbetsprojekt, där fokus är att hantera globala utmaningar, och öka det internationella forsknings- och utbildningsutbytet tillsammans med andra svenska lärosäten. Pandemin har gjort att planerade forsknings- och innovationsveckor, konferenser och delegationsresor i stor utsträckning har ställts om till digitala, vilket samtidigt ligger i linje med universitetets arbete med hållbar internationalisering.

Göteborgs universitet har utsetts till svensk koordinator för det japanska samarbetet MIRAI 2.0 för 2020–2022, vars kick-off och första vetenskapliga seminarium hölls digitalt under hösten. Swetaly är ett nytt samarbete mellan svenska och italienska lärosäten som startats under året och som koordineras av universiteten i Göteborg och Örebro. Under året har många universitetsgemensamma projekt och nätverk använts som yta för övergripande dialog kring pandemins effekter och påverkan på högre utbildning, exempelvis inom MIRAI, Swetaly, EUTOPIA samt CALIE-projektet som avser samarbete med Nordamerika.

Inom det sino-nordiska nätverket *Nordic Centre Fudan* har en överföring av ordförandeskap och sekretariat påbörjats från Universitetet i Bergen till Göteborgs universitet som från och med 2021 innehar värdskapet.

Globalt engagemang kräver också ansvarstagande. Universitetet har inrättat en arbetsgrupp kring ansvarsfull internationalisering kopplat till universitetets internationaliseringsråd. Göteborgs universitet bedriver också ett stort arbete inom det internationella nätverket Scholars at Risk, där den svenska sektionen av nätverket samordnas av lärosätet. Universitetet står regelbundet värd för riskutsatta forskare och har också under året engagerat sig i fallet kring den dödsdömda svensk-iranska forskaren Ahmadreza Djalali.

Global samverkan med det omgivande samhället är ett prioriterat område inom EUTOPIA och universitetet har fördjupat kontakten ytterligare med de lokala associerade partners som kopplats till alliansen: Västra Götalandsregionen, Business Region Göteborg och Lindholmen Science Park. En karriärambassadör har också rekryterats vid universitetet som ska utbyta erfarenheter om arbetsmarknaden i de olika regionerna där EUTOPIA-lärosätena är verksamma.

Universitetet har inlett ett närmare samarbete med Korea tillsammans med flera andra svenska lärosäten. Projektet samordnas av den svenska ambassaden i Seoul och syftar till att rekrytera studenter, men också fördjupa samarbetet inom forskning och samverkan. Virtuella rekryterings-evenemang samt Nobel-seminarier har arrangerats under året. Göteborgs universitet har också under 2020 blivit medlem i *Swedish American Chamber of Commerce*, SACC, vilket ger möjlighet till praktik för utresande studenter samt näringslivskontakter för anställda.

Under 2020 meddelades officiellt att Göteborgs universitet tillsammans med fem lärosäten i västra Sverige står värd för EAIE-konferensen i Göteborg 2021. EAIE står för *European Association of International Education* och konferensen är just ett forum för global dialog kring internationalisering av högre utbildning och är Europas största inom sektorn.

Samverkan i forskningen

Samverkan innebär att universitetet kan bidra till samhällsutvecklingen, men också att samhället kan bidra till och påverka forskningens utveckling. Det står i centrum för universitetets högt ställda ambitioner om att bidra till en hållbar och kunskapsbaserad samhällsutveckling, samtidigt som det är viktigt att värna den grundläggande principen om forskningens frihet.

Insatser för utveckling av samverkan och nyttiggörande

Göteborgs universitet har deltagit i nio av de projekt som finansierats av Vinnova, för att stärka svenska lärosätens samverkanskapacitet. Projekten avslutas under 2020 och 2021.

Inom ARCS, Arenor för relationsbyggande samverkan genom medborgarforskning, har en grupp från institutionen för filosofi, lingvistik och vetenskapsteori koordinerat arbetet med att skapa en svensk digital plattform för medborgarforskning. Utöver att bygga en webbportal för forskningsprojekt där allmänheten kan delta i forskningen, hanteras etiska frågor, datakvalitet, standardisering av data, kommunikation och juridik.

SPETS, Strategiska partnerskap för effektiv och transparent samverkan, har utvecklat processtöd och verktyg för att stärka lärosätenas förmåga att hantera relationer mer systematiskt. Under året skedde medverkan på universitetsgemensam nivå, mot bakgrund av de avsiktsförklaringar om samverkan som undertecknats med Länsstyrelsen i Västra Götalands län samt Göteborgs Stad.

Tillsammans med Chalmers koordinerades IMP, Implementering av arbetssätt och ökad kunskap inom området kunskapsstillgångar och immateriella rättigheter, för stärkt samverkans- och samhällsansvar på lärosätena. Projektet har utvecklat och

spridit verktyg och metoder inom nyttiggörande av forskningskunskap. I slutet av året hölls en välbesökt digital konferens. En öppen webbplattform lanserades också för att vidare sprida verktyg och resurser för nyttiggörande av forskningskunskap.

Universitetet har också deltagit i projekten SAFIR för att testa och utvärdera såddfinansiering till samverkansprojekt, MUSA som vid Göteborgs universitet kallas "Allmänningen" – en metodik för utveckling av samverkansarenor, PAUS för utåtriktad personrörlighet, MerSAM om hur samverkansskicklighet kan bedömas vid rekrytering och meritering, Agera som undersöker hur Agenda 2030 kan användas som ramverk för att bedöma samverkan samt SKÖN som undersökt i vilken mån samverkan kan hanteras inom kvalitetsutvärdering av forskning.

Insatser på fakultetsnivå

Konstnärliga fakulteten har initierat en regional samverkansplattform utifrån breda målsättningar kring samhällsutveckling, tänkta att innefatta forskning/kunskapsbildning, kompetensutveckling av externa målgrupper samt öppen utåtriktad och dialogbaserad verksamhet. Plattformen tar sin utgångspunkt i politiken för "gestaltad livsmiljö" och omfattar arkitektur, form, design, konst och kulturarv. Grundperspektivet är allas rätt till miljöer som är inkluderande, väl gestaltade och långsiktigt hållbara. Fakulteten har samlat nationella, regionala och lokala aktörer inom plattformen med arbetsnamnet *Dynamo Väst – ett västsvenskt Bauhaus!*

Handelshögskolan har startat en arena för samverkan, ett rundabordssamtal om hållbarhet, med en mindre grupp ledare inom näringsliv och offentlig sektor samt hållbarhetsforskare från fakultetens fyra institutioner. Ett första rundabordssamtal har genomförts och formatet fortsätter 2021.

För att bidra till en stärkt vetenskaplig grund i lärar- och förskolläraryrket och i skolväsendet bedriver flera svenska lärosäten försöksverksamhet kring praktisk forskning. Försöksverksamheten har fått namnet ULF-avtal, Utveckling, Lärande, Forskning. Göteborgs universitet är ansvarigt för en av fyra noder inom försöksverksamheten. Ett av universitetets samverkansprojekt *Hur påverkas lärarens undervisning av artificiell intelligens (AI) i digitala läromedel?* belönades under året genom ett pris från Helge Ax:son Johnssons stiftelse.

Utbildningsvetenskapliga fakulteten har fortsatt utveckla och stödja hållbara modeller för samverkan med fokus på praktisk forskning. I en av modellerna pågår samverkan med Partille kommun och modellen har utökats med ytterligare en skolhuvudman, i ett annat socioekonomiskt område än övriga medverkande skolor. Forskarna inom samverkansmodellen har under året varit framgångsrika när det gäller att få externa forskningsmedel för praktisk forskning från ULF och Skolforskningsinstitutet. Genom dessa projekt har nätverk skapats mellan fakultetens medarbetare och skolor, vilket möjliggjort såväl teoretisk som praktiskt kunskapsutbyte som ömsesidigt stärkt verksamheterna.

Naturvetenskapliga fakultetens samverkansberedning organiserade i februari en workshop med titeln "Hur kan vi omvandla dikad torvmark från utloppskälla till sänka?", den första i en serie inriktad på de globala målen på temat *Vad gör vi?* Arenan är tänkt att vara lättillgänglig för beslutsfattare och andra intressenter. Fakulteten arrangerade även en intern workshop om innovation för att informera och entusiasmera medarbetare och sänka trösklarna för att omsätta upptäckter och samarbeten i innovationer. Synergipriset instiftades under året. Priset, som är på 250 000 kronor, ska uppmärksamma en god insats för samverkan med samhället.

Forskningskommunikation och folkbildning

Universitetet deltar på populärvetenskapliga arenor i samverkan med exempelvis Göteborg & Co, Västra Götalandsregionen, Göteborgs Stad och Chalmers. Vissa arrangemang har ställts in eller skjutits upp och andra har genomförts digitalt. Vetenskapsfestivalen och Bokmässan hölls i digital form. Deltagandet påverkades, men vissa arrangemang lockade samtidigt fler besökare än tidigare. Under året utvecklades det digitala formatet *Akademisk kvart* som korta, filmade, populärvetenskapliga föreläsningar.

Samhällsvetenskapliga fakulteten har arrangerat ett tiotal populärvetenskapliga afterwork-föreläsningar, *AW Online*, i samarbete med Folkuniversitetet.

I oktober startade Naturvetenskapliga fakulteten en digital afterworkinspirerad samtalsserie: *Hur vet vi det?* där en moderator samtalar med två forskare om ett aktuellt tema.

Tidigt under pandemin skapades en sammanställning av experter och forskare som distribuerades till massmedia. Ett stort antal pressmeddelanden har skickats ut och flera forskare från universitetet har figurerat så gott som dagligen i media när det gäller olika dimensioner och frågeställningar kopplade till pandemin, med medverkan från i stort sett alla fakultetsområden. En mängd forskare deltar i samhällsdebatten och sprider forskningsbaserad kunskap på sociala medier. Agnes Wold, professor vid avdelningen för infektionssjukdomar, institutionen för biomedicin, listades av Medieakademin som den nittonde mäktigaste svensken på Twitter. Hon utsågs även till årets göteborgare av Göteborg & Co tillsammans med GT och Sveriges radio P4 Göteborg.

Jonsereds herrgård är ett strategiskt verktyg i universitetets samverkansarbete som med forskning möter samhällets behov och gemensamt formulerar samtidens utmaningar. Under 2020 skedde en stark utveckling med digitala seminarier, filmade publika samtal, podcast, internationell yttrandefrihetssatsning och koordinering av universitetets samverkan kring ansökan från Göteborg att bli en *Unesco City of Literature*.

Forsknings- och innovationsstöd

Universitetets forsknings- och innovationskontor ger stöd inom affärsjuridik, forskningsfinansiering och innovation till universitetets olika vetenskapsområden och universitetsledningen. Målet för innovationsstödet är att förbättra förutsättningar för att universitetets forskning och kunskap nyttiggörs på ett för samhället relevant och hållbart sätt, genom social innovation, samverkan, kommersialisering eller andra former av implementering.

Forsknings- och innovationskontoret ger såväl direkt stöd för utveckling av innovativa idéer och samverkansprojekt som strategiskt stöd för att utveckla kompletta akademiska miljöer samt riktlinjer, processer och verktyg för samverkan och nyttiggörande. Fokus ligger på rådgivning där nya digitala, innovativa format och verktyg har arbetats fram, som har använts vid genomförandet av kurser och workshoppar för forskare, doktorander, andra innovationskontor samt för intern kompetensutveckling.

Rådgivnings- och finansieringsprogrammen Verifiering för tillämpning, VFT, och Verifiering för samverkan, VFS, är viktiga verktyg för att utforska idéers potential att lösa relevanta problem utanför akademien. Under året har innovationskontoret hjälpt till att starta 38 verifieringsprojekt för att utveckla forskares idéer. VFS-programmet har förlängts och avslutas under 2021. Research Impact Studio har under året engagerat studenter i verifieringsprojekt tillsammans med forskare. Följdfinansieringen VFT+ utlystes två gånger under detta programs sista år. Verifieringsprojekt från universitetet erhöll 1,5 miljoner kronor, vilket är mest av alla lärosäten. Många verifieringsprojekt går vidare med nya samarbeten med akademiska och icke-akademiska parter, får extern finansiering, startar bolag och tas upp av inkubatorer eller andra aktörer.

Innovationsstödet har bidragit i utredningen *Ett utvecklat innovationsstöd vid universitet och högskolor* (U2019:02) genom dialogmöte samt datainsamling, beskrivningar och analyser av universitetets och innovationskontorets arbete med nyttiggörande, samt i *HEInnovate Sweden review* som genomförs av OECD och EU-kommissionen, båda på uppdrag av Utbildningsdepartementet.

Inom EUTOPIA har innovationskontoret projektlett genomförandet av den första fasen av *Open Innovation Challenge*. Samverkan kring utmaningar hos behovsägare i regionen har initierats med studenter på entreprenörskurskurser och med Västra Götalandsregionen, Business Region Göteborg och Lindholmen Science Park.

Innovationskontoret har varit aktivt i flera K3-projekt för att utveckla lärosätenas samverkanskapacitet, exempelvis IMP som letts tillsammans med Chalmers. Som ett stöd för hantering av immateriella tillgångar har ett utkast till en universitetsövergripande IP-policy tagits fram.

Därutöver hanteras studentidéer främst i samarbete med Drivhuset och Venture Cup. Under 2020 har Drivhuset hanterat 454 idéer från 479 idébärare. 277 bolag bildades under året. Till Venture Cup, en entreprenörstävling för att utveckla affärsidéer och starta företag, inkom under 2020 94 bidrag med koppling till universitet.

antal	2020	2019	2018
1. Totalt antal idéer	241	249	168
A. Kommersiella idéer¹	159	169	112
Inkomna idéer under året	35	55	46
Avslutade idéer	17	24	10
Idéer till verifiering ² (antalet verifieringsaktiviteter ³)	15 (93)	30 (104)	27 (83)
Idéer som har gått vidare	12	22	11
B. Impact-idéer¹	82	80	56
Inkomna idéer under året	31	31	40
Avslutade idéer	12	16	13
Idéer till verifiering ² (antalet verifieringsaktiviteter ³)	23 (67)	14 (48)	10 (19)
Idéer som har gått vidare	3	6	3
2. Utvecklings-/kvalitetssäkrande projekt	90	63	39
3. Aktiviteter (kurser/information/upsökande verksamhet)	16	37	34
Totalt antal ärenden	347	349	241
Idéer till inkubatorer	5	5	3

Tabell 10. Idéflöde Forsknings- och innovationskontoret.

¹ Här definieras idéer som forskningsresultat eller andra värdeerbjudanden som antas möta specifika behov och som kan förpackas för externa aktörer för att skapa samhällsligt eller kommersiellt värde.

² Forsknings- och innovationskontoret driver verifieringsprogrammen Verifiering för tillämpning (VFT) tillsammans med GU Ventures AB, Verifiering för samverkan (VFS) inom Vinnova-projektet SAFIR, samt LSV genom bidrag från Kammarkollegiet för att stödja idéer inom området livsvetenskap med fördjupad kommersiell verifiering. I tabellen redovisas antalet idéer som fått verifieringsstöd av Forsknings- och innovationskontoret inom ramen för VFT, VFS och LSV.

³ Verifiering av idéer sker genom verifieringsaktiviteter. Här redovisas totalt antal aktiviteter som beviljats under 2020.

Samverkan i utbildningen

Nära samverkan med det omgivande samhället är ett naturligt inslag i en stor mängd av universitetets utbildningar. Det sker exempelvis genom praktikkurser, professionsutbildningar, medverkan i programkommittéer och en ständig dialog med näringsliv, offentliga organisationer och den idéburna sektorn.

Livslångt lärande

Ett stort fokus i Sverige och Göteborgsregionen har under året varit aktuella och kommande behov av omställning med anledning av befarade effekter på arbetsmarknaden utifrån pandemin. Dialog med en mängd samhällsaktörer har skett både på universitetsgemensam nivå och i kärnverksamheten.

Det universitetsövergripande projektet *Delningskultur för utbildning, rekrytering och kunskapsutveckling* ska utveckla modeller och strukturer för öppen nätbaserad och avgiftsfri utbildning. Hållbara modeller och infrastrukturer som bygger på delningskultur och kunskapsutbyte står i centrum, men även att sprida kunskap om öppen utbildning samt utveckla och testa en öppen kurs vid varje fakultet. Hittills har kursupplägg testats inom exempelvis antibiotikaresistens och hållbar turism. Läs mer i *Särskilda återrapporteringskrav* i kapitlet *Utbildning och forskning av högsta kvalitet*.

AI Competence är ett regeringsinitiativ för att erbjuda kompetensutveckling inom artificiell intelligens för yrkesverksamma inom näringsliv, offentlig sektor och samhället i stort. Inom initiativet samverkar sju svenska lärosäten. Under 2020 har Göteborgs universitet bidragit med kurser inom exempelvis maskininlärning för yrkesverksamma och grundkurser om digitalisering för lärare, men även inom ett antal masterprogram. Det finns också ett antal andra kompetensutvecklingsinitiativ inom AI i relation till journalistik, juridik, medicin, etik, språkteknologi och beslutsfattande.

Institutionen för pedagogik och specialpedagogik ansvarar för Rektorsutbildningen i samverkan med flera andra institutioner. I utbildningen ingår Rektorsprogrammet, Fortbildning för rektorer och Samverkan för bästa skola. Rektorsprogrammet är en statligt reglerad befattningsutbildning som vänder sig till rektorer inom skola och förskola och andra personer med motsvarande befattning i läroplansstyrd skola. Det finns också fortbildning för verksamma rektorer genom kursen Fortbildning för rektorer.

Korsvägen är en webbplats som samlar fortbildningsinsatser för yrkesverksamma lärare och förskollärare. Webbplatsen omfattar ett brett material med allt från lunchföreläsningar och kurser, till fortbildningsdagar och vägar framåt i yrket, och allt vilar på vetenskaplig grund.

Arbetslivsanknytning

Riksidrottsuniversitetet Göteborg är ett samarbetsprojekt med Riksidrottsförbundet, Chalmers, RF-SISU Västra Götaland och Göteborgs Stad som ger elitidrottare möjlighet att kombinera idrott med högre studier. Dessutom medför samarbetet praktisk forskning och akademisk tränarutbildning. För andra året i rad var Göteborgs universitet det riksidrottsuniversitet i landet med flest elitidrottande studenter.

Genom åren har över 20 000 tidigare studenter valt att gå med i universitetets alumnätverk, från Göteborgsregionen, Sverige och över 80 länder globalt. Ett webinarium om att marknadsföra sig på LinkedIn har arrangerats, alumner bjöds in till ett digitalt event på Handelshögskolan och internationella studenter bjöds in till Svenska institutets koncept "Sweden talks".

Vid institutionen för litteratur, idéhistoria och religion startade den första kullen i Redaktionell praktik, litteraturvetenskapligt kandidatprogram. Programmet har tydlig arbetslivsanknytning. Stadsmuséets chef och Greenpeaces kommunikationschef, från den externa referensgruppen, har bjudits in och under första delkursen deltog flera gästföreläsare.

Institutionen för biologi och miljövetenskap genomförde under hösten en temavecka om akvakultur med liveströmmade föreläsningar om aktuella forsknings- och samverkansprojekt, filmer och intervjuer med företag inom utveckling av hållbara marina vattenbrukssystem. Syftet var att ge studenterna en tydlig

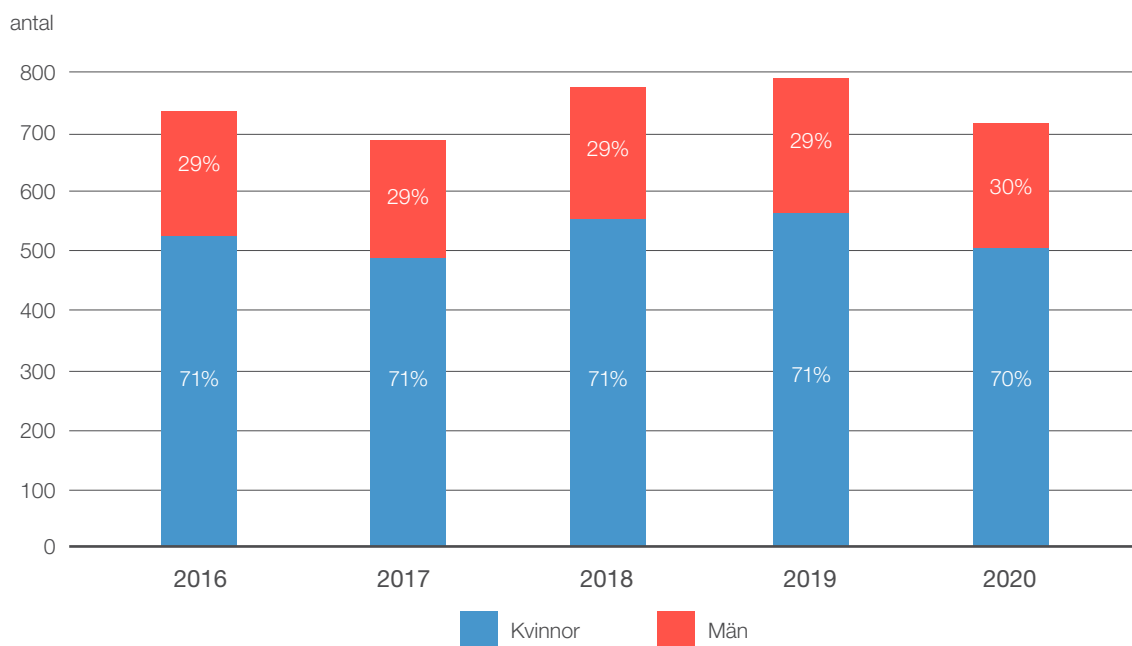

Diagram 9. Helårsstudenter inom uppdragsutbildning.

arbetslivsanknytning genom att visa olika forsknings- och utvecklingsprojekt i regionen, universitetets vattenbruksforskning samt presentera industri- och entreprenörskap.

En gemensam mäsä för examensarbete inom teknik och hälsa har initierats. Mässan, som ska återkomma årligen, syftar till att öka samverkan mellan forskningsdiscipliner på universitetet, Chalmers och Sahlgrenska Universitetssjukhuset.

Institutionen för journalistik, medier och kommunikation, JMG, har utvecklat en modell för hur studenter från det internationella masterprogrammet i undersökande journalistik kan arbeta i internationella journalistiska researchprojekt under kombinerad ledning från JMG och SVT:s Uppdrag granskning. Projektet är en del av ett större internationellt samarbete som inbegriper 50 yrkesverksamma journalister runt om i världen.

På Förvaltningshögskolan har samverkansansvariga studenter inom offentlig förvaltning under höstterminen 2020 bjudit in tjänstepersoner från offentliga verksamheter för att besvara frågor och föra diskussion kring det framtida arbetslivet.

Uppdragsutbildning

Uppdragsutbildningar ska hålla lika hög kvalitet som övrig universitetsutbildning och kan skräddarsys efter önskemål. Verksamheten bedrivs på fakultets- och institutionsnivå, vilket ger närhet till övrig utbildning och säkerställer hög kvalitet. Under året har diskussioner pågått om tydligare vägar in vid universitetet för organisationer som är i behov av uppdragsutbildning.

GU Executive Education AB bildades 2008 och är ett helägt dotterbolag till universitetets holdingbolag, GU Ventures AB som levererar uppdragsutbildning för ledare i både privat och offentlig sektor. Pandemin drev på en snabb omställning till digitala format från mars, vilket gjorde att de flesta program kunde levereras. En del kunder sköt upp sina starter av planerade skräddarsydda program, andra valde att starta helt digitalt under hösten.

Institutionen för data- och informationsvetenskap har gett två nya korta kurser genom ett projekt finansierat av Vinnova och Chalmers Professional: *Introduction to Data Science and AI* och *Introduction to Machine Learning*. Kurserna hade deltagare från flera olika företag och organisationer.

Kvalitetssäkrat och systematiskt arbete för hållbar utveckling

Forskning, utbildning och samverkan för hållbar utveckling är viktigt för Göteborgs universitet. Det innebär att de tre dimensionerna av hållbar utveckling, social, ekonomisk och miljömässig hållbarhet, ska integreras i verksamheten. Hållbarhetsarbetet angår hela universitetet och ansvaret är fördelat på många olika verksamheter.

Göteborgs universitet arbetar systematiskt med hållbar utveckling genom det väl etablerade miljöledningssystemet, som omfattar samtliga verksamheter. Genom miljöledningssystemet strävar universitetet efter att minska den negativa miljöpåverkan och förbättra förutsättningarna för forskning och utbildning inom hållbar utveckling. Universitetet är certifierat enligt den internationella miljöledningsstandarden ISO 14001 och registrerat enligt EU:s motsvarighet EMAS sedan mer än 15 år tillbaka. Det systematiska arbetet utgår från miljöpolicyen som slår fast att Göteborgs universitet ska vara ledande inom forskning och utbildning för hållbar utveckling. Arbetet konkretiseras i universitetets handlingsplan för miljö och hållbar utveckling där mål och uppdrag ges till både kärnverksamhet och stödverksamhet. Uppdragen bryts sedan ned till årliga aktiviteter på institutions- och enhetsnivå. Arbetet följs upp regelbundet och redovisas samlat för universitetsledningen.

En viktig del i kvalitetssäkringen av miljöledningsarbetet är kontinuerliga interna och externa miljörevisioner. Miljörevisionerna ska bedöma hur väl verksamheten överensstämmer med kraven i lagar och miljöledningsstandarder. De avvikelser som identifieras åtgärdas och följs upp för att bidra till ständiga förbättringar. Med universitetets nya vision och tillhörande universitetsgemensamma mål får hållbar utveckling en än mer framträdande betydelse. Hållbar utveckling ska integreras i strategier och verksamhetsplaner på såväl universitetsgemensam nivå som på fakultetsnivå. Universitetets positiva och negativa miljöpåverkan kommer även fortsättningsvis att följas upp genom miljöledningssystemet.

Times Higher Education (THE) Impact Ranking rankar världens lärosäten utifrån hur de presterar gentemot de 17 globala målen för hållbar utveckling i Agenda 2030. I årets rankning placerade sig Göteborgs universitet högt, på plats 45, trots att antalet medverkande lärosäten ökat kraftigt och konkurrensen hårdnat betydligt. Bland de 14 lärosäten i Norden som deltog var det endast Aalborg universitet som placerade sig högre. Göteborgs universitet fick mycket starka placeringar i flera delrankningar, till exempel plats 14 för *Mål 5: Jämställdhet* och plats 30 för *Mål 4: God utbildning för alla*.

Rankningen, som uppmärksammar andra aspekter av universitetens verksamhet än de mer etablerade och traditionella rankningarna, är välkommen eftersom hållbar utveckling är ett av universitetets fokusområden. En annan viktig effekt av arbetet med rankningen är den ökade interna kunskap om universitetets arbete inom de globala målen som inrapporteringen bidragit till. Ambitionen är att resultat och utfall från rankningen ska användas för att bidra till att utveckla och stärka arbetet för hållbar utveckling vid Göteborgs universitet ytterligare.

TIMES HIGHER EDUCATION IMPACT RANKING

Fler än 750 lärosäten från 85 länder deltog i 2020 års rankning. Bland de 14 nordiska lärosäten som deltog hade endast Aalborg universitet högre placering än Göteborgs universitets 45:e plats.

Forskning för hållbar utveckling

Under året har stort fokus riktats mot biologisk mångfald. Agenda 2030 har särskilda mål för biologisk mångfald, på land och i vatten, men biodiversitet är avgörande för att lyckas med alla de 17 globala målen. Bland annat för att säkerställa framtida livsmedelsproduktion och tillgång till färskvatten.

Göteborgs centrum för globala biodiversitetsstudier, GGBC, verkar globalt och kopplar samman forskare, beslutsfattare och allmänhet kring biologisk mångfald samt vidareutvecklar forskningen. Under året har GGBC varit delaktiga som experter i *WIN WIN Gothenburg Sustainability Award* vars tema detta år varit biologisk mångfald. *WIN WIN Award* är världens ledande hållbarhetspris och belönar varje år en person eller organisation som har bidragit till en mer hållbar värld. Årets vinnare var *The Intergovernmental Science-Policy Platform on Biodiversity and Ecosystem Services, IPBES*, som belönades för sitt arbete med att sprida kunskap och medvetenhet om vikten av biologisk mångfald.

Minskad biologisk mångfald är även ett av fyra teman i *Ocean Blues – från ångest till action*, ett tvärvetenskapligt projekt där gymnasieelever och forskare vid Göteborgs universitet möts för att diskutera hoten mot havsmiljön och hur vi tillsammans kan skapa en mer hållbar framtid. Här får eleverna en plattform där de kan uttrycka sin oro, delta i debatten och bidra till förändringar de själva vill se. I projektet ingår forskare inom ekotoxikologi, biologi, fotografi, pedagogik, kollektivt handlande och juridik. Projektet finansieras av Formas och pågår 2020–2022.

Environment for Development, EfD, är ett globalt nätverk av miljöekonomiska forskningscenter som fokuserar på forskning, kapacitetsutveckling och policy-samverkan i det globala syd, för att minska fattigdom, öka jämställdhet och gynna en hållbar utveckling. Nätverket består av 230 forskare vid 13 forskningscenter som samordnas av *EfD Global Hub* vid Handelshögskolan. I slutet av året förlängde Sida och EfD sitt samarbetsavtal, vilket innebär att EfD beviljas 160 miljoner kronor i fortsatt finansiering under fyra år.

Act Sustainable är Göteborgs universitets och Chalmers årliga hållbarhetsvecka där studenter, forskare, lärare och annan personal möts på olika platser i Göteborg. Detta år var hållbarhetsveckan helt digital. Flera sessioner var öppna för allmänheten och totalt deltog fler än 1 500 personer. För första gången genomfördes *Act Sustainable Research Conference*, för att samla forskarsamfundet i Göteborg och stärka akademins roll i arbetet för att nå de globala målen för hållbar utveckling.

Antalet vetenskapliga artiklar inom hållbar utveckling har ökat de senaste fem åren (se diagram 10). Samtliga universitetets vetenskapsområden finns representerade, vilket visar på bredden inom forskning för hållbar utveckling. Artiklar inom naturvetenskap och medicin dominerar. Den bibliometriska metod som används utgår från en klusteranalys för att identifiera ord kopplade till hållbar utveckling. Dessa ligger sedan till grund för en sökning i databasen Web of Science samt Göteborgs universitets publikationsdatabas.

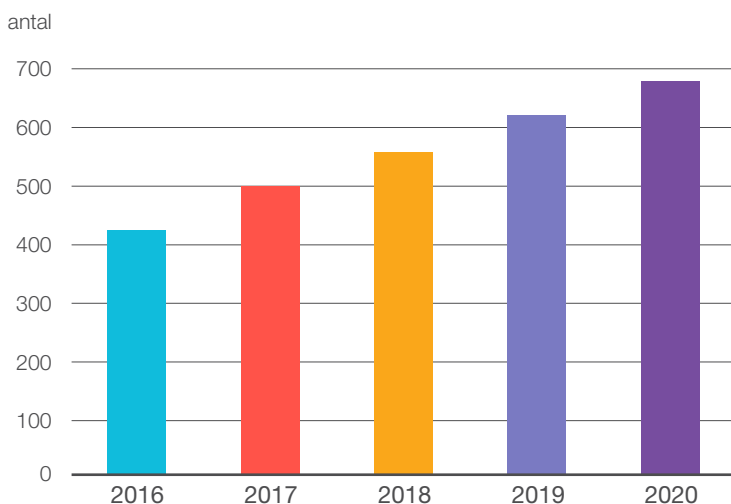

Diagram 10.
Antal vetenskapliga artiklar inom hållbar utveckling.

En ny utsökning för den senaste femårsperioden har gjorts för att inkludera publikationer som har rapporterats i efterhand. Med vetenskaplig artikel avses publikationstyperna artikel i vetenskaplig tidskrift, artikel i övriga tidskrifter samt forskningsöversiktsartikel.

Hållbarhetsperspektiv i utbildningen

Universitetskanslersämbetet, UKÄ, genomförde 2017 en tematisk utvärdering av universitets och högskolors arbete med att främja en hållbar utveckling. Här lyftes Göteborgs universitets hållbarhetsmärkning av kurser och program fram som en framgångsfaktor. Märkningen utgår från kriterier som speglar det mångdimensionella begreppet hållbar utveckling. Universitetet driver nu ett projekt för att revidera kriterierna till att även inkludera de globala målen för hållbar utveckling. Målet är att ett reviderat system ska vara på plats till 2022. Under året har fakultetsspecifika planer för pilotfasen tagits fram där olika moment och verktyg ska testas och utvärderas.

För att öka integrering av hållbar utveckling i utbildningen är kompetensutveckling för undervisande personal en viktig fråga. Som en del av detta har Göteborgs centrum för hållbar utveckling, GMV, organiserat seminarieriet kallad *Sustainable Development Forum*. Seminarierna har blivit en plattform där medarbetare och studenter vid Göteborgs universitet och Chalmers kan samlas och diskutera, dela erfarenheter och utveckla strategier för hur hållbar utveckling systematiskt kan integreras i utbildning och forskning. Även kompetensutveckling för lärare utanför universitetet har genomförts. Under året avslutades fortbildningen för lärare om de globala målen. Genom att lärare fått ta del av pedagogiska verktyg för att aktivt kunna arbeta med de globala målen i undervisningen har förutsättningar skapats för att barn, ungdomar och andra studerande ska få kunskap om hållbar utveckling och kunna omsätta det i praktiken.

Vid institutionen för didaktik och pedagogisk profession finns en forskningsprofil riktad mot utbildning för hållbar utveckling. Institutionen har även ett internationellt masterprogram i utbildning för hållbar utveckling där den första kullen studenter examinerades våren 2020. Programmet är helt webbaserat och på distans, vilket har gjort det möjligt för studenter från hela världen att studera tillsammans.

Handelshögskolan har utsetts till medlem av en internationell grupp av "PRME champions" som, inom ramen för *Principles for Responsible Management Education*, under två år ska arbeta tillsammans för att anpassa handelshögskoleutbildningar och stötta initiativ som främjar uppfyllandet av de globala målen för hållbar utveckling. Utbildning inom ledarskap och ekonomi spelar en viktig roll i att förse nästa generations ledare med kunskap och verktyg för att bidra till en positiv samhällsutveckling.

Ett samhälle som ständigt befinner sig i förändring ställs hela tiden inför nya och ofta komplexa behov och utmaningar, med nya produkter, tjänster och system som följd. Till det behövs såväl etiska som estetiska perspektiv. Designstudenter från HDK-Valand deltog i början av året på Stockholm Furniture and Light Fair med två utställningar kopplade till hållbar utveckling. Genom projekten har studenterna utforskat hur design kan användas för att undersöka aspekter av social respektive miljömässig hållbarhet.

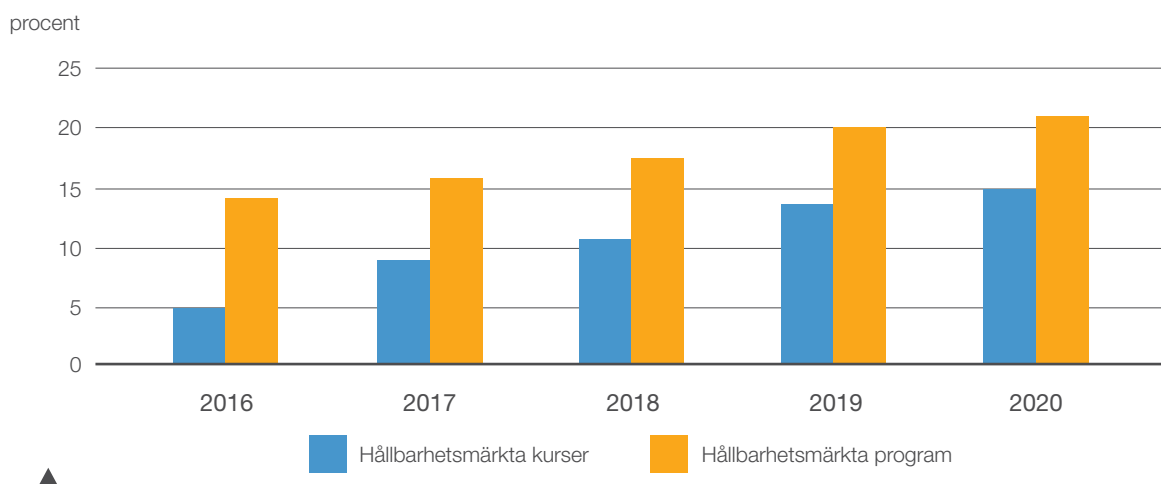

Diagram 11. Andel hållbarhetsmärkta kurser och program.

Andel hållbarhetsmärkta kurser och program fortsätter att öka. År 2020 var totalt 692 programkurser och fristående kurser hållbarhetsmärkta, för utbildningsprogram var motsvarande siffra 44 program.

Universitetet påverkar klimatet

Universitetet bidrar till den offentliga klimatdebatten genom utbildning och forskning, utredningar och publikationer. Exempelvis har universitetets forskare bidragit i *Utredningen om utfasning av fossila drivmedel och förbud mot försäljning av nya bensin- och dieseldrivna bilar*. Det pågår också forskning som belyser olika frågeställningar inom klimatområdet. Bland annat projektet *MEK – den svenska Miljö-, Energi- och Klimatopinionen* som mäter den allmänna opinionens syn på och attityder till miljö, energi och klimat. Projektet drivs av statsvetenskapliga institutionen i samverkan med flera forskningsprogram och finansieras av Energimyndigheten.

Stora delar av universitetets verksamhet har påverkats av pandemin. Resandet i tjänsten har minskat med 73 procent, vilket innebär en minskning av koldioxidutsläpp med nästan 6 000 ton. Samtliga reseslag har minskat. Till följd av hemarbete och distansundervisning används lokalerna mindre frekvent, vilket har bidragit till att de totala avfallsmängderna har minskat med en tredjedel jämfört med föregående år. Av samma anledning har energianvändningen minskat med sju procent.

Pandemin har även medfört nya arbetssätt för såväl medarbetare som studenter och antalet digitala möten har ökat med mer än 500 procent (se diagram 12). En större bredd av distansaktiviteter har genomförts jämfört med tidigare år, till exempel fler virtuella disputationer och konferenser. Arbetet med att utveckla stöd och teknik för digitala möten har pågått under flera år, men under 2020 har universitetet tagit ett stort steg i att utnyttja den teknik som finns tillgänglig. Utbildningar i digitala möten genomförs löpande och under året har resurser omfördelats för att möta det ökade behovet. Det kunskaps- och tekniklyft som skett kommer sannolikt att bidra till en fortsatt hög användning av digitala möten även kommande år.

Flera institutioner arbetar för att ta vara på de erfarenheter som pandemins minskade resande har inneburit. Exempelvis genom att utarbeta modeller för att minska resandet men samtidigt bibehålla internationella samarbeten och möjligheter för juniora forskare att bygga sina nätverk. Flera institutioner har också beslutat om resepolicyer som ska ge en bättre överblick av institutionens resande och möjlighet att föreslå alternativa sätt att resa.

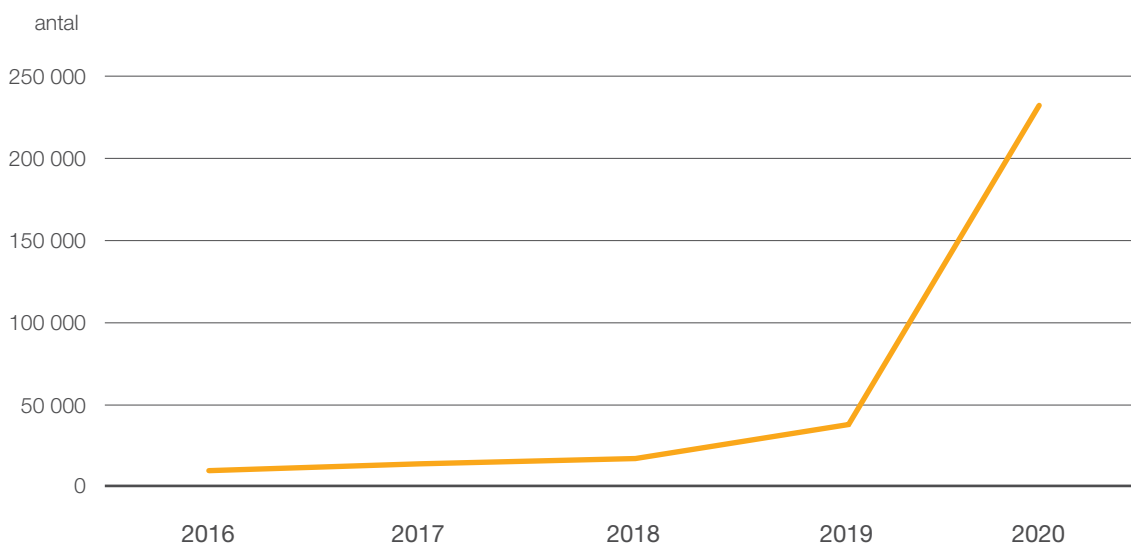

Diagram 12. Digitala möten.

Antal digitala möten (arbetsmöten och undervisning) har mångdubblats under 2020. En ny metod för att följa upp antal möten har använts jämfört med den föregående perioden 2016–2019, vilket innebär att den reella ökningen mellan 2019 och 2020 är ännu större. Vid uppföljning av antal mötestimmar är ökningen nästan 9 000 procent jämfört med 2019.

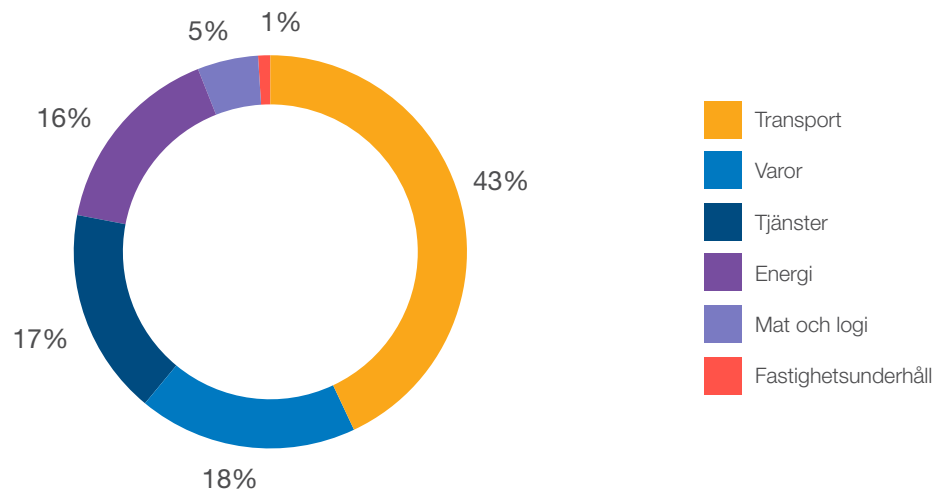

Diagram 13. Totalt klimatavtryck fördelat per kategori

Göteborgs universitets totala klimatavtryck har beräknats genom att samtliga fakturor genomgått en input/output-analys där kronor omvandlas till kilogram koldioxid. Beräkningen avser 2019, men fördelningen antas vara representativ för ett normalår

Göteborgs universitet anslöt sig under 2019, tillsammans med majoriteten av svenska universitet och högskolor, till det nationella initiativet Klimatramverket. Under 2020 har arbetet formaliserats. Arbetsgruppen för Klimatramverket, som består av ledningspersoner från olika delar av universitetet samt en studentrepresentant, har arbetat med tre större utredningsuppdrag vad gäller klimatutredning, koldioxidbudget och införandet av klimatväxling.

Genom klimatutredningen som färdigställdes i slutet av året har universitetet fått en tydlig bild av verksamhetens reella koldioxidbelastning. Metoden innebär att universitetets samtliga fakturor från 2019 har genomgått en input/output-analys där kronor omvandlas till kilogram koldioxid. Modellen kommer

att utvecklas för att även inkludera fastigheter och andra anläggningstillgångar. Resultatet på 19 100 ton koldioxidekvivalenter är mer än en fördubbling av de utsläpp som universitetet tidigare haft underlag för att följa upp. Därmed finns en mer heltäckande bild av den verkliga klimatbelastningen. De största utsläppskällorna är transporter, varor, tjänster och energi-användning (se diagram 13). Med hjälp av resultatet från klimatutredningen är ambitionen att koldioxidbudgetar för respektive institution ska tas fram. För att nå åtagandet i Klimatramverket kommer dessa budgetar årligen att minskas. Olika former för klimatväxling har undersökts under året, bland annat när det gäller avgiftsnivåer, omfattning och administration. Klimatväxlingen blir en utveckling av universitetets nuvarande Klimatfond.

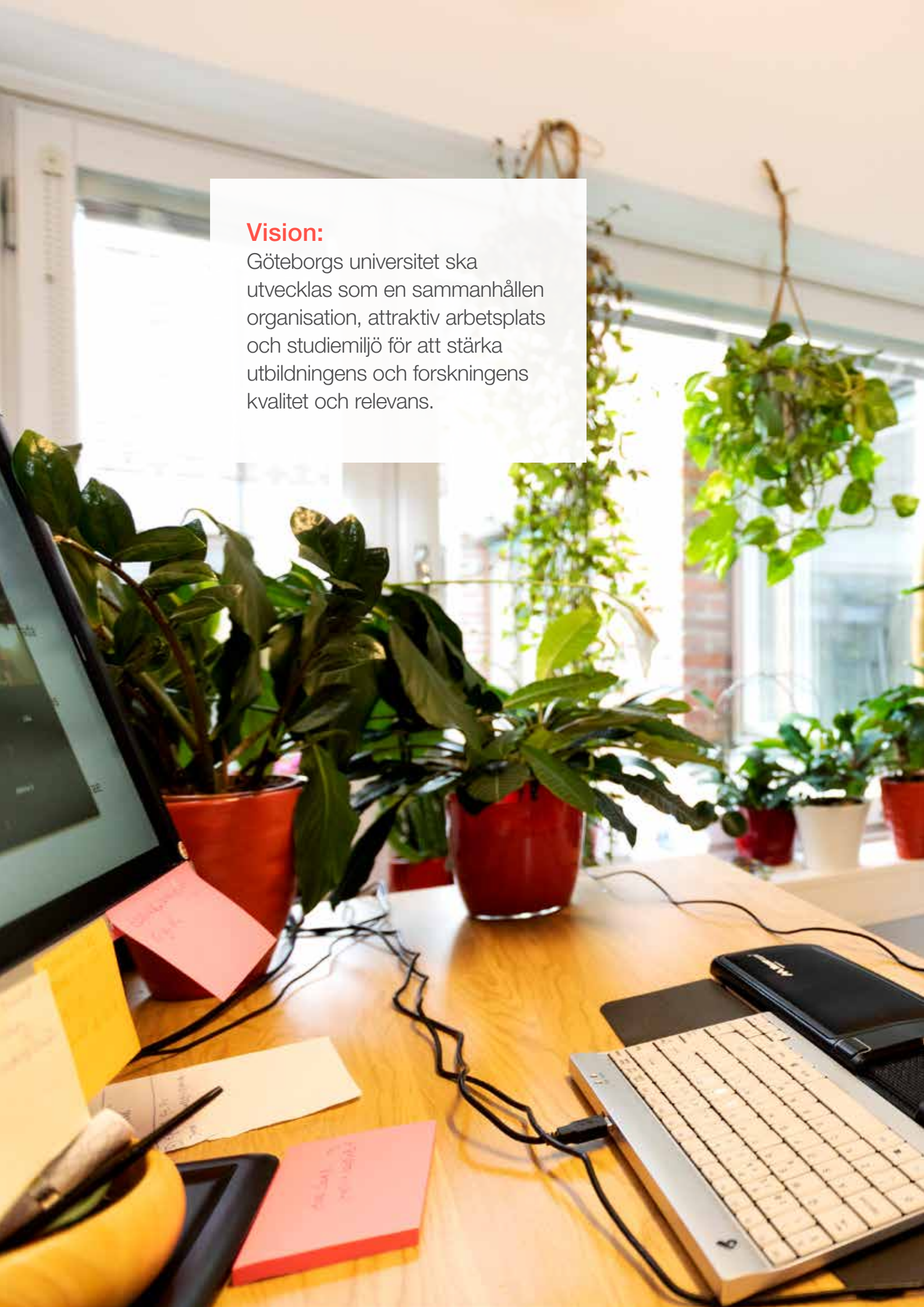
6 000 TON I MINSKADE KOLDIOXIDUTSLÄPP

Resandet i tjänsten har minskat med 73 procent som en följd av pandemin. Det har resulterat i nästan 6 000 ton lägre koldioxidutsläpp jämfört med 2019.

Måluppfyllelse för miljö och hållbar utveckling 2020

Mål 2017–2020		Resultat och indikator
Universitetet ska främja forskning som syftar till att identifiera, öka kunskapen om samt lösa globala samhällsutmaningar.	↗	684 vetenskapliga artiklar ¹ som behandlar frågeställningar inom hållbar utveckling publicerades under 2020, en ökning med tolv procent jämfört med 2019.
Universitetet ska öka och kvalitetssäkra integreringen av hållbar utveckling i utbildningen.	↗	15 procent av kurserna (692 av 4 579 kurser ²) och 21 procent av programmen (44 av 212 program) är hållbarhetsmärkta. Andelen hållbarhetsmärkta kurser och program har ökat jämfört med 2019.
Universitetet ska öka studentmedverkan inom hållbar utveckling vid universitetet och i samhället.	↘	Antal aktiviteter och samverkansprojekt inom hållbar utveckling för, av eller med studenter har minskat med 43 procent sedan 2019 som en följd av pandemin. Antal genomförda aktiviteter och samverkansprojekt var 174.
Universitetet ska ställa hållbarhetskrav ³ vid alla ramavtal och öka kravställningen vid objektsupphandlingar.	↗	I samtliga ramavtal där hållbarhetskrav är relevant har sådana krav ställts. I 33 procent av objektsupphandlingarna (14 av 42) har hållbarhetskrav ställts.
Universitetet ska öka andelen inköp där det ställs hållbarhetskrav, inom prioriterade produktområden ⁴ .	↗	I nio av tolv prioriterade produktområden har andelen produkter med hållbarhetskrav ökat, eller ligger på samma nivå, jämfört med 2019.
Universitetet ska minska utsläppen av koldioxid från tjänsteresor med sex procent jämfört med 2019.	↗	De totala utsläppen av koldioxid från tjänsteresor under 2020 var 2 107 ton, en minskning med 73 procent sedan 2019.
Universitetet ska minska energianvändningen med tio procent per kvadratmeter till 2020 jämfört med 2015.	↗	Användningen av el och värme uppgick under 2020 till 185 kWh/m ² , en minskning med sju procent jämfört med 2019. Användningen av el och värme har minskat med elva procent per kvadratmeter sedan 2015.
Universitetet ska vid alla nybyggnationer och större ombyggnationer ställa miljökrav motsvarande "Miljöklassad byggnad nivå Guld" gällande framförallt energiförbrukning.	→	Inga ny- eller ombyggnationer har färdigställts under 2020.
Universitetet ska minimera antalet incidenter som medför negativa konsekvenser för miljön samt verka för att minimera konsekvenserna av incidenter.	→	Fem incidenter med negativa konsekvenser för miljön har inträffat under 2020. 35 aktiviteter har genomförts för att minska uppkomsten av incidenter som medför negativa konsekvenser för miljön.
Universitetet ska minska den totala mängden avfall med tio procent till 2020 jämfört med 2015.	↗	Den totala mängden avfall uppgick till 733 ton, en minskning med 34 procent sedan 2019. Sedan 2015 har den totala mängden avfall minskat med 33 procent.
Universitetet ska öka andelen avfall som återanvänds, materialåtervinns eller komposteras med tre procentenheter till 2020 jämfört med 2015.	↘	Andelen avfall som återanvänds, materialåtervinns eller komposteras är 36 procent, en minskning sedan 2019. Sedan 2015 har andelen avfall som återanvänds, materialåtervinns eller komposterats minskat med sex procentenheter.
↗ Positivt resultat för året ↘ Negativt resultat för året → Resultat oförändrat/jämförelse med föregående år görs inte		

¹ Med vetenskaplig artikel avses publikationstyperna Artikel i vetenskaplig tidskrift, Artikel i övriga tidskrifter samt Forskningsöversiktsartikel.
² Avser programkurser och fristående kurser.
³ Med hållbarhetskrav avses ekonomiska krav, miljökrav, sociala och etiska krav samt krav på livscykelperspektiv.
⁴ Datorer och bildskärmar, drycker, frukt, kontorspapper, mjukpapper, städkemikalier, bilar, textila profilprodukter och möbler.

The background image shows a bright, modern office interior. Large windows on the right side let in natural light, illuminating the space. Several indoor plants are visible, including a large green plant in a red pot on the left and a hanging plant on the right. In the foreground, a wooden desk holds a laptop, a keyboard, and several sticky notes. The overall atmosphere is clean, organized, and conducive to work.

Vision:

Göteborgs universitet ska utvecklas som en sammanhållen organisation, attraktiv arbetsplats och studiemiljö för att stärka utbildningens och forskningens kvalitet och relevans.

Sammanhållen organisation, attraktiv arbetsplats och studiemiljö

Universitetets organisation ska vara sammanhållen där medarbetare och studenter gemensamt utformar en attraktiv arbetsplats och studiemiljö. I detta kapitel beskrivs universitetets utvecklingsarbete, med fokus på ny vision och utveckling av nya lokaler. Här finns även analys av personalstrukturen och redovisning av universitetets arbete med kompetensförsörjning, arbetsmiljö samt jämställdhet och likabehandling.

Som ett led i arbetet med den nya visionen har universitetsgemensamma mål och strategier tagits fram. Här lyfts både kompetensförsörjning och ett hållbart arbets- och studieliv fram som prioriterade områden. Arbetet för att utveckla arbets- och studiemiljön har fortsatt, även om pandemin påverkat såväl förutsättningar som fokus för arbetet. Ett nytt avtal för studenthälsa har implementerats och under våren genomfördes en medarbetarundersökning. Undersökningen är utgångspunkt för aktiviteter för att främja och utveckla arbetsförhållandena vid universitetets alla arbetsplatser.

Göteborgs universitet hade totalt 6 540 anställda under 2020, vilket är i nivå med förra året. För att säkerställa att universitetet har tillgång till rätt kompetens har många verksamheter arbetat för att ta ett mer samlat grepp om den långsiktiga kompetensförsörjningen. Även om det finns utmaningar, exempelvis med långa rekryteringsprocesser och minskad internationell rörlighet till följd av pandemin, bedöms kompetensförsörjningen ha fungerat tillfredsställande utifrån förutsättningarna. Tillfälligt hemarbete och distansundervisning har medfört en stor digital omställning vid universitetet, vilket bidragit till att nya arbetssätt och kompetenser har utvecklats.

Visions- och utvecklingsarbete

Göteborgs universitets nya vision *Ett universitet för världen* visar universitetets strävan att vara ett internationellt lärosäte som tar ansvar för samhällsutvecklingen och bidrar till en hållbar värld. Ett led i utvecklingsarbetet är de stora lokalutvecklingsprojekt som pågår där universitetet bygger för framtiden.

Arbete med ny vision

Universitetet startade under 2019 ett visions- och strategiarbete med sikte på perioden 2021–2030. Med avstamp i Vision 2020 har både formerna för och innehållet i en ny vision diskuterats i olika forum. Arbetet har till stora delar bedrivits i befintliga universitetsgemensamma organ och nämnder. Även möten med personalorganisationerna och studentkårerna har genomförts. För att skapa möjlighet för ett brett deltagande har öppna visionseminarier för alla medarbetare anordnats. Universitetsstyrelsen beslutade i april om visionen *Ett universitet för världen*. Visionen slår fast Göteborgs universitets grundläggande kärnvärden och övergripande ställningstaganden och ger riktningen för universitetets utveckling den kommande tioårsperioden.

Med visionen som grund har årets arbete fokuserat på att ta fram universitetsgemensamma mål och strategier för de kommande fyra åren. Målen och strategierna ska förverkliga visionens ställningstaganden och har utkristalliserats genom diskussioner i universitetsgemensamma organ. I december beslutades om mål och strategier 2021–2024 inom sex fokusområden: hållbar utveckling, omvärldsrelationer och samverkan, kompetensförsörjning, fysiska och digitala miljöer, hållbart arbets- och studieliv samt styrning och organisation. Målen och strategierna speglar prioriterade frågor och ska skapa förutsättningar för att utveckla universitetets utbildning, forskning och samverkan. De konkretiseras ytterligare genom att fakulteter, Universitetsbiblioteket och Gemensamma förvaltningen ska ta fram verksamhetsstrategier under 2021. Även universitetets planerings- och uppföljningsprocesser ska vidareutvecklas för att bidra i arbetet med att nå vision, mål och strategier.

Utveckling av universitetets lokaler

Göteborgs universitet behöver lokaler som stödjer pedagogisk utveckling och framtidens forskning. Lokalerna ska bidra till en attraktiv arbetsmiljö och främja både intern och extern samverkan. Flera fakulteter berörs därför av stora om- och nybyggnationer som planeras och genomförs tillsammans med universitetets fastighetsägare. Genom byggnader som kan förändras utifrån framtidens behov i lokaler nära kollektivtrafiknoder och stadens utbud, bidrar universitetet till ekonomisk, ekologisk och social hållbarhet. Hållbarhetsarbetet är en självklar del i det strategiska lokalförsörjningsarbetet. Universitetet har rekryterat en fastighetsstrateg med fokus på hållbarhetsfrågor och startat en dialog om ett samverkansavtal för hållbara lokaler och miljöer med fastighetsägaren Akademiska Hus.

I arbetet med att utveckla Näckrosenområdet i centrala Göteborg fortsätter planeringen av en ny byggnad för Konstnärliga fakulteten. Byggnaden ska samla fakultetens institutioner under samma tak och integreras med en nedgång till Västlänken. Under hösten har byggnadsnämnden godkänt detaljplanen och programhandlingen avslutats. I området planeras också för ett nytt universitetsbibliotek där en arkitektävling pågår.

För att förbereda arbetet med Handelshögskolans nya byggnad och göra Västlänken station Haga möjlig revs delar av de befintliga byggnaderna i januari. Under året har också kalkyler inför ett eventuellt hyresavtal tagits fram, och fakultetens rumsfunktionsprogram och kravdokument har granskats. Den nya byggnaden ska möjliggöra att fakulteten kan samlas på en gemensam adress.

I februari firades byggstarten av Naturvetenskapliga fakultetens nya byggnad Natrium på Medicinareberget. Under året har sprängningarna avslutats och grunden gjutits. Universitetet har även fattat beslut om att planeringen av Sahlgrenska Life, som är en del av en större strategi inom life science, ska fortsätta. Här kopplas Sahlgrenska Universitetssjukhuset samman med universitetets verksamhet på Medicinareberget. Beslutet föregicks av en utredning som slog fast att Göteborgs universitet tillsammans med Västra Götalandsregionen, Sahlgrenska Universitetssjukhuset och näringslivet har goda möjligheter att utveckla verksamheten inom life science.

Universitetets anställda

Att följa upp den största och viktigaste resursen på ett universitet, dess anställda, är ett viktigt verktyg för att kunna förutse och möta behov och utmaningar inom såväl kompetensförsörjning som planering av verksamheten.

Antalet anställda vid Göteborgs universitet uppgår till i genomsnitt 6 540 individer under 2020. Det motsvarar 5 471 årsarbetare, vilket innebär en ökning med 92 årsarbetare jämfört med föregående år (se tabell 11). Ökningen motsvarar två procent, att jämföra med en procent 2019.

Kategorin lärare har minskat marginellt, med 0,2 procent, jämfört med 2019. Under femårsperioden 2016–2020 har kategorin ökat med fyra procent. Här står kategorin forskarassistenter för den största minskningen med 33 procent, vilket förklaras av förändringar i Höskoleförordningen där meriterings-

personalkategori	2020		2019		2018		2017		2016	
	Totalt	kvinnor/ män (%)	Totalt	kvinnor/ män (%)	Totalt	kvinnor/ män (%)	Totalt	kvinnor/ män (%)	Totalt	kvinnor/ män (%)
Lärare										
Professorer	531	36/64	516	35/65	525	34/66	526	32/68	506	30/70
Lektorer	910	54/46	910	54/46	903	54/46	876	54/46	844	53/47
Lektorer, biträdande	50	47/53	53	46/54	64	47/53	65	46/54	62	48/52
Adjunkter	313	66/34	317	67/33	318	64/36	314	63/37	301	63/37
Forskarassistenter	36	49/51	54	46/54	67	48/52	61	43/57	53	45/55
Postdok	176	54/46	169	54/46	195	53/47	191	54/46	171	51/49
	2 016	51/49	2 020	51/49	2 072	50/50	2 033	49/51	1 938	48/52
Annan undervisande och forskande personal										
Forskare	422	52/48	389	53/47	363	52/48	364	53/47	383	53/47
Forskare, biträdande	88	64/36	88	65/35	93	65/35	82	66/34	95	74/26
Övriga	155	48/52	145	49/51	109	52/48	104	52/48	98	50/50
	664	53/47	622	54/46	566	54/46	550	55/45	576	56/44
Doktorandanställning										
	765	55/45	760	56/44	757	57/43	762	57/43	745	56/44
Administrativ, teknisk, bibliotekspersonal										
Administrativ personal	1 295	78/22	1 250	77/23	1 214	77/23	1 189	78/22	1 142	77/23
Teknisk personal	585	51/49	585	52/48	589	53/47	576	54/46	569	54/46
Bibliotekspersonal	146	70/30	143	69/31	145	70/30	140	72/28	142	73/27
	2 026	69/31	1 977	69/31	1 948	69/31	1 905	70/30	1 854	70/30
Totalt	5 471	59/41	5 379	59/41	5 343	58/42	5 251	59/41	5 113	58/42

Tabell 11. Årsarbetare¹.

¹ Årsarbetare anges som medeltal per år.

Ny beräkning av årsarbetare: Antal anställda omräknat till heltidsanställningar med avdrag för tjänstledigheter för till exempel studier, annan anställning, föräldraledighet, delpension och sjukfrånvaro oavsett tjänstledighetens omfattning. Dock räknas inte bort tid för semester, vård av barn, korta sjukdomsperioder som understiger 15 dagar, övertid/mertid som tas ut i ledighet, kompensationsledighet och betald tjänstledighet till exempel flyttning och släktangelägenhet. Uppgifter för tidigare år har justerats.

6 540 ANSTÄLLDA

Göteborgs universitet har totalt 6 540 anställda, varav 59 procent är kvinnor och 41 är procent män. Det är en ökning med 23 anställda jämfört med 2019.

anställning, vid universitetet använd för forskar-assistenter, tagits bort. Även antalet adjunkter har minskat något, främst inom Utbildningsvetenskapliga fakulteten som strävar efter att öka andelen disputerad personal.

Antalet årsarbetare inom kategorin annan undervisande och forskande personal har ökat med sju procent 2020 jämfört med föregående år. Ökningen beror bland annat på att universitetet erhållit ökade externa forskningsmedel de senaste åren.

Administrativ, teknisk och bibliotekspersonal har ökat med tre procent jämfört med 2019. Under fem-årsperioden 2016–2020 är ökningen nio procent. Både utökat utbildningsuppdrag och ökning av externa medel har lett till behov av förstärkning inom kategorin.

Antalet doktorander är relativt stabilt mellan åren med en ökning på en procent jämfört med 2019. Dock finns variationer mellan fakulteterna. Vid Naturvetenskapliga fakulteten och Utbildningsvetenskapliga fakulteten har externa medel möjliggjort en ökning. Vid andra fakulteter, exempelvis Humanistiska fakulteten och Handelshögskolan, har antalet minskat. Ekonomi uppges vara en faktor som påverkat utvecklingen.

Av samtliga anställda är 59 procent kvinnor och 41 procent män, vilket innebär en oförändrad könsfördelning jämfört med 2019. Fördelningen mellan könen har varierat i mycket liten omfattning under de senaste fem åren. Den största förändringen finns inom kategorin professorer där andelen kvinnor har ökat med sex procentenheter under perioden.

Den totala personalomsättningen vid universitetet uppgår till tio procent exklusive doktorandanställningar och adjungerade utan lön (se tabell 12). Personalomsättningen har fortsatt att minska under 2020 jämfört med 2019 och är nu den lägsta under treårsperioden. Högst personalomsättning, motsvarande 18 procent, finns i kategorierna annan undervisande och forskande personal samt meriteringsanställningar. Anledningen till den höga omsättningen inom dessa kategorier är att där finns störst antal visstidsanställda. Lägst personalomsättning, motsvarande två procent, finns inom kategorin professorer.

Den minskade personalomsättningen under 2020 ligger i linje med utvecklingen i övrig statlig sektor. Statliga arbetsgivare rapporterar, enligt Arbetsgivarverket, om minskad kompetensbrist och mindre svårigheter att behålla personal som en följd av pandemin och en försämrad arbetsmarknad. Störst svårigheter uppges finnas inom IT-området respektive inom utbildning och forskning, vilket är en bild universitetet delar.

	2020			Omsättn. (%)	kvinnor/ män (%)	2019		2018	
	Medeltal anställda	Ny- anställda	Slutat			Omsättn. (%)	kvinnor/ män (%)	Omsättn. (%)	kvinnor/ män (%)
Professorer	592	14	38	2	2/3	2	2/4	2	3/4
Lektorer	1 081	45	86	4	4/4	3	4/4	5	6/7
Adjunkter	467	49	79	10	11/9	12	12/12	17	22/12
Meriteringsanställningar ²	289	74	48	18	20/32	20	14/27	17	16/17
Annan undervisande och forskande personal	942	167	310	18	18/17	21	23/19	24	25/23
Administrativ, teknisk, bibliotekspersonal	2 371	253	316	11	11/10	13	12/15	14	13/14
Totalt³	5 742	602	877	10	11/10	12	12/12	13	13/12

Tabell 12. Personalomsättning¹.

¹ Omsättning = lägsta tal av avgångar eller nyanställda dividerat med medeltalet anställda.

² I meriteringsanställningar ingår postdok, biträdande lektor och forskarassistent.

³ Exklusive doktorandanställning och adjungerade utan lön.

Kompetensförsörjning

Universitetets ambition är att vidta åtgärder som på lång sikt bidrar till att universitetet kan attrahera, rekrytera, utveckla och behålla den kompetens som krävs för att uppfylla sitt uppdrag. Utmaningarna med kompetensförsörjning varierar inom universitetet och därmed även hur väl de vidtagna åtgärderna tillgodoser behoven. Pandemin har påverkat arbetsmarknaden och politiska beslut under året vilket resulterat i förändrade förutsättningar för att planera och bedriva verksamheten. Det har lett till ett flertal utmaningar med kompetensförsörjningen under 2020. Den samlade bedömningen är att universitetet, utifrån förutsättningarna, har hanterat kompetensförsörjningen på ett tillfredsställande sätt och har den kompetens som är nödvändig för att fullgöra sitt uppdrag med kvalitet.

Rekrytering

Göteborgs universitet arbetar ständigt för att attrahera och rekrytera rätt kompetens utifrån universitetets uppdrag och behov. Universitetet har beslutat om universitetsgemensamma mål och strategier för 2021–2024 utifrån den nya visionen. För att tillhandahålla utbildning och forskning av högsta kvalitet är kompetensförsörjning ett av de prioriterade områdena.

För 2020 noterar universitetet en ökning av antalet sökande till lediga anställningar, från 11 sökande per anställning 2019 till 15 sökande under 2020. Antalet ledigkunjorda anställningar har samtidigt minskat med 14 procent, från cirka 3 200 till cirka 2 700.

Under 2019 genomförde Universitetskanslersämbetet en tillsyn av regeltillämpningen vid Göteborgs universitet, bland annat avseende anställning av personal. Mot bakgrund av rapporten har universitetets anställningsordning reviderats. Revideringarna avser främst ett förtydligande av kravet på jämställd representation i lärarförslagsnämnd och bland sakkunniga i rekryteringsnämnden.

Rekryteringsutbildningen för chefer och det verksamhetsnära personalstödet har genomförts digitalt. Utbildningen ingår nu som en obligatorisk modul i universitetets chefsutbildning.

Universitetets olika verksamheter uppvisar en stor bredd och utmaningarna vad gäller kompetensförsörjning varierar, såväl mellan som inom fakulteterna. Konkurrenten om kvalificerad arbetskraft är stor, vilket påverkar universitetets möjlighet att rekrytera både inom kärnverksamhet och verksamhetsstöd. Pandemin har orsakat problem med den internationella rörligheten och medfört att det varit svårt för internationell personal att resa till Sverige, vilket fördröjt och ibland omöjliggjort vissa rekryteringar.

En viktig förutsättning för att kunna attrahera rätt kompetens är att kunna erbjuda konkurrenskraftiga villkor. Det handlar främst om tid för forskning i anställningen och att erbjuda en konkurrenskraftig lön. Vid Handelshögskolan har ett arbete med att kunna erbjuda attraktiv lön till nyanställda toppforskare påbörjats. Ambitionen är att successivt öka lönespridningen för att lön bättre ska motsvara prestation och kompetens. Det tar dock lång tid innan en sådan förändring ger effekt och resultaten syns därmed först om några år.

Flera fakulteter upplever att rekryteringsprocessen för lärare är tidskrävande, det tar ofta lång tid från att ett behov identifierats till dess att en person är på plats. Sökande har heller inte alltid den kompetens som efterfrågas, vilket innebär att rekryteringen måste avbrytas och en ny påbörjas. Naturvetenskapliga fakulteten har därför arbetat med kompetenskartläggning för att identifiera både nuvarande och framtida behov samtidigt som ett arbete med att förtydliga de interna processerna pågår. Resultatet av detta arbete förväntas bli kortare ledtider.

Ett flertal institutioner vid Sahlgrenska akademien har tillsatt rekryteringsgrupper för att till exempel arbeta fram en kravprofil. Ambitionen är att säkerställa att rätt behov och kompetens identifieras. Fakulteten har också genomfört bemanningsplaneringsmöten där framtida strategier och behov redovisats. Även om åtgärderna måste bedömas över längre tid bedömer flera av institutionerna att vidtagna åtgärder resulterat i framgångsrika rekryteringar.

Vid Gemensamma förvaltningen finns generellt sett god tillgång på kompetens. Vissa yrkesgrupper är dock svåra att rekrytera, till exempel IT-specialister. För att säkerställa behovet av kompetens anlitas konsulter, vilket löser behovet men samtidigt är kostsamt. Gemensamma förvaltningen arbetar därför med en noggrann kompetensbaserad rekryteringsprocess samtidigt som både kandidatens och arbetsgivarens förväntningar klargörs tidigt i processen. Bedömningen är att aktiviteterna bidragit till att rätt kompetens rekryterats och stannar i verksamheten.

Ökade forskningsanslag har möjliggjort att Utbildningsvetenskapliga fakulteten kunnat anta ett strategiskt program för 2020–2023 med en satsning på forskning inom utbildning och hälsa. I satsningen ingår bland annat antagning av doktorander, utlysta anställningar som universitetslektor med utökad forskningstid och inbjudningar av gästprofessorer.

Försämrad ekonomi och svårprognosticerade förändringar i antal sökande till utbildningar är några faktorer som påverkat rekryteringen vid Humanistiska fakulteten. Med stöd av omställningsmedel har fakulteten kunnat arbeta strategiskt med antagning av docenter och befordran. På så sätt har både medarbetarens kompetens och flexibilitet ökat och därmed har behovet av ny och extern kompetens minskat.

Kompetensutveckling

Universitetets verksamhet ställer krav på ett aktivt ledar- och medarbetarskap med kvalificerade och engagerade chefer och medarbetare. Genom interna utbildningar, nätverk, handledning och utveckling av digitala utbildningar erbjuder Göteborgs universitet en bredd av kompetensutvecklande insatser för att stärka medarbetare, ledare och chefer i sina uppdrag.

Arbetet med att förbereda nya chefer och ledare samt att genom kompetensutveckling skapa förutsättningar för chefs- och ledarskapet har fortsatt. Flera utbildningar har, till följd av pandemin, ställts om och genomförts på distans genom att anpassa upplägg och innehåll utifrån förutsättningarna. Bedömningen är att omställningen har fungerat väl och att pandemin därför endast haft begränsad påverkan på möjligheten att tillhandahålla interna utbildningar och nätverksträffar. Under året har även en digital introduktionsutbildning för nya medarbetare färdigställts och lanserats.

Bland de insatser som genomförts för att utveckla universitetets chefer och ledare kan följande uppmärksammas:

- Två tillfällen av *GULD*, Göteborgs Universitets ledarprogram för dekaner, prodekaner och överbibliotekarie, har genomförts. Teman var att leda ledningsgrupper samt att vara chef i staten.
- Det trettonde chefsutvecklingsprogrammet *CUP* startade i januari. Det pågående programmet fick omarbetas och genomföras digitalt på grund av pandemin.
- *Nyfiken på ledarskap* startade i september och har genomförts digitalt. Bedömningen är att programmet bidrar till att fler väljer att söka ett uppdrag som chef eller ledare efter avslutad utbildning. Även *Att leda utan att vara chef* har genomförts.
- I mars genomfördes chefsnätverket *Share* på rektors uppdrag. Syftet är att skapa en yta för möten och interaktion mellan chefer på olika nivåer och områden inom Göteborgs universitet. Temat för årets träff var kollegialitet som modern styrform.

Omställning

Omställningen till distansundervisning och tillfälligt hemarbete i mars genomfördes under en mycket kort tidsperiod och förutsatte snabba anpassningar till nya arbetssätt inom undervisning, forskning och verksamhetsstöd. En översiktlig kartläggning visade att omställningen fungerade väl men att den bland annat medförde en ökad arbetsbelastning för delar av verksamheten.

En inventering gjordes för att undersöka verksamhetens förutsättningar att genomföra sina uppdrag med bibehållen kvalitet. Inventeringen undersökte verksamhetens behov av att vidta åtgärder som exempelvis tillfällig kollektivavtalsreglering, nya rutiner för anlitan av bemanningsföretag eller om förändringar i tjänstgöringsplaner för lärare behövde införas. Återkopplingen från verksamheten visade inte på några större behov av förändringar utifrån ett bemanningsperspektiv.

Under första halvåret beviljades lokala omställningsmedel om fem miljoner kronor, vilket är i nivå med föregående år. Exempel på åtgärder som finansierats är kompetensväxling, kompetensutveckling och stödresurser i samband med omställningsåtgärder.

Universitetets kollektivavtal för lokala omställningsmedel har sagts upp, vilket föranlett partsgemensamma diskussioner kring bland annat proaktivt omställningsarbete, inklusive långsiktigt, kontinuerligt och strategiskt arbete med verksamhets- och kompetensutveckling. Efterföljande avtalsförhandlingar har fokuserat på områden, åtgärder och aktiviteter som kan finansieras av lokala omställningsmedel.

Arbetsmiljö och lika villkor

Universitetets verksamhet ska utvecklas genom stabila förutsättningar, delaktighet och gränsöverskridande samarbeten. Genom att främja en hållbar arbets- och studiemiljö skapas förutsättningar för goda prestationer över tid, men också för givande samarbeten som bidrar till universitetets verksamhet och utveckling.

Universitetets arbetsmiljö

En hållbar arbets- och studiemiljö för alla medarbetare och studenter är en viktig faktor för att universitetet ska vara en attraktiv arbetsgivare med efterfrågade utbildningar och forskning av hög kvalitet. Hållbar arbets- och studiemiljö lyfts fram som ett av sex områden där universitetens gemensamma mål och strategier har beslutats för 2021–2024.

Merparten av universitetets medarbetare, studenter och chefer har fått ställa om till distansundervisning och tillfälligt hemarbete till följd av pandemin. För att hantera och förebygga risker för ohälsa har verksamheten fått tillgång till stöd för riskbedömning när det gäller smittspridning och arbetsmiljöpåverkan, både vid distansundervisning och tillfälligt hemarbete. Planerad utveckling av universitetets ledningssystem för arbetsmiljö har fått ställas om för att stödja verksamheten i att hantera de konsekvenser för arbetsmiljö och hälsa som pandemin medfört.

Under hösten drabbades mer än hälften av universitetets medarbetare av e-postproblem orsakade av en

serverkrasch, som kraftigt påverkade arbetsmiljön och verksamhetens förutsättningar för både medarbetare och studenter. Chefer och medarbetare har vidtagit olika åtgärder för att säkerställa en fungerande kommunikation utan e-post samt hantera det merarbete som uppstått till följd av exempelvis förlorad kalenderinformation. Under hösten har även ett stöd för riskbedömningar vid den här typen av händelser tagits fram.

Under inledningen av året genomförde Göteborgs universitet medarbetarundersökningen ARK riktad till samtliga medarbetare. Undersökningen genomfördes med stöd av Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet, NTNU. Återkoppling av resultaten samt arbete med att identifiera åtgärder har genomförts under hösten. Chefer och medarbetare har i samband med detta också fått möjlighet att diskutera de ändrade förutsättningar och upplevelser av arbetsmiljön som distansstudier och tillfälligt hemarbete inneburit. För att stärka förmågan att hantera arbetsskador och tillbud har universitetet beslutat att införa ett nytt systemstöd för incident- och avvikelshantering. Systemet är planerat att tas i drift i slutet av 2021.

procent	2020	2019	2018	2017	2016
Totalt	3,2	3,2	3,2	3,0	3,1
Kvinnor	4,1	4,1	4,0	3,7	4,0
Män	1,9	2,0	2,2	2,0	1,8
Anställda –29 år	2,1	1,7	2,2	2,2	2,2
Anställda 30–49 år	3,1	3,1	3,1	2,8	2,9
Anställda 50– år	3,5	3,7	3,6	3,4	3,4
Andel långtidssjukfrånvaro (60 dagar eller mer)					
Totalt	65,2	66,2	66,0	65,7	64,0
Kvinnor	67,2	67,4	66,0	64,7	64,4
Män	59,1	62,6	66,0	68,3	62,6

Tabell 13. Sjukfrånvaro.

Sjukfrånvaro

Sjukfrånvarostatistik och arbetslivsinriktat rehabiliteringsarbete är viktiga utgångspunkter för universitetets systematiska arbetsmiljöarbete. Det bedrivs ett aktivt arbete för att initiera åtgärder och stöd så tidigt som möjligt. Under 2020 har universitetet fortsatt arbetet med att uppdatera handläggningsordningen för arbetsanpassning och rehabilitering.

Den totala sjukfrånvaron för 2020 är 3,2 procent, vilket är oförändrat jämfört med 2019 (se tabell 13). Det går ännu inte att dra några tydliga slutsatser om pandemins påverkan på sjukfrånvaron. Även om sjukfrånvaron i ett nationellt perspektiv är låg finns variationer mellan personalkategorier och mellan kön. Sjukfrånvaron bland kvinnor är oförändrad jämfört med 2019 på 4,1 procent, samtidigt har sjukfrånvaron bland män minskat något till 1,9 procent. Sjukfrånvaron bland kvinnor är högst bland adjunkter, doktorander respektive administrativ, teknisk och bibliotekspersonal.

Andel långtidssjukfrånvaro (60 dagar eller mer) i förhållande till total sjukfrånvaro har minskat till 65,2 procent 2020 jämfört med 66,2 procent 2019. Långtidssjukfrånvaron har minskat både bland kvinnor och bland män, den något större minskningen finns bland män.

Studenters arbetsmiljö

Studenters arbetsmiljö har förtydligats som en del i det systematiska arbetsmiljöarbetet. För att ge studenter stöd för en bättre arbetsmiljö har webbsidan *Hållbart studieliv* publicerats som samlar information om bland annat studenthälsa, likabehandling och studiemiljö.

Studiesociala arbetsgruppen, som har uppdraget att arbeta med studentperspektivet inom arbetsmiljö, har utvärderats. Här framkom behovet av en tydligare koppling mellan arbetsmiljö, hälsa och utbildning på alla nivåer inom universitetet. Ett utvecklingsarbete har initierats utifrån resultatet av utvärderingen. Universitetet har arbetat med att implementera det nya avtalet för studenthälsa där fokus har varit studenters tillgång till studenthälsa och insatser på grupp- och organisationsnivå. Särskilda riskområden som identifierats för studenter, förutom pandemin, är stress, prestationskrav och ångest.

Utifrån rådande läge deltar universitetet i en nationell studie om hur studenterna påverkas av pandemin och dess effekter. Även Sahlgrenska akademien, Samhällsvetenskapliga fakulteten och Göteborgs universitets studentkårer, GUS, har undersökt hur studenter påverkas av pandemin. Det finns inget entydigt resultat från undersökningarna, utan påverkan på studenterna varierar.

Ett kontinuerligt arbete bedrivs för att utveckla studenternas arbetsmiljö på fakultets- och institutionsnivå. Konstnärliga fakulteten har påbörjat en kartläggning av studenternas arbetsmiljö och hälsa. Handelshögskolan har undersökt på vilket sätt deras utbildningar

ger förutsättningar till en god arbetsmiljö för studenter, vilket bidragit till en ökad förståelse för vikten av ett systematiskt arbetsmiljöarbete.

Säkerhetsarbete

Universitetets säkerhetsarbete har under året fått rikta resurser och insatser mot arbetet med krishantering. Strategiska resurser har fokuserat på att stödja universitetets krisledningsorganisation. Det har medfört att utvecklingen av det proaktiva och systematiska säkerhetsarbete som initierats under tidigare år i delar har fått skjutas fram. De erfarenheter och lärdomar som arbetet med krishantering under pandemin bidragit med är en viktig utgångspunkt för det fortsatta utvecklingsarbetet.

Arbetet med en utvecklad process för krishantering och krisledning har fortsatt. Ett utkast till ny kris- och kontinuitetsplan har tagits fram, som ska tydliggöra ansvaret för krishantering i verksamheten. Med anledning av den nya säkerhetsskyddslagen som trädde i kraft 2019 har universitetet påbörjat arbetet med att ta fram en säkerhetsskyddsanalys, som färdigställs under våren 2021.

Jämställdhet och likabehandling

Lika villkor, jämställdhet och likabehandling är viktiga aspekter av en god arbetsmiljö. Under våren reviderades Göteborgs universitets policy för jämställdhet och likabehandling.

Universitetet har beslutat att stärka förmågan att förebygga och hantera sexuella trakasserier genom riktade insatser för att utveckla arbetet med likabehandling. Universitetet har valt att strukturera och tillgängliggöra arbetet med likabehandling i ett ledningssystem. Under hösten påbörjades ett arbete med att ta fram en process och ett metodstöd för att underlätta arbetet med aktiva åtgärder enligt diskrimineringslagen.

Fyra nätverksträffar för universitetets likabehandlingsrepresentanter har genomförts. Totalt har 70 anställda utbildats i regler och metoder för att utreda och hantera kränkande särbehandling, trakasserier och sexuella trakasserier.

Arbetet inom projektet *En enkel väg in*, som drivs av studentkårerna i samarbete med Sahlgrenska akademien, har fortsatt. Syftet med projektet är att motverka trakasserier och diskriminering. Under året har arbetet bland annat fokuserat på synlighet, workshoppa samt att ta fram en plan för det fortsatta arbetet inom området. En lärdom är att information och kommunikation är viktigt för att skapa en ökad medvetenhet.

Göteborgs universitet verkar för en jämställd könsfördelning vid rekrytering av professorer. Under 2020 var 43 procent av de nyrekryterade professorerna kvinnor, vilket är lägre än föregående år då andelen var 47 procent (se diagram 14). Andelen kvinnor bland professorer har dock ökat varje år sedan 2016.

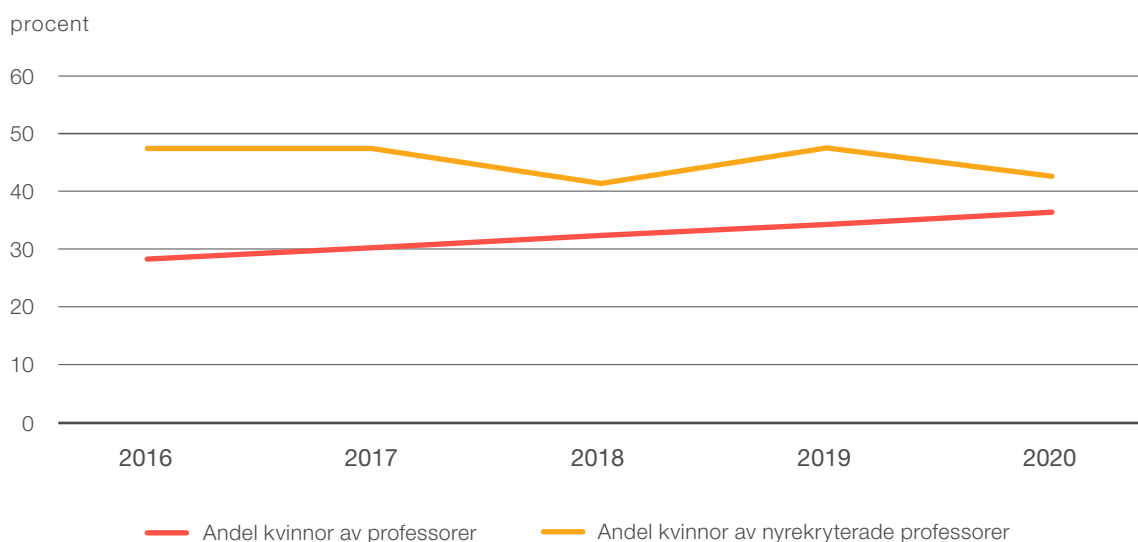

Diagram 14. Andel kvinnor bland professorer¹.

¹ Avser antal individer. Exklusive adjungerade professorer och professorer anställda utan lön.

Flera fakulteter har arbetat aktivt med att stärka kvinnors karriärmöjligheter. Bland annat har Humanistiska fakulteten stöttat kvinnor som strävat mot att ansöka till docent och befordran, vilket har börjat ge resultat. Vid IT-fakulteten har forskare skapat ett nätverk som vänder sig till kvinnor. Nätverket är riktat till doktorander och forskare och ska stärka dem i avhandlingsarbetet och senare meritering och karriärutveckling.

Fakulteter och institutioner har även varit aktiva i arbetet med jämställdhet och likabehandling. Bland annat har insatser gjorts för att bredda rekryteringen till universitetets utbildningar och öka tillgängligheten till både fysiska och digitala miljöer. Även seminarier om likabehandling har genomförts.

Jämställdhetsintegrering

Jämställdhetsintegrering är en gemensam angelägenhet där hela verksamheten bidrar. Institutioner, fakulteter, forskningsnämnd, utbildningsnämnd och Gemensamma förvaltningen har arbetat för att integrera jämställdhetsperspektivet i universitetets verksamhet.

En slutrapport för regeringsuppdraget JiGU, Jämställdhetsintegrering vid Göteborgs universitet, för programperioden 2016–2019 har redovisats. I samband med slutrapporten beslutades om tre prioriterade områden för det fortsatta arbetet: arbete med frågor som rör kön och jämställdhet i innehållet för utbildningen, fördelning av forskningsmedel samt kompetensförsörjning.

Samtliga verksamheter inom universitetet ansvarar för att integrera och driva arbetet med de tre prioriterade områdena som en del av den ordinarie verksamheten. Avsikten är att synliggöra, analysera och åtgärda de eventuella strukturella hinder som finns för att uppnå en mer jämställd akademi.

Under året har flera olika insatser genomförts vid fakulteter och institutioner. Exempelvis har Konstnärliga fakulteten gett en värdegrundskurs för förstaårsstudenter. Kursen fokuserar på kritisk reflektion över jämlikhet och social rättvisa för att öka studenternas medvetenhet om dessa frågor i relation till deras egen konstnärliga praktik.

Inom ramen för JiGU granskades jämställdhet och könsbias i bedömningsprocesser i samverkan med lärarförslagsnämnderna. Sahlgrenska akademien har därefter genomfört ett större utvecklingsarbete i lärarförslagsnämnden för att säkerställa en jämställd rekryteringsprocess där kompetens värderas utan hänsyn till andra ovidkommande faktorer.

Vid IT-fakulteten har en översikt som visar fördelningen mellan män och kvinnor inom tjänstekategorier, ledningsuppdrag samt övriga uppdrag tagits fram. Syftet är att tydligare synliggöra bristande jämställdhet.

Naturvetenskapliga fakulteten har uppmärksammat frågan om jämställdhet och karriärvägar i exempelvis medarbetarsamtal, men också i kompetenshöjande insatser. En ökad medvetenhet och fokus på frågorna bedöms ha börjat visa resultat, exempelvis i form av fler kvinnor bland lektorer. Jämställdhet och likabehandling lyfts och diskuteras också i allt större utsträckning.

Läs mer om universitetets arbete med jämställdhetsintegrering inom forskning i *Kvalitetssäkrad forskning* och inom utbildning i *Kvalitet, jämställdhet och inflytande* i kapitlet *Utbildning och forskning av högsta kvalitet*.

Ekonomisk utveckling och finansiell redovisning

Ekonomiskt resultat och utveckling

Göteborgs universitet redovisar för 2020 ett positivt resultat med 85 mnkr. Omsättningen, som ett mått av de totala intäkterna, ökar med 143 mnkr eller 2,1 procent jämfört med 2019. Verksamhetens totala kostnader ökar med 96 mnkr eller 1,4 procent, där utbildningsverksamheten står för den största ökningen. Universitetet har, liksom övriga samhället, påverkats av pandemin, vilken också lämnar spår i ekonomin.

Universitetets ekonomiska tillväxt fortsätter och visar för 2020 en omsättning på nästan 7 mdkr, vilket är en ökning med 143 mnkr jämfört med 2019. Verksamhetsutfallet uppgår till ett överskott motsvarande 85 mnkr, vilket för 2020 sammanfaller med universitetets totala resultat, eftersom det helägda dotterbolaget, GU Ventures AB, från och med 2020 inte längre redovisas i resultatet.

Utfallet fördelar sig mellan utbildning och forskning med ett överskott på 81 mnkr respektive 4 mnkr. Verksamhetsutfallet är en effekt av att ingående ackumulerat anslagssparande har vänts till en överproduktion 2020, vilket påverkar resultatet positivt med 87 mnkr. Under 2018 och 2019 nådde inte universitetet upp till det tilldelade utbildningsuppdraget, vilket ledde till anslagssparande. Årets utfall med överproduktion innebär att anslagssparandet nu är nollställt.

De totala intäkterna ökar med 143 mnkr, motsvarande 2,1 procent. Intäkter av anslag har ökat med 218 mnkr medan intäkter av bidrag och intäkter av avgifter har minskat med 5 mnkr respektive 73 mnkr. Finansiella intäkter har ökat med 3 mnkr. Kostnaderna ökar med 96 mnkr, motsvarande 1,4 procent och består främst av ökade personalkostnader, 135 mnkr och lokalkostnader, 31 mnkr, medan övriga kostnader minskar med 70 mnkr.

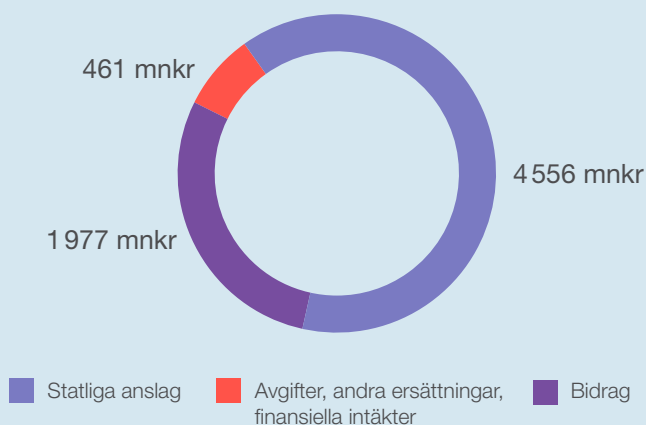
Vid utgången av 2020 uppgår myndighetskapitalet till 1 286 mnkr vilket är en ökning med 85 mnkr jämfört med 2019. Förändringen är hänförlig till årets kapitalförändring, ett överskott motsvarande 85 mnkr, som främst hänförs till utbildning på grundnivå och avancerad nivå.

Tabell 14: Ekonomisk utveckling

mnkr	2020	2019 ¹	2018	2017	2016
Verksamhetens intäkter					
Intäkter av anslag	4 556	4 338	4 156	4 087	3 987
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	435	508	493	471	473
Intäkter av bidrag	1 977	1 982	1 886	1 858	1 739
Finansiella intäkter	26	23	11	19	19
Summa intäkter	6 994	6 851	6 546	6 435	6 218
Verksamhetens kostnader					
Kostnader för personal	-4 439	-4 304	-4 183	-4 034	-3 845
Kostnader för lokaler	-648	-617	-607	-600	-623
Övriga driftkostnader	-1 608	-1 679	-1 596	-1 533	-1 464
Finansiella kostnader	-20	-13	-29	-29	-33
Avskrivningar	-194	-200	-193	-188	-184
Summa kostnader	-6 909	-6 813	-6 608	-6 384	-6 149
Verksamhetsutfall	85	38	-62	52	69
Resultat från andelar i dotterföretag	0	0	23	7	13
Årets kapitalförändring	85	38	-39	58	82

¹ Uppgifterna för 2019 är omräknade till följd av ändrad redovisningsprincip. Tidigare har aktier och andelar i dotterföretag redovisats enligt kapitalandelsmetoden. Från och med 2020 redovisas de enligt anskaffningsmetoden. Omräkningen har ökat 2019 års resultat med 2 mnkr då negativt resultat från andelar i dotterföretag tagits bort med motsvarande belopp.

Diagram 15: Intäkter

Intäkter

De totala intäkterna för verksamheten uppgår till 6 994 mnkr 2020, vilket är en ökning med 143 mnkr eller 2,1 procent jämfört med 2019.

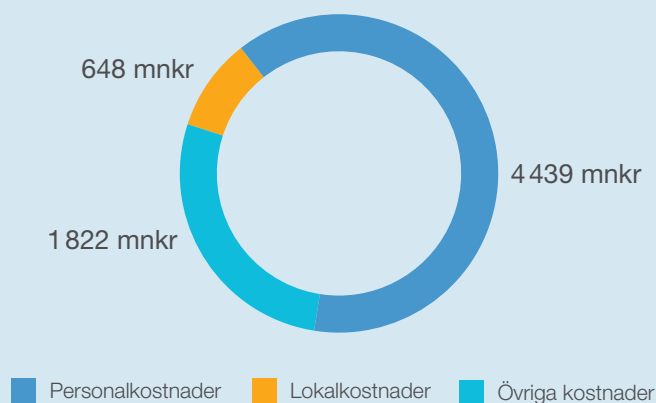
Intäkter av anslag uppgår till 4 556 mnkr, en ökning med 218 mnkr jämfört med 2019. Förändringen mellan åren påverkas av universitetets överproduktion inom utbildningsverksamheten 2020 med 87 mnkr, vilket kan jämföras med 2018 respektive 2019 års anslagssparande motsvarande 82 mnkr respektive 5 mnkr. Detta innebär också att ökningen framförallt finns inom utbildning på grundnivå och avancerad nivå, som står för 144 mnkr. Ökningen inom forskning och utbildning på forskarnivå på 74 mnkr förklaras främst av en förstärkning av basanslaget 2020 och ökade anslag för ersättning för klinisk utbildning och forskning enligt ALF-avtalet.

Anslag för särskilda medel uppgår till knappt 14 mnkr, vilket är i nivå med tilldelningen år 2019. Dessa anslag fördelar sig mellan uppdrag till Segerstedtinstitutet att utveckla och sprida kunskap och metoder för att minska rekrytering av människor till våldsbekämpande ideologier och till rasistiska organisationer, 5 mnkr, Nationellt resurscentrum i matematik, 5 mnkr, idébanksmedel, 1 mnkr samt spetsutbildning i entreprenörskap, 2 mnkr. Idébanksmedel innebär att Göteborgs universitet bemyndigas att under 2020 utbetala ett kapitaltillskott på max 1 mnkr till universitetets holdingbolag, GU Ventures AB.

Universitetets näst största finansieringskälla är **intäkter av bidrag** vilka 2020 uppgår till 1 977 mnkr. Efter flera år av ökade bidragsintäkter minskar dessa med 5 mnkr jämfört med 2019. Det är främst intäkter från forskningsråden; Vetenskapsrådet, Forte, Formas och Vinnova som minskar med 66 mnkr samt från kommuner och regioner och EU:s institutioner med 30 mnkr. Intäkter från främst övriga svenska organisationer och ideella föreningar samt övriga statliga myndigheter ökar samtidigt med 75 mnkr. Av ökningen står övriga statliga myndigheter för den största ökningen med 50 mnkr, varav 37 mnkr avser bidrag från Kammarkollegiet för utökad utbildningsuppdrag med anledning av pandemin.

Inom området för **intäkter av avgifter, andra ersättningar och finansiella intäkter** märks pandemin i form av färre uppdrag, både inom utbildnings- och forskningsområdet. Intäkterna uppgår totalt till 461 mnkr, vilket är 70 mnkr lägre än 2019, eller 13,2 procent. Uppdragsutbildningens intäkter minskar med 20 mnkr jämfört med 2019, en minskning motsvarande

Diagram 16: Kostnader

26,6 procent, och uppgår till 54 mnkr 2020 medan intäkterna för uppdragsforskning uppgår till 157 mnkr, vilket är en minskning med 20 mnkr eller 11,3 procent jämfört med 2019. Även inom övriga intäkter, bland annat kurs- och konferensavgifter som minskar med 10 mnkr, märks pandemins påverkan.

Kostnader

Verksamhetens totala kostnader uppgår till 6 909 mnkr 2020, vilket är en ökning med 96 mnkr, motsvarande 1,4 procent, jämfört med 2019.

Den största posten på kostnadssidan är **kostnader för personal** som uppgår till 4 439 mnkr, vilket är en ökning med 135 mnkr, eller 3,1 procent, jämfört med föregående år. Av de totala personalkostnaderna svarar lönekostnader inklusive arvoden för 2 870 mnkr vilket är en ökning motsvarande 96 mnkr eller 3,5 procent. Ökningen är främst relaterad till antalet årsarbetare som ökar med 92 till 5 471 vid 2020 års utgång men också en konsekvens av löneökningar till följd av nya löneavtal.

De totala pensionskostnaderna uppgår 2020 till 659 mnkr, vilket är en ökning jämfört med 2019 med 55 mnkr eller 9 procent. Ökningen förklaras främst av en ökad premie till Statens tjänstepensionsverk (SPV), med 42 mnkr eller 10,3 procent. Universitetets pensionskostnader fortsätter att öka främst med anledning av den negativa diskonteringsräntan på inbetalda pensionspremier till SPV samt högre ökningstakt av universitetets löner än ökningen av inkomstbasbeloppet, vilket påverkar tjänstepensionerna. Mellan åren 2018 till 2020 har pensionskostnaderna ökat med drygt 21 procent. Övriga personalkostnader såsom traktamenten, kostnadsersättningar, kurs- och konferensavgifter, personalrepresentation och liknande minskar med 49 mnkr till följd av pandemin.

Lokalkostnader uppgår till 648 mnkr, vilket är en ökning med 31 mnkr eller 5 procent jämfört 2019. De totala hyreskostnaderna är 596 mnkr, en ökning med 31 mnkr jämfört med 2019. Ökningen beror främst på ianspråktagande av nya fastigheter för Nya Humanisten samt för evakueringslokaler i samband med övriga ny-/ombyggnationer. Övriga driftkostnader för lokaler som el, gas, fjärrvärme och vatten uppgår till 26 mnkr och har minskat med 5 mnkr eller 17,4 procent, främst beroende av lägre elkostnader. Lokalvård, renhållning, bevakning och reparationer för hyrda lokaler har ökat med 5 mnkr till 26 mnkr 2020, motsvarande 26,5 procent. Det är särskilt kostnader för lokalutveckling som ökat.

Övriga kostnader uppgår till 1 822 mnkr, vilket är en minskning med 70 mnkr eller 3,8 procent jämfört med 2019. Utöver driftkostnader ingår i dessa kostnader även finansiella kostnader med 20 mnkr och kostnader för avskrivningar med 194 mnkr.

Övriga driftkostnader har minskat med 71 mnkr eller 4,2 procent, jämfört med föregående år och uppgår till 1 608 mnkr. Minskningen noteras främst för samtliga kostnader relaterade till resor, hotell, logi och livsmedel och är en direkt följd av pandemin. Enbart kostnaderna för resor har minskat med 86 mnkr.

Bland övriga driftkostnader som ökat kan nämnas inköp av elektronisk media med 15 mnkr, vilket inte bara beror på ökad mängd utan också på prishöjningar och valutaeffekter. Ersättningen för den kliniska delen av läkar- och tandläkarutbildningen uppgår till 589 mnkr, vilket är en ökning med 12 mnkr eller 2,1 procent, till följd av ökade anslag för ändamålet, jämfört med 2019. Även praktikkostnader för verksamhetsförlagd utbildning VFU, har ökat med 9 mnkr eller 2,1 procent jämfört med 2019.

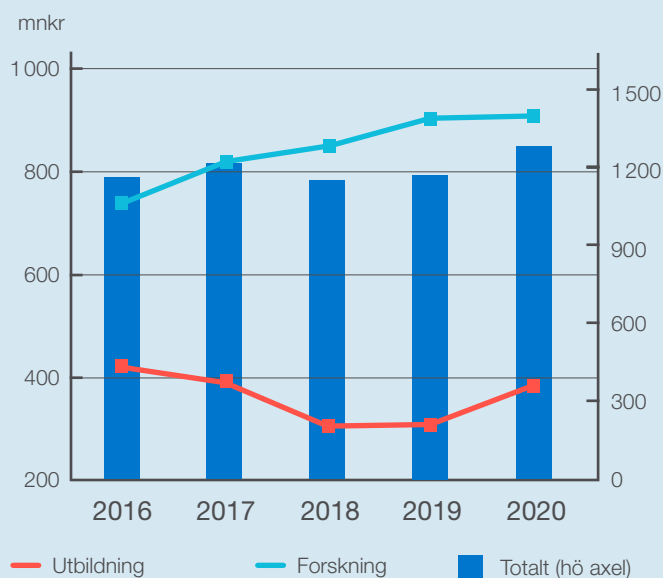
Kostnader för avskrivningar har minskat med 6 mnkr, främst beroende av att beloppsgränsen för anläggningstillgångar har höjts från 25 000 till 30 000 kronor från och med 2019.

Ekonomisk ställning

Myndighetskapi tal

Vid utgången av 2020 har universitetet ett myndighetskapi tal som uppgår till 1 286 mnkr vilket är en ökning med 85 mnkr jämfört med 2019. I myndighetskapi talet ingår även statskapi tal och donationskapi tal förutom verksamhetens balanserade kapi tal.

Diagram 17: Ackumulerad kapitalförändring

Från och med 2020 redovisas andelar i hel- och delägda företag enligt anskaffningsvärde metoden. Tidigare redovisades de enligt kapitalandels metoden. Bytet av redovisningsprincip gör att myndighetskapi talet har minskat med 59 mnkr. Summan av verksamhetens balanserade kapi tal och årets kapitalförändring uppgår till 1 272 mnkr. Av detta belopp finns 385 mnkr inom utbildning på grundnivå och avancerad nivå och 887 mnkr inom forskning och utbildning på forskarnivå. Jämfört med 2019 motsvarar detta en ökning med 81 mnkr respektive 4 mnkr.

Institutioner och fakulteter har under 2020 fortsatt att analysera det balanserade kapi talet. Syftet är att klassificera kapi talet i bundet respektive fritt kapital. Med bundet kapital avses här kapital som är avsatt för en planerad och tidsbunden användning, exempelvis strategiska satsningar, åtaganden om samfinansiering i forskningsprojekt, forskarskolor och doktorandanställningar. Med fritt kapital menas övrigt kapital som finns för att kunna möta oförutsedda behov och för löpande förändringar i finansieringsförutsättningar och kostnader.

Av analysen framgår att av det balanserade kapi talet på 1 186 mnkr kan 41 procent, eller 482 mnkr, bedömas som bundet kapital, resterande 704 mnkr är fritt kapital. Det fria kapi talet står till universitetets förfogande utöver de årliga intäkterna. Merparten av det balanserade kapi talet finns hos institutioner och enheter. Förutsättningarna varierar dock stort mellan och inom universitetets fakulteter.

Tabell 15: Externa bidrag och oförbrukade medel

mnkr	2020	2019	2018	2017	2016
Bidrag, årliga inkomster	2 113	2 056	1 967	1 903	1 837
Bidrag, årliga intäkter	1 977	1 982	1 886	1 858	1 741
Oförbrukade bidrag	2 325	2 214	2 118	2 004	1 949
Upplupna bidrag	318	345	306	276	263

Oförbrukade bidrag och upplupna bidragsintäkter

Universitetets oförbrukade bidrag, det vill säga externa bidragsmedel som inbetalats men ännu inte tagits i anspråk, uppgår vid utgången av 2020 till 2 325 mnkr. Det är en ökning med 111 mnkr eller 5 procent jämfört med 2019. Majoriteten finns inom forskning där de uppgår till 1 991 mnkr. Störst är de oförbrukade bidragen från icke statliga givare, vilka för utgången av 2020 uppgår till 1 309 mnkr, en ökning med 126 mnkr eller 10,3 procent från föregående år. Majoriteten av dessa medel finns inom givargruppen övriga svenska givare. Även de oförbrukade bidragen från statliga givare ökar, med 41 mnkr eller 5,3 procent, och där kan medlen framförallt hänföras till Forskningsråden; Vetenskapsrådet, Forte, Formas, Vinnova. Oförbrukade bidrag tillhörande donationsförvaltningen minskar och likaså avsättningar för avskrivningar avseende bidragsfinansierade anläggningar. Totalt under hela jämförelseperioden 2016 – 2020, har de oförbrukade bidragen ökat med 376 mnkr eller 19,3 procent, vilket framförallt kan härledas till gruppen icke statliga givare.

De upplupna bidragen uppgår vid utgången av 2020 till 318 mnkr, vilket är en minskning med 27 mnkr eller 7,9 procent jämfört med 2019. Största delen av de upplupna intäkterna, 314 mnkr, finns även de inom forskningsverksamheten.

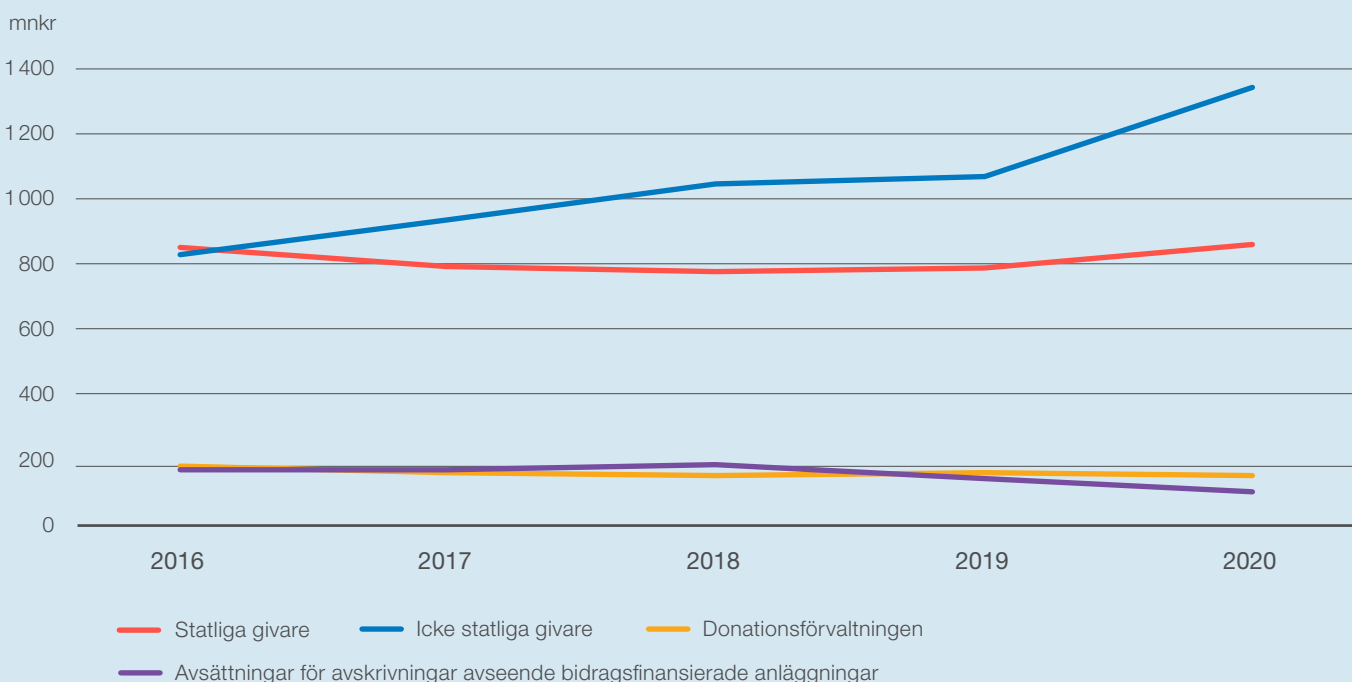
Totalt finns det 2 007 mnkr vid universitetet att bedriva verksamhet för inom forskning och utbildning. De oförbrukade bidragen är dock direkt knutna till respektive projekt och kan endast användas för avsett ändamål. Dessa tillgångar ska inte förväxlas med balanserat kapital som består av verksamhetens sammanlagda ekonomiska resultat sedan universitetets verksamhet startade.

Upplåning och likviditet

Universitetets anläggningstillgångar ska finansieras med lån i Riksgälden. Undantag från lånefinansiering gäller om bidrag från extern finansiär erhållits för anskaffning av utrustning. Göteborgs universitet disponerar en låneram om 790 mnkr. Upptagna lån i Riksgälden vid årets slut var 773 mnkr, en ökning med 101 mnkr jämfört med 2019. Ökningen hänförs främst till pågående nyanläggning och byggprojekt.

Räntekontot hos Riksgälden används för de likvida medel som universitetet disponerar i verksamheten. Syftet är en god kassahållning och att betalning görs vid rätt tidpunkt. Behållningen på räntekontot uppgick vid årets slut till 3 313 mnkr, en minskning med 154 mnkr jämfört med 2019. Universitetet tillämpar från och med april 2020 ändrad betalningsrutin i enlighet med Riksgäldens rekommendation till myndigheter att under pandemin betala leverantörsfakturor före sista betalningsdag. Den tillfälligt ändrade rutinen innebär att leverantörsfakturor betalas så snart de är attesterade.

Diagram 18: Oförbrukade bidrag per givargrupp

Forskning

Verksamheten visar ett ekonomiskt överskott för 2020 på 4 mnkr, jämfört med 38 mnkr för 2019. Kostnaderna ökar marginellt, med 19 mnkr, jämfört med 2019 medan intäkterna minskar något, med 15 mnkr. Det är främst inom den bidragsfinansierade forskningsverksamheten som aktivitetsnivån går ner. Detta till följd av pandemin då bland annat medarbetare istället bidragit i det ökade utbildningsuppdraget.

Vid årets slut uppgick det balanserade kapitalet inom forskning och utbildning på forskarnivå till 883 mnkr varav 384 mnkr, motsvarande 43 procent, betraktas som bundet i framtida åtaganden. Majoriteten av det balanserade kapitalet inom forskningen finns hos institutioner och enheter vid fakulteter med stor andel extern finansiering.

Forskningsens bidragsfinansiering

Utöver anslag och avgifter finansieras forskningsverksamheten till 44,3 procent av bidrag från externa givare. Andelen för universitetets totala verksamhet är 28,3 procent. Det är i huvudsak inom forskningen som bidragsfinansierade projekt förekommer. Andelen av forskningsverksamheten som finansieras av bidrag varierar stort mellan och inom universitetets olika fakulteter. Av universitetets forskningsanslag har 235 mnkr använts för samfinansiering av bidragsprojekt under 2020, varav 67 mnkr utgörs av central samfinansiering enligt avsättningar i universitetsstyrelsens dispositionsplan för forskningsanslag.

Tabell 16: Intäkter och kostnader för forskning och utbildning på forskarnivå

mnkr	2020	2019 ¹	2018
Intäkter av anslag	2 091	2 017	1 950
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	221	264	269
Intäkter av bidrag	1 856	1 904	1 812
Finansiella intäkter	25	23	11
Summa intäkter	4 193	4 208	4 042
Kostnader för personal	-2 690	-2 609	-2 517
Kostnader för lokaler	-312	-298	-295
Övriga driftkostnader	-1 019	-1 093	-1 027
Finansiella kostnader	-17	-12	-25
Avskrivningar	-151	-158	-147
Summa kostnader	-4 189	-4 170	-4 011
Verksamhetsutfall	4	38	31
Resultat från andelar i dotterföretag	0	0	23
Årets kapitalförändring	4	38	54

¹ Uppgifterna för 2019 är omräknade till följd av ändrad redovisningsprincip. Tidigare har aktier och andelar i dotterföretag redovisats enligt kapitalandelsmetoden. Från och med 2020 redovisas de enligt anskaffningsmetoden. Omräkningen har ökat 2019 års resultat med 2 mnkr då negativt resultat från andelar i dotterföretag tagits bort med motsvarande belopp.

Utbildning

Under 2020 har universitetets samtliga åtta fakulteter överproducerat i förhållande till sitt utbildningsuppdrag. Det beror till stor del på ökad arbetslöshet som, i kombination med att ungdomskullarna inte minskar längre, har bidragit till ett ökat söktryck inom högre utbildning, såväl nationellt som vid Göteborgs universitet. Omställning och utökade uppdrag har präglat utbildningsverksamheten under 2020. Universitetets avräkning jämfört med det tilldelade utbildningsuppdraget visar en överproduktion till ett värde av sammanlagt 87 mnkr. Utöver denna överproduktion tillkommer från Kammarkollegiet de extra utbildningsuppdragen som är en följd av regeringens pandemi-åtgärder.

Intäkterna inom utbildning ökar med 157 mnkr eller 5,9 procent jämfört med 2019. Förändringen mellan åren förklaras bland annat av att tidigare års ackumulerade anslagssparande har kunnat åtgärdas, vilket bidrar till ökade anslagsintäkter med 87 mnkr. Vidare har universitetet tilldelats bidrag från Kammarkollegiet för utbildningsplatser motsvarande 37 mnkr, vilket förklarar den stora ökningen av bidragsintäkter från övriga statliga myndigheter.

Kostnaderna för utbildning ökar med 76 mnkr eller 2,9 procent jämfört med 2019, vilket överensstämmer med ökningen av antalet helårsstudenter. Utbildningsverksamheten uppvisar ett överskott på 81 mnkr, att jämföra med nollresultatet för 2019. Det balanserade kapitalet inom utbildningsverksamheten uppgick till 303 mnkr vid årets slut, varav 97 mnkr, motsvarande 32 procent, betraktas som bundet i framtida åtaganden.

Tabell 17: Intäkter och kostnader för utbildning på grundnivå och avancerad nivå

mnkr	2020	2019	2018
Intäkter av anslag	2 465	2 320	2 206
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	214	244	224
Intäkter av bidrag	121	79	74
Finansiella intäkter	0	0	0
Summa intäkter	2 800	2 643	2 504
Kostnader för personal	-1 750	-1 694	-1 666
Kostnader för lokaler	-336	-319	-312
Övriga driftkostnader	-588	-586	-568
Finansiella kostnader	-3	-2	-5
Avskrivningar	-42	-42	-46
Summa kostnader	-2 719	-2 643	-2 597
Verksamhetsutfall	81	0	-93
Årets kapitalförändring	81	0	-93

Donationsmedel

Donationsförvaltningen

Universitetet förvaltar ett antal donationer vars ändamål på olika sätt gagnar universitetet, dess studenter och anställda. Det bokförda värdet för gåvo- och donationsmedel uppgår för 2020 till 226 mnkr. Av det samlade värdet är drygt 131 mnkr placerade i värdepapper via förvaltningsuppdrag hos Kammarkollegiet i en svensk aktiefond och en svensk räntefond. Utöver de förvaltade donationerna ingår 77 mnkr som universitetet har avtalat om att placera i Akademiska Hus AB samt 11 mnkr i oförbrukade medel av samma donation. Resterande donationsmedel förvaltas på räntekonto hos Riksgälden.

Göteborgs universitet har regeringens medgivande att placera gåvo- och donationsmedel på annat sätt än i förvaltning hos Riksgälden eller Kammarkollegiet. Det innebär att delar av universitetets gåvo- och donationsmedel kan placeras i kapitalförvaltning hos upphandlad kapitalförvaltare.

Förvaltningsuppdragen utförs i enlighet med universitetets placeringspolicy för gåvo- och donationsmedel. Huvuddragen i placeringspolicyen är riskspridning genom fastställda gränsvärden för fördelning av kapitalet i olika tillgångsslag och en tydlig fokusering på goda normer, god sed samt gott omdöme i förmögenhetsplaceringarna. Förvaltningen placerar inte i företag som bedriver sin verksamhet i strid mot väletablerade globala normer, framförallt FN:s konventioner om mänskliga rättigheter, FN:s barnkonvention, ILO:s kärnkonventioner, International Labour Organization, FN:s Global Compact, OECD:s riktlinjer för multinationella företag samt internationella miljökonventioner eller internationella konventioner och överenskomelser om mänskliga rättigheter, arbetsvillkor, miljö, mutor och korruption.

I enlighet med placeringspolicyen är ungefär hälften av donationskapitalet placerat i en aktiefond, vilken under året haft en positiv utveckling om 9,8 procent, index 8,3 procent. Resterande medel är placerat i en räntefond som under året haft en utveckling om 1,2 procent, index 0,6 procent.

Förvaltning av universitetsanknutna stiftelser

Universitetet förvaltar 121 anknutna stiftelser vars tillgångar uppgår till drygt 1 416 mnkr. De äldsta stiftelserna bildades i samband med högskolans grundande 1891. Stiftelsernas ändamål främjas i huvudsak genom att betala ut stipendier och resebidrag till studerande och forskare vid universitetet, lämna bidrag till forskning vid universitetet samt till finansiering av tjänster vid universitetet eller på annat sätt bidra till ändamål som gagnar universitetet.

Universitetsstyrelsen utgör, i sin roll som förvaltare, det högsta beslutande organet för de till universitetet anknutna stiftelserna. Uppgiften att tillse att avkastningen från respektive stiftelse disponeras i enlighet med donators vilja, det vill säga att ändamålet uppfylls, är delegerat till ett antal utdelande organ.

Universitetsstyrelsen har delegerat ärenden rörande förvaltning av stiftelsernas kapital till en för ändamålet särskilt utsedd fondstyrelse. Kapitalet förvaltas utifrån stiftelsernas placeringspolicy genom förvaltningsuppdrag hos Storebrand, SEB, Handelsbanken, Kammarkollegiet och KGAL. För att säkerställa ett gott förvaltningsresultat och att de höga hållbarhetskraven i stiftelsernas placeringspolicy efterlevs i förvaltningen, har fondstyrelsen uppdragit åt Centrum för finans vid Handelshögskolan att årligen utvärdera den samlade förvaltningen med avseende på avkastning samt effekten av förvaltningen på hållbarhet och koldioxidreduktion.

Varje anknuten stiftelse är en egen juridisk person för vilka separata årsredovisningar upprättas. Ett samlat resultat för stiftelseförvaltningen återrapporteras årligen till förvaltaren. Årligen återrapporteras även stiftelsernas fullföljande i en verksamhetsrapport till universitetsstyrelsen.

För 2020 har universitetet tagit ut en ersättning på drygt 0,6 mnkr för den ekonomiska förvaltningen av donationskapitalet och 3,4 mnkr för den ekonomiska förvaltningen av universitetets anknutna stiftelser.

Tabell 18: Värdeförändring 2020 – Gåvo- och donationskapital under förvaltning

	Marknadsvärde (tkr)	Värdeförändring % av marknadsvärde
Jubileumsfonden	11 053	-14 ¹
Handelshögskolan, Fastighetsfonden	15 476	6
Oceanografi, Fastighetsfonden	6 306	6
Lundberglaboratoriet	27 679	4
Studenternas hus donationen	60 291	6
Dispositionsfonden	10 332	6
Summa	131 137	-

¹ Enligt beslut av rektor delades 2,3 mnkr ut av Jubileumsfondens medel genom stipendier till avgiftsskyldiga studenter med anledning av pandemin.

Resultaträkning

tkr	Not	2020	2019
Verksamhetens intäkter			
Intäkter av anslag	1	4 556 211	4 337 635
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	2, 39	435 290	508 444
Intäkter av bidrag	3	1 977 072	1 982 269
Finansiella intäkter	4	25 392	22 965
Summa intäkter		6 993 965	6 851 313
Verksamhetens kostnader			
Kostnader för personal	5	-4 439 379	-4 303 804
Kostnader för lokaler	6	-647 825	-616 686
Övriga driftkostnader	7	-1 607 690	-1 679 004
Finansiella kostnader	8	-20 346	-13 607
Avskrivningar och nedskrivningar	9–13	-193 394	-200 076
Summa kostnader		-6 908 634	-6 813 177
Verksamhetsutfall		85 331	38 136
Transfereringar	14		
Medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag		8 805	8 805
Medel som erhållits från myndigheter för finansiering av bidrag		151 294	179 711
Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag		80 516	82 505
Lämnade bidrag		-240 615	-271 021
Saldo transfereringar		0	0
Årets kapitalförändring	15	85 331	38 136

Uppgifterna för 2019 är omräknade till följd av byte av redovisningsprincip. Andelar i hel- och delägda företag har tidigare redovisats enligt kapitalandelsmetoden men redovisas från och med 2020 enligt anskaffningsvärdeprincipen. Detta gör att den tidigare posten *Resultat från andelar i hel- och delägda företag* tagits bort och samma belopp har påverkat posten *Årets kapitalförändring*. Då företagets resultat var negativt föregående år har kapitalförändringen därigenom ökat med 1 857 tkr.

Balansräkning

tkr	Not	2020	2019
TILLGÅNGAR			
Immateriella anläggningstillgångar	9		
Balanserade utgifter för utveckling		84 565	66 524
Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar		12 308	9 148
Summa immateriella anläggningstillgångar		96 873	75 672
Materiella anläggningstillgångar			
Byggnader	10	816	885
Förbättringsutgifter på annans fastighet	11	208 248	180 532
Maskiner, inventarier, installationer m.m.	12	412 131	408 374
Pågående nyanläggningar	13	174 537	136 389
Summa materiella anläggningstillgångar		795 732	726 180
Finansiella anläggningstillgångar			
Andelar i hel- och delägda företag	16	11 400	10 400
Andra långfristiga värdepappersinnehav	17	131 138	126 387
Andra långfristiga fordringar	17	76 553	81 391
Summa finansiella anläggningstillgångar		219 091	218 178
Varulager m.m.			
Varulager och förråd	18	2 725	2 945
Fordringar			
Kundfordringar	19	54 347	66 500
Fordringar hos andra myndigheter	20	231 924	80 426
Övriga kortfristiga fordringar	21	378	3 196
Summa fordringar		286 649	150 122
Periodavgränsningsposter			
Förutbetalda kostnader	22	168 165	160 497
Upplupna bidragsintäkter	23	317 678	344 929
Övriga upplupna intäkter	24	46 472	46 637
Summa periodavgränsningsposter		532 315	552 063
Avräkning med statsverket			
Avräkning med statsverket	25	0	-87 241
Kassa och bank			
Behållning räntekonto i Riksgälden	26	3 312 732	3 466 673
Kassa och bank	27	5 755	21 445
Summa kassa och bank		3 318 487	3 488 118
SUMMA TILLGÅNGAR		5 251 872	5 126 037

Balansräkning

tkr	Not	2020	2019
KAPITAL OCH SKULDER			
Myndighetskapital	15		
Statskapital		13 143	13 143
Donationskapital		890	890
Balanserad kapitalförändring		1 186 373	1 148 237
Kapitalförändring enligt resultaträkningen		85 331	38 136
Summa myndighetskapital		1 285 737	1 200 406
Avsättningar			
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	28	24 012	20 448
Övriga avsättningar	29	60 151	58 644
Summa avsättningar		84 163	79 092
Skulder m. m.			
Lån i Riksgälden	30	772 804	671 862
Kortfristiga skulder till andra myndigheter	31	93 969	135 558
Leverantörsskulder	32	94 730	229 386
Övriga kortfristiga skulder	33	78 638	92 017
Depositioner	34	295	289
Summa skulder m.m.		1 040 436	1 129 112
Periodavgränsningsposter			
Upplupna kostnader	35	379 452	373 194
Oförbrukade bidrag	36	2 325 227	2 214 241
Övriga förutbetalda intäkter	37	136 857	129 992
Summa periodavgränsningsposter		2 841 536	2 717 427
SUMMA KAPITAL OCH SKULDER		5 251 872	5 126 037
ANSVARSFÖRBINDELSER			
Statliga garantier för lån och krediter		Inga	Inga
Övriga ansvarsförbindelser	38	84 478	114 087

Uppgifterna för 2019 är omräknade till följd av byte av redovisningsprincip. Andelar i hel- och delägda företag har tidigare redovisats enligt kapitalandelsmetoden men redovisas från och med 2020 enligt anskaffningsvärdemetoden. Detta har förutom posten *Andelar i hel- och delägda företag* påverkat posten *Myndighetskapital*. Båda posterna har därmed minskats med 59 548 tkr.

Anslagsredovisning

tkr		Ingående	Årets	Omdisponerat		Totalt		Utgående
Anslag	Benämning	överförings- belopp	tilldelning enligt regleringsbrev	anslagsbelopp	Indragning	disponibelt belopp	Utgifter	överförings- belopp
Utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning								
2:7	Göteborgs universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå (ramanslag)							
ap.1	Takbelopp (ram)	87 241	2 206 210			2 293 451	-2 293 451	0
2:8	Göteborgs universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå (ramanslag)							
ap.7	Basresurs (ram)		1 664 258			1 664 258	-1 664 258	0
2:65	Särskilda medel till universitet och högskolor (ramanslag)							
ap.5	Uppdrag att utveckla och sprida... (ram)		5 333			5 333	-5 333	0
ap.7	Nationellt resurscentrum i matematik (ram)		5 358			5 358	-5 358	0
ap.48	Idébanksmedel (ram)		1 000			1 000	-1 000	0
ap.50	Spetsutbildning i entreprenörskap (ram)		2 072			2 072	-2 072	0
	Summa		13 763			13 763	-13 763	0
2:66	2:66 Ersättningar för klinisk utbildning och forskning (ramanslag)							
ap.3	Göteborgs universitet (ram)		503 754			503 754	-503 754	0
ap.7	Göteborgs universitet (ram)		85 462			85 462	-85 462	0
ap.16	Utvecklingsmedel (ram)		936			936	-936	0
	Summa		590 152			590 152	-590 152	0
Utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid								
11:2	Forskning och dokumentation om medieutvecklingen (ramanslag)							
ap.1	Forskning och dokumentation om medieutvecklingen (ram)		3 392			3 392	-3 392	0
	Totalsumma	87 241	4 477 775			4 565 016	-4 565 016	0

Utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning

Villkor för anslag 2:8 ap.7 Basresurs

Av anslaget är 3,3 miljoner kronor beräknat för en förstärkning av konstnärlig forskning och utbildning på forskarnivå.

I anslaget ingår 22,3 miljoner kronor för det strategiska forskningsområdet Vårdvetenskap.

I anslaget ingår medel för verksamhet avseende statistiska valundersökningar.

Villkor för anslag 2:65 ap.48 idébanksmedel

Göteborgs universitet bemyndigas att under 2020 utbetala ett kapitaltillskott på högst 1 miljon kronor till holdingsbolaget, som är knutet till universitetet, i enlighet med beslut om budgetpropositionen för 2020.

Kapitaltillskottet ska finansiera kostnader för de så kallade idébankerna. Idébankens verksamhet, kostnader och inriktning ska framgå av bolagens årsredovisning.

Övriga villkor

Göteborgs universitet redovisar 7,6 miljoner kronor till studenter med funktionshinder, vilket motsvarar 0,3 procent av anslaget för utbildning på grundnivå och avancerad nivå för 2020.

Universitet och högskolor får belasta anslagen för utbildning på grundnivå och avancerad nivå, forskning och utbildning på forskarnivå samt konstnärlig forskning och utbildning på forskarnivå med kostnader för personskadeförsäkringar för studenter. Kostnaderna får högst uppgå till 24 kronor per helårsstudent. Göteborgs universitets kostnad för personskadeförsäkring för studenter 2020 är 151 304 kr. Med ett utfall på 29 142 helårsstudenter och 877 helårsdoktorander ger detta en kostnad på 5,04 kronor per student.

Redovisningsprinciper

Allmänt

Övergripande mål för universitetens och högskolornas verksamhet finns i högskolelagen (1992:1434). Årsredovisningen är upprättad i enlighet med regleringsbrev, förordning (2000:605) om myndigheters årsredovisning och budgetunderlag (FÅB), förordning (2000:606) om myndigheters bokföring (FBF), studiedokumentationsförordningen (1993:1153), förordning (2007:603) om intern styrning och kontroll och donationsförordningen (1998:140) samt tillkommande regeringsbeslut. Redovisning vid universitetet följer god redovisningssed enligt Ekonomistyrningsverkets föreskrifter och allmänna råd till FÅB.

I regleringsbrevet medges universitet och högskolor undantag från vissa bestämmelser i förordningar enligt nedan:

- Undantag från bestämmelsen om redovisning av anslagsmedel enligt 12 § anslagsförordningen (2011:223). Avräkning mot anslag och anslagsposter för medel som utbetalas till lärosätenas räntekonton i Riksgälden ska ske i samband med de månatliga utbetalningarna till respektive lärosätes räntekonto i Riksgälden.
- Undantag från 7 § anslagsförordningen (2011:223) på så sätt att lärosätet får överföra såväl överproduktion som outnyttjat takbelopp (anslagssparande) till ett värde av högst tio procent av takbeloppet till efterföljande budgetår utan att särskilt begära regeringens medgivande.
- Undantag från bestämmelsen i 2 kap. 4 § tredje stycket förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag om att årsredovisningen ska innehålla redovisning av väsentliga uppgifter. Universitet och högskolor ska i stället lämna uppgifter enligt bilaga 1 till regleringsbrev.
- Undantag från bestämmelserna om budgetunderlag i 9 kap. 3 § förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag. Regeringen beslutar om särskilda anvisningar om vilka uppgifter som ska redovisas i budgetunderlaget.
- Undantag från bestämmelsen enligt 2 kap. 4 § andra stycket förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag om att i årsredovisningen upprätta och lämna en finansieringsanalys till regeringen.
- Undantag från 2 kap. 1 § första stycket och 3 § kapitalförvaltningsförordning (2011:210) om finansiering av anläggningstillgångar. En anläggningstillgång som används i myndighetens verksamhet får helt eller delvis finansieras med bidrag som har mottagits från icke-statliga givare. Detta gäller även för bidrag från statliga bidragsgivare under förutsättning att bidraget har tilldelats för ändamålet.
- Göteborgs universitet medges rätt att förvalta donationsmedel i aktier och andra värdepapper enligt 12 § donationsförordningen (1998:140). Lärosätet får även uppdraga åt någon annan att placera dessa medel i enlighet med 12 § andra stycket. Universitetet ska redovisa hur avkastningen har utvecklats i förhållande till marknadsindex.

- Undantag från 25 a § andra och tredje stycket avgiftsförordningen (1992:191) om disposition av inkomster från avgiftsbelagd verksamhet. Uppgår det ackumulerade överskottet till mer än tio procent av den avgiftsbelagda verksamhetens omsättning under räkenskapsåret, ska myndigheten i årsredovisningen redovisa hur överskottet ska disponeras. Har det uppkommit ett underskott i en avgiftsbelagd verksamhet som inte täcks av ett balanserat överskott från tidigare räkenskapsår, ska myndigheten i årsredovisningen lämna ett förslag till regeringen om hur underskottet ska täckas.

Redovisning av intäkter

Universitetets redovisningsmodell ger enbart möjlighet att följa upp intäkter fördelade på finansiärgrupp. När bidrags- och uppdragsmedel periodiseras redovisas periodiseringsbeloppen endast på statliga och icke statliga finansiärer.

Transfereringar

Lämnade bidrag har i enlighet med Ekonomistyrningsverkets anvisningar redovisats som transferering i resultaträkningen. Finansiering motsvarande kostnaderna har hämtats från intäkter av anslag och bidrag. Exempel på transfereringar är överföring av medel till studentkårerna, medel från EU till projekt där universitetet är koordinator, stipendier samt överföring av strategiska forskningsmedel till andra lärosäten. Utomstatliga bidrag som förmedlas till utomstatliga mottagare redovisas enbart över balansräkningen, med undantag för stipendier.

Värdering av anläggningstillgångar

Immateriella anläggningstillgångar utgörs främst av egenutvecklade IT-system och förvärvade licenser samt rättigheter, oftast för dataprogram. Aktivering av egenutvecklade IT-system kan ske om anskaffningsvärdet överstiger 100 000 kronor och nyttjandeperioden är lägst tre år och högst fem år.

Materiella anläggningstillgångar utgörs främst av inventarier och utrustning med mera. Anskaffningsvärdet ska vara minst 30 000 kronor och nyttjandeperioden lägst tre år. Anläggningstillgångar skrivs av linjärt över den bedömda nyttjandeperioden.

Följande avskrivningstider tillämpas:

Barockorgel, fartyg	25 år
Möbler och inredning	10 år
Musikutrustning	3, 5, 7 eller 10 år
Forskningsutrustning	5, 7 eller 10 år
Laboratorieutrustning	5 eller 7 år
Övrig utrustning	3 eller 5 år
Transportmedel och datanätverk	5 år
Immateriella tillgångar	3 eller 5 år
Datorer, kringutrustning och övriga kontorsmaskiner	3 år

För särskild utrustning kan avvikande avskrivningstider tillämpas. För konstföremål sker ingen avskrivning. Avskrivningar görs inte på Ågrenska villan.

Ny-, om- och tillbyggnad på annans fastighet redovisas som förbättringsutgift på annans fastighet. Som förbättringsutgift på annans fastighet redovisas även reparations- och underhållskostnader överstigande 100 000 kronor och med en nyttjandeperiod överstigande tre år. Avskrivningstiden begränsas så att investeringen ska vara slutavskriven när hyresförhållandet kan antas upphöra.

Komponentredovisning tillämpas när en nyanskaffad anläggnings totala anskaffningsvärde uppgår till lägst 20 miljoner kronor, varav en komponent ska ha ett anskaffningsvärde motsvarande minst 10 procent av den totala sammansatta tillgångens anskaffningsvärde, det vill säga lägst 2 miljoner kronor. Skillnaden i förbrukning mellan betydande komponenter ska vara väsentlig och ett utbyte av komponenten ska göras vid minst ett tillfälle under anläggningens nyttjandeperiod.

Den pågående nyanläggningen utgörs av byggnationen av ett forskningsfartyg, vilket inklusive utrustning beräknas kosta omkring 225 miljoner kronor och förväntas tas i bruk 2021.

Finansiella anläggningstillgångar i form av finansiella instrument som i första hand innehåller för att ge avkastning eller värdestegringar ska enligt 5 kap. 13 § FÅB värderas till verkligt värde, marknadsvärde.

Lån i Riksgälden för anläggningstillgångar

Ekonomistyrningsverket har beslutat om ändringar i föreskrifterna och allmänna råden till 2 kap. 1-2 §§ i kapitalförsörjningsförrådningen. De nya reglerna gäller från och med den 1 juli 2020.

Myndighetens lån i Riksgälden per den sista juni respektive sista december ska överensstämma med utgående bokfört värde av lånefinansierade anläggningstillgångar vid samma tidpunkt. Regeln att lån för tillgångar anskaffade eller delvis uppförda efter den 31 maj respektive 30 november kunde tas upp vid nästa lånetillfälle har tagits bort. 2020 års låneram rymmer därmed anskaffning av lånefinansierade anläggningstillgångar för såväl december 2019 som december 2020.

Skillnader mellan det bokförda värdet och lån i Riksgälden kan finnas för sent inkomna fakturor samt bokslutstransaktioner. Eventuella skillnader justeras vid nästa lånetillfälle.

Låneramen ska rymma både anläggningstillgångar som finansieras genom finansiell leasing och utgifter som fastställs i samband med att årsredovisningen upprättas och som ska finansieras med lån.

GU Ventures AB

Göteborgs universitet övertog den 1 januari 1998 holdingbolaget Göteborgs universitets utveckling AB från Näringsdepartementet. Under 2015 ändrade bolaget namn från GU Holding AB till GU Ventures AB. I årsredovisningen redovisas aktier i GU Ventures under finansiella anläggningstillgångar. Vid värderingen av aktier och andelar i hel- eller delägda företag har anskaffningsvärde-

metoden tillämpats i enlighet med 5 kap. 7 § FÅB. Anskaffningsvärdemetoden innebär att en anläggningstillgång redovisas till anskaffningsvärdet minskat med ackumulerade av- och nedskrivningar. Redovisning enligt anskaffningsvärdemetoden gäller från och med 2020 enligt beslut av regeringen. Tidigare gällde redovisning enligt kapitalandelsmetoden. För GU Ventures del påverkar bytet till anskaffningsvärdemetoden att aktierna värderas till ett värde som är 59 548 tkr lägre än den tidigare värderingen. Universitetets myndighetskapital har genom detta påverkats med samma belopp. Bytet av redovisningsprincip gör också att posterna för 2019 har räknats om enligt anskaffningsvärdemetoden för att kunna jämföras med räkenskapsårets poster. Se kommentarer till resultaträkning, balansräkning och berörda tabeller och noter. Åren före 2019 har inte räknats om.

Värdering av fordringar och skulder

Fordringar är upptagna till det belopp som de beräknas inflyta med. Skulder i utländsk valuta har omräknats till balansdagens kurs.

Värdering av varulager

Varulagren är värderade till det lägsta av anskaffningsvärdet och återanskaffningsvärdet.

Värdering av bankmedel i utländsk valuta

Behållning på valutakonto i euro har värderats till balansdagens kurs.

Periodavgränsningsposter

Periodisering innebär att intäkter och kostnader hänförs till det år de avser. För periodiseringar tillämpas en beloppsgräns om 100 000 kr. Mindre belopp får periodiseras om det är viktigt ur rapporteringssynpunkt.

Externt finansierade forskningsprojekt redovisas på institutionsnivå och för dessa tillämpas den gällande statliga redovisningsprincipen för intäktsredovisning i projekt. För pågående projekt tas intäkter upp motsvarande upparbetade kostnader under året. Externa bidrag som ej har utbetalats enligt kontrakt redovisas som upplupna bidragsintäkter. Erhållna medel från bidragsgivare som ännu inte använts redovisas som oförbrukade bidrag. För projekt som har avslutats under året redovisas återstående medel som överskott respektive underskott i resultaträkningen. Förbrukningstakt för oförbrukade medel från statliga givare har redovisats i enlighet med av SUHF rekommenderad schablonmetod.

Enligt regleringsbrev kan samfinansiering ske med anslagsmedel till bidragsfinansierade projekt. Vid Göteborgs universitet tillämpas sedan 2016 löpande samfinansiering efter hand som kostnader uppkommer för alla nya samfinansieringsbeslut.

MODERBOLAGET GU VENTURES AB

Aktieinnehav	Andel i %
Dotterbolag	
Biomatcell AB	100
GPCC Implement AB (svb)	100
GU Project Accelerator AB	100
GU School of Executive Education AB	100
Gudna Pharma AB	100
Transmed Gothenburg AB	100
Vasa Angels I AB	100
STAR Impact AB	90
MIVAC Development AB	75
Mindary AB	59
Intressebolag	
Again AB	35
Flora Innovation AB	34
Marine Biofouling Research i Göteborg AB	30
Exosome Ventures Gothenburg AB	28
Nanolyze AB	28
Gothenburg Sensor Devices AB	25
Norrønt Fusion Energy AS	25
Sahlgrenska Science Park AB	23
Implexion AB	20
Kaponjären 1 AB	20
Kaponjären AB	20
Xandrax AB	20

Aktieinnehav	Andel i %
Övrigt innehav	
GOKAP Holding AB	18
Aktiebolaget svenska stjärnor	17
Psilox AB ¹⁾	16
Zeptagram AB	16
Iscaff Pharma AB	15
Sortina pharma AB	15
Aprit Biotech AB	14
Talkamatic AB	14
Olsaro Crop Biotech AB	12
Sobreria Pharma AB	12
Stromder AB	12
Generation Waste AB	11
Simplexia AB	11
Mymo AB	11
Cewatech AB	10
Brain Biomarker Solutions in Gothenburg AB	10
Hydroc Energy Storage AB	10
Profundus AB	10
Alexera AB	9
SiMSen Diagnostics AB	9
Voc Diagnostics AB	9
OnDosis AB	7
Hypocampus AB	6
Ostrea Aquaculture Sweden AB	6
Mycorena AB	6
Ectin Research AB	6
Incipientus Ultrasound Flow Technologies AB	5
Spira Energy AB	5
Texray AB	5
Toleranzia AB ²⁾	5
Alzinova AB (publ) ³⁾	4
LUXBRIGHT AB (publ)	4
Oncorena Holding AB	4
Blue Mobile Systems AB	4
Vinna AB	3
Healthmakers Technologies AB	3
ScandiCure AB	3
SeaTwirl AB (publ)	3
Cereno Scientific AB (publ)	2
PEXa AB (publ)	2
Recycling United Scandinavia AB	1
Mimbly AB	1

¹⁾ Direktägande i GU Ventures 4,94% och indirekt ägande via dotterbolag 10,9% = 15,84%

²⁾ Direktägande i GU Ventures 1,35% och indirekt ägande via dotterbolag 3,78% = 5,13%

³⁾ Direktägande i GU Ventures 1,06% och indirekt ägande via dotterbolag 3,37% = 4,43%

Noter

Belopp i tkr om inget annat anges

1 Intäkter av anslag

	2020	2019
Takbelopp för utbildning på grundnivå och avancerad nivå	2 206 210	2 156 390
Delsumma utbildning på grundnivå och avancerad nivå	2 206 210	2 156 390
Delsumma forskning och utbildning på forskarnivå	1 664 258	1 599 923
Ersättning klinisk utbildning och forskning	590 152	577 379
Nationellt centrum i matematik	5 358	5 257
Spetsutbildning i entreprenörskap	2 072	3 996
Uppdrag att utveckla och sprida ...	5 333	5 233
Forskning i dokumentation om mediautvecklingen	3 392	3 342
Idébanksmedel	1 000	0
Summa övriga anslag	17 155	17 828
Summa anslag från staten, enligt regleringsbrev	4 477 775	4 351 520
Anslag från staten, enligt regleringsbrev	4 477 775	4 351 520
Överföringsbelopp ¹⁾	87 241	-5 080
Avgår medel som erhållits från statens budget för finansiering av transfereringar	-8 805	-8 805
Summa intäkter av anslag	4 556 211	4 337 635

För specifikation av enskilda anslag, se anslagsredovisningen.

¹⁾ Till följd av överproduktion jämfört med tilldelat takbelopp har det ackumulerade anslagssparandet på 87 241 tkr från 2019 nollställts vid utgången av 2020. Det innebär en ökning av anslagsintäkterna i motsvarande omfattning.

2 Intäkter av avgifter och andra ersättningar

	2020	2019
Avgifter enligt regleringsbrev		
Uppdragsforskning	157 206	177 147
Uppdragsutbildning	53 715	73 228
Upplåtande av bostadslägenhet ¹⁾	14 961	19 582
Beställd utbildning	45 980	44 457
Utbildning av studieavgiftsskyldiga studenter ²⁾	51 487	51 040
Högskoleprov	1 668	3 710
Biljett- eller programintäkter inom konstnärlig utbildning	14	264
Summa intäkter av avgifter enligt regleringsbrev	325 031	369 428
Intäkter enligt 4 § avgiftsförordningen		
Uthyrning av lokaler, parkeringsplatser	29 001	35 918
Kurser och konferenser	4 427	14 916
Tidskrifter och publikationer	3 056	3 300
Informations- och kursmateriel	2 056	3 607
Rådgivning och annan liknande service	48 695	45 229
Uthyrning av utrustning	1 550	3 572
Resurssamordning	5 705	3 228
Djurhållning	1 732	2 880
Summa intäkter enligt 4 § avgiftsförordningen	96 222	112 650
Reavinster vid försäljning av anläggningstillgångar	40	55
Övriga intäkter		
Måltider	3 534	6 003
Patientavgifter	810	1 044
Övrigt	9 653	19 264
Summa övriga intäkter	13 997	26 311
Summa intäkter av avgifter och andra ersättningar	435 290	508 444

¹⁾ Intäkter för upplåtande av bostadslägenhet har tagits fram på verksamhetsnivå.

²⁾ Av detta belopp 2019 avser 6 558 tkr avgifter som felaktigt inte har redovisats tidigare år.

2 Intäkter av avgifter och andra ersättningar (forts.)

	2020	2019
Tjänsteexport ingår i ovan, med följande belopp:		
<i>Avgifter enligt regleringsbrevet:</i>		
Uppdragsforskning	21 106	22 837
Studieavgiftsskyldiga studenter	50 701	47 469
Uppdragsutbildning	3 764	4 851
Beställd utbildning	237	0
<i>Intäkter enligt 4 § avgiftsförordningen</i>	801	4 739
Summa tjänsteexport	76 609	79 896

3 Intäkter av bidrag

	2020	2019
Forskningsråd (Vetenskapsrådet, Forte, Formas, Vinnova)	735 744	801 247
Övriga svenska organisationer och ideella föreningar	626 051	600 341
Övriga statliga myndigheter	270 208	220 667
Kommuner och regioner	117 512	134 664
EU:s institutioner	102 465	115 096
Övriga utländska organisationer	76 206	68 399
Svenska företag och affärsdrivande verk	48 886	41 855
Summa intäkter av bidrag	1 977 072	1 982 269

4 Finansiella intäkter

	2020	2019
Orealiserad värdeökning på finansiella instrument	21 723	16 331
Reavinst vid försäljning av finansiella anläggningstillgångar	2 225	1 152
Valutakursvinster	1 921	847
Ränteintäkter på banktillgodohavande m.m.	138	35
Ränteintäkter på lån i Riksgälden	33	1 744
Avkastning på universitetets fonder	-648	2 856
Summa finansiella intäkter	25 392	22 965

5 Kostnader för personal

	2020	2019
Lönekostnader exkl. arbetsgivaravgifter, pensionspremier och avgifter	-2 869 572	-2 773 499
<i>varav: Arvode till styrelse, kommittéer och ej anställd personal</i>	<i>-64 641</i>	<i>-82 872</i>
Arbetsgivaravgifter, pensionspremier och avgifter	-1 551 324	-1 463 261
Övriga personalkostnader (företagshälsovård, friskvård, skattefria traktamenten m.m.)	-18 483	-67 044
Summa kostnader för personal	-4 439 379	-4 303 804

6 Kostnader för lokaler

	2020	2019
Hyror exkl. driftkostnader	-595 987	-564 864
Driftkostnader (el, gas, fjärrvärme, vatten)	-25 837	-31 265
Lokalvård (externt utförd), renhållning, bevakning och övriga lokalkostnader	-26 001	-20 557
Summa kostnader för lokaler	-647 825	-616 686

Noter

7 Övriga driftkostnader

	2020	2019
Ersättning för klinisk utbildning och forskning	-589 216	-577 379
Övriga tjänster	-199 593	-210 920
Ersättning för tjänster vid annan huvudman	-163 978	-165 653
Datatjänster	-157 331	-152 091
Konsulttjänster	-93 193	-96 536
Övriga varor	-91 784	-101 042
Ersättning för utbildningstjänster	-88 181	-79 190
Böcker, tidskrifter och övriga publikationer	-63 511	-50 457
Laboratoriekemikalier och övriga kemikalier	-56 511	-54 668
Korttidsinvesteringar	-36 189	-36 995
Resor	-26 277	-112 422
Post och frakt	-18 539	-13 966
Ersättning till Botaniska trädgården	-7 301	-7 164
Tryckning	-6 025	-8 761
Hyra av utrustning m.m. samt service- och underhållsavtal	-5 371	-7 149
Tele, abonnemang och samtalsavgifter	-4 690	-4 611
Summa driftkostnader	-1 607 690	-1 679 004

8 Finansiella kostnader

	2020	2019
Orealiserad värdeminskning på finansiella instrument	-17 073	-2 618
Räntekostnad på räntekonto i Riksgälden ¹⁾	-166	-8 588
Valutakursförluster	-1 313	-1 242
Övriga finansiella kostnader	-1 794	-1 159
Summa finansiella kostnader	-20 346	-13 607

¹⁾ Kostnaden har minskat på grund av att den negativa räntan har gått från -0,25 % 2019 till 0 % i januari 2020.

9 Immateriella anläggningstillgångar

	2020	2019
Balanserade utgifter för utveckling		
IB anskaffningsvärde	114 115	90 728
Årets anskaffningar	26 859	28 139
Årets utrangeringar/försäljningar	-600	-4 752
UB anskaffningsvärde	140 374	114 115
IB ackumulerade avskrivningar	-47 591	-44 187
Årets avskrivningar	-8 818	-8 156
Årets utrangeringar/försäljningar	600	4 752
UB ackumulerade avskrivningar	-55 809	-47 591
Bokfört värde balanserade utgifter för utveckling	84 565	66 524
Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar		
IB anskaffningsvärde	41 169	45 500
Årets anskaffningar	8 387	5 578
Årets utrangeringar/försäljningar	-3 509	-9 909
UB anskaffningsvärde	46 047	41 169
IB ackumulerade avskrivningar	-32 021	-36 404
Årets avskrivningar	-5 227	-5 526
Årets utrangeringar/försäljningar	3 509	9 909
UB ackumulerade avskrivningar	-33 739	-32 021
Bokfört värde rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar	12 308	9 148
Bokfört värde immateriella anläggningstillgångar	96 873	75 672

10 Byggnader

	2020	2019
IB anskaffningsvärde	8 880	8 880
UB anskaffningsvärde	8 880	8 880
IB ackumulerade avskrivningar	-7 995	-7 867
Årets avskrivningar	-69	-128
UB ackumulerade avskrivningar	-8 064	-7 995
Bokfört värde byggnader	816	885

Byggnader avser Ågrenska villan.

11 Förbättringsutgifter på annans fastighet

	2020	2019
IB anskaffningsvärde	428 766	396 081
Årets anskaffningar	50 600	67 457
Årets utrangeringar/försäljningar	-20 901	-34 772
UB anskaffningsvärde	458 465	428 766
IB ackumulerade avskrivningar	-248 234	-262 035
Årets avskrivningar	-22 806	-20 971
Årets utrangeringar/försäljningar	20 823	34 772
UB ackumulerade avskrivningar	-250 217	-248 234
Bokfört värde förbättringsutgifter på annans fastighet	208 248	180 532

12 Maskiner, inventarier och övriga anläggningar m.m

	2020	2019
IB anskaffningsvärde ¹⁾	2 096 517	2 196 578
Årets anskaffningar	160 696	118 848
Årets utrangeringar/försäljningar	-78 396	-218 909
UB anskaffningsvärde	2 178 817	2 096 517
IB ackumulerade avskrivningar	-1 688 143	-1 741 308
Årets avskrivningar ²⁾	-156 474	-164 325
Årets utrangeringar/försäljningar	77 931	217 490
UB ackumulerade avskrivningar	-1 766 686	-1 688 143
Bokfört värde maskiner, inventarier och övriga anläggningar	412 131	408 374

¹⁾ Manuellt korrigerat IB anskaffningsvärde år 2020 med +24 tkr och år 2019 med -31 tkr.

²⁾ Posten avskrivningar och nedskrivningar år 2019 i Resultaträkningen är 971 tkr högre än vad som redovisas som årets avskrivningar i not 9-13 till följd av korrigering 2019 av en felaktig manuell bokning 2018.

13 Pågående nyanläggning

	2020	2019
IB anskaffningsvärde	136 389	132 063
Årets anskaffningar	38 148	4 326
UB anskaffningsvärde	174 537	136 389
Bokfört värde pågående nyanläggning	174 537	136 389

Pågående nyanläggning avser anskaffning av ett forskningsfartyg.

Noter

14 Transfereringar

	2020	2019
Medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag	8 805	8 805
Medel som erhållits från myndigheter för finansiering av bidrag	151 294	179 711
Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag		
Övriga svenska givare	54 476	67 523
EU	7 933	3 730
Övriga utländska givare	16 833	9 816
Svenska företag	1 226	1 336
Kommuner och regioner	48	100
Summa övriga erhållna medel	80 516	82 505

14 Transfereringar (forts.)

	2020	2019
Lämnade bidrag		
Statliga myndigheter	-85 756	-112 622
Statliga bolag	-1 340	-2 681
Stipendier	-40 990	-54 948
Utländska organisationer	-72 585	-57 189
Övriga svenska organisationer	-26 524	-24 687
Kommuner och regioner	-3 890	-3 287
Svenska företag	-9 530	-15 607
Summa lämnade bidrag	-240 615	-271 021

15 Myndighetskaptal och dess förändring

	Statskapital ¹⁾	Donationskapital ²⁾	Resultatandelar i hel- och delägda företag	Balanserad kapitalförändring, anslagsfinansierad verksamhet	Balanserad kapitalförändring, avgiftsfinansierad verksamhet	Balanserad kapitalförändring, bidragsfinansierad verksamhet	Kapitalförändring enligt resultaträkningen	Summa
Utgående balans 2019	13 143	890	61 405	891 048	34 273	222 916	36 279	1 259 954
Ändrad redovisningsprincip			-61 405				1 857	-59 548
Rättelser								0
A Ingående balans 2020	13 143	890	0	891 048	34 273	222 916	38 136	1 200 406
Föregående års kapitalförändring				37 473	712	-49	-38 136	0
Lämnade aktieägartillskott								0
Flytt av kapital till resultatandelar								0
Omdisponerat kapital				1 326	0	-1 326		0
Tillgångar överförda från statens konstråd	0							0
Årets kapitalförändring							85 331	85 331
B Summa årets förändring	0	0	0	38 799	712	-1 375	47 195	85 331
C Utgående balans 2020	13 143	890	0	929 847	34 985	221 541	85 331	1 285 737

¹⁾ Avser konst som överförs från Statens Konstråd samt kapitaltillskott till universitetets helägda företag.

²⁾ Avser universitetets fastighet Ågrenska villan.

15 Myndighetskaptal och dess förändring (forts.)

Redovisning av kapitalförändring enligt regleringsbrev

Verksamhet	Balanserad kapital-förändring (A)	Årets kapital-förändring (B)	Summa (A+B)
Utbildning på grundnivå och avancerad nivå			
Utbildning enligt uppdrag i regleringsbrevet	285 503	87 753	373 256
Uppdragsverksamhet	17 630	-6 103	11 527
Delsumma	303 133	81 650	384 783
Forskning och utbildning på forskarnivå			
Forskning och utbildning forskarnivå	863 716	7 095	870 811
Uppdragsverksamhet	19 524	-3 414	16 110
Delsumma	883 240	3 681	886 921
Summa	1 186 373	85 331	1 271 704

Årets kapitalförändring per verksamhet

	2020	2019
Anslagsfinansierad verksamhet		
Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	92 446	6 298
Forskning och utbildning på forskarnivå	35 146	31 175
Bidragsfinansierad verksamhet		
Bidragsfinansierad grundutbildning	-4 693	-5 368
Forskning och utbildning på forskarnivå	-28 051	5 319
Avgiftsbelagd verksamhet		
Beställd/uppdragsutbildning	-6 103	-706
Uppdragsforskning	-3 414	1 418
Resultat från hel- och delägda företag	-	-
Summa årets kapitalförändring	85 331	38 136

16 Andelar i hel- och delägda företag

Företag	Antal aktier	Ägd andel	Nominellt värde	Bokfört värde 2020	Bokfört värde 2019
GU Ventures AB	1 000	100%	100	11 400	10 400
Summa andelar i hel- och delägda företag				11 400	10 400

Andelar i hel- och delägda företag har tidigare redovisats enligt kapitalandelsmetoden men redovisas från och med 2020 enligt anskaffningsvärdemetoden. Föregående års värde är därför omräknat till följd av ändrad redovisningsprincip. Det är nu 59 548 tkr lägre än det tidigare redovisade beloppet.

Under 2020 har bolaget tillfört ett kapitaltillskott/aktieägartillskott från staten i form av så kallade idébanksmedel på 1 mnkr vilket gör att värdet ökat med detta belopp.

17 Andra långfristiga värdepappersinnehav och fordringar

	2020	2019
Andra långfristiga värdepappersinnehav		
<i>Aktier och andelar:</i>		
IB marknadsvärde	64 083	48 842
Årets anskaffningar	7 464	6 381
Årets försäljningar	-9 390	-5 068
Årets realiserade värdeförändring	4 137	13 928
Summa marknadsvärde aktier och andelar	66 294	64 083
<i>Obligationer och andra värdepapper:</i>		
IB marknadsvärde	62 304	52 216
Årets anskaffningar	10 611	11 519
Årets försäljningar	-8 584	-1 225
Årets realiserade värdeförändring	513	-206
Summa marknadsvärde obligationer och andra värdepapper	64 844	62 304
Totalsumma andra långfristiga värdepapper	131 138	126 387
Andra långfristiga fordringar¹⁾		
Ingående balans	81 391	86 228
Årets återbetalningar	-4 838	-4 837
Summa andra långfristiga fordringar	76 553	81 391

¹⁾ Avser Akademiska hus.

Noter

18 Varulager m.m.

	2020	2019
Varulager och förråd	2 725	2 945
Summa varulager	2 725	2 945

19 Kundfordringar

	2020	2019
Fordringar på svenska kunder	45 574	44 829
Fordringar på utländska kunder	6 782	21 474
Osäkra fordringar	1 991	197
Summa kundfordringar	54 347	66 500

Fordringar på utländska kunder om 12 868 tkr värderades per den 2020-05-31 som osäkra fordringar.

I bokslutet per den 2020-12-31 har 9 854 tkr av dessa osäkra fordringar redovisats som kundförluster.

20 Fordringar hos andra myndigheter

	2020	2019
Fordran avseende mervärdesskatt	58 593	47 649
Övriga kundfordringar hos statliga myndigheter ¹⁾	173 331	32 777
Summa fordringar hos andra myndigheter	231 924	80 426

¹⁾ År 2020 är arbetsgivaravgifter och avdragen skatt för december 2020 inbetalda till skattekontot om totalt 144 394 tkr.

21 Övriga kortfristiga fordringar

	2020	2019
Övriga kortfristiga fordringar	378	3 196
Summa övriga kortfristiga fordringar	378	3 196

22 Förutbetalda kostnader

	2020	2019
Förutbetalda hyror	133 913	134 317
Övriga förutbetalda kostnader	34 252	26 180
Summa förutbetalda kostnader	168 165	160 497

23 Upplupna bidragsintäkter

	2020	2019
Upplupna bidragsintäkter, icke statliga givare	267 943	303 369
Upplupna bidragsintäkter, statliga myndigheter	49 735	41 560
Summa upplupna bidragsintäkter	317 678	344 929

24 Övriga upplupna intäkter

	2020	2019
Övriga interimfordringar	23 362	22 446
Upplupna uppdragsintäkter	23 110	24 191
Summa övriga upplupna intäkter	46 472	46 637

25 Avräkning med statsverket

	2020	2019
Anslag i räntebärande flöde		
Ingående balans	-87 241	-82 161
Redovisat mot anslag	4 565 016	4 346 440
Anslagsmedel som tillförts räntekonto	-4 477 775	-4 351 520
Summa avräkning med statsverket	0	-87 241

Till följd av överproduktion jämfört med tilldelat takbelopp har det ackumulerade anslagssparandet på 87 241 tkr från 2019 nollställts vid utgången av 2020.

26 Tillgodohavande i Riksgälden

	2020	2019
Behållning på universitetets räntekonto	3 312 732	3 466 673
Summa tillgodohavande i Riksgälden	3 312 732	3 466 673

Behållningen består i huvudsak av myndighetskapital och oförbrukade externa bidrag.

27 Kassa och bank

	2020	2019
Bankmedel, EU-bidrag	5 138	20 373
Bankmedel, tillhörande donationsförvaltningen	617	1 072
Summa kassa och bank	5 755	21 445

Noter

28 Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser

	2020	2019
Ingående avsättning	20 448	20 867
Årets pensionskostnad	17 067	12 607
Årets pensionsutbetalningar	-13 503	-13 026
Utgående avsättning	24 012	20 448
varav:		
Pensionsersättning	0	64
Delpensioner	24 012	20 384
Summa avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	24 012	20 448

29 Övriga avsättningar

	2020	2019
Ingående avsättning	58 644	54 328
Årets förändring	1 507	4 316
Utgående avsättning	60 151	58 644
varav:		
Medel för kompetensutvecklingsåtgärder	58 158	56 371
Klimatkompensation	1 993	2 273
Summa övriga avsättningar	60 151	58 644

30 Lån i Riksgälden

	2020	2019
Lån vid årets början	671 862	664 169
Nyupptagna lån	272 147	174 137
Årets amorteringar	-171 205	-166 444
Summa lån i Riksgälden	772 804	671 862
Beviljad låneram	790 000	745 000
Beviljad kreditram på räntekonto	0	0
Utnyttjad kredit	0	0

31 Kortfristiga skulder till andra myndigheter

	2020	2019
Skuld till Skatteverket avseende arbetsgivaravgifter m.m.	74 558	72 602
Leverantörsskulder andra myndigheter ¹⁾	9 361	50 727
Skuld mervärdesskatt	10 050	12 229
Summa kortfristiga skulder till andra myndigheter	93 969	135 558

¹⁾ Universitetet tillämpar från och med 2020-04-14 ändrad betalningsrutin i enlighet med Riksgäldens rekommendation till myndigheter att under pandemin betala leverantörsfakturor före sista betalningsdag. Den tillfälligt ändrade rutinen innebär att leverantörsfakturor betalas så snart de är attesterade. Under 2020 har också antalet leverantörsfakturor minskat jämfört med föregående år.

32 Leverantörsskulder

	2020	2019
Leverantörsskulder svenska	89 017	211 681
Leverantörsskulder utländska	5 713	17 705
Summa leverantörsskulder	94 730	229 386

Universitetet tillämpar från och med 2020-04-14 ändrad betalningsrutin i enlighet med Riksgäldens rekommendation till myndigheter att under pandemin betala leverantörsfakturor före sista betalningsdag. Den tillfälligt ändrade rutinen innebär att leverantörsfakturor betalas så snart de är attesterade. Under 2020 har också antalet leverantörsfakturor minskat jämfört med föregående år.

33 Övriga kortfristiga skulder

	2020	2019
Personalens källskatt	69 700	68 257
Koordinatorsmedel EU-projekt	5 138	20 373
Externa bidrag under utredning	2 931	2 042
Övriga skulder	869	1 345
Summa övriga kortfristiga skulder	78 638	92 017

34 Depositioner

	2020	2019
Depositioner ¹⁾	295	289
Summa depositioner	295	289

¹⁾ Avser depositioner för nycklar/passerkort från studenter.

Noter

35 Upplupna kostnader

	2020	2019
Semesterskuld inkl. lönekostnadspålägg	299 623	281 046
Upplupna löner inkl. lönekostnadspålägg	35 078	32 906
Övriga upplupna kostnader	23 974	35 124
Upplupna kostnader gentemot Chalmers	20 777	24 118
Summa upplupna kostnader	379 452	373 194

36 Oförbrukade bidrag

	2020	2019
Oförbrukade bidrag från statliga givare	812 127	771 221
Oförbrukade bidrag från icke statliga givare	1 309 308	1 183 131
Oförbrukade bidrag tillhörande donationsförvaltningen	131 573	136 071
Avsättningar för avskrivningar avseende bidragsfinansierade anläggningar ¹⁾	72 220	123 818
Summa oförbrukade bidrag	2 325 227	2 214 241
Förbrukningstakt för oförbrukade bidrag från statliga givare		
Förbrukningstakt ²⁾		
0–3 mån	245 668	239 078
3–12 mån	566 459	532 143
1–3 år		
3 år–		
Summa	812 127	771 221

¹⁾ Posten minskar år 2020 till följd av att metoden med så kallad utgiftsbelastning vid anskaffning av bidragsfinansierade anläggningstillgångar inte längre tillämpas från och med 2019-07-01.

²⁾ Förbrukningstakten har beräknats enligt Högskolornas forum för redovisningsfrågor, HFR:s rekommendationer för schablonberäkning av omsättningshastigheten, vilken enligt denna metod är 1,21 för 2020.

37 Övriga förutbetalda intäkter

	2020	2019
Oförbrukade uppdragsmedel ¹⁾	119 393	119 461
Förutbetalda intäkter ²⁾	17 464	10 531
Summa övriga förutbetalda intäkter	136 857	129 992

¹⁾ Beloppet för 2019 är justerat då föregående års belopp var för lågt redovisat.

²⁾ Beloppet för 2019 är justerat då föregående års belopp var för högt redovisat.

38 Övriga ansvarsförbindelser

	2020	2019
Hysesavtal:		
Arvid Vallgrens backe 2-16. Om avtalet avslutas innan 2021-12-31 erläggs ett restvärde motsvarande ¹⁾	0	19 673
Västra Hamngatan 25. Om avtalet avslutas innan 2026-03-31 erläggs ett restvärde motsvarande	84 478	84 478
Skånegatan. Om avtalet avslutas innan 2030-12-31 erläggs ett restvärde motsvarande ¹⁾	0	7 552
Seminariegatan 1. Om avtalet avslutas innan 2025-12-31 erläggs ett restvärde motsvarande ¹⁾	0	2 384
Summa	84 478	114 087

Ansvarsförbindelserna är kopplade till hyreskontrakt med självkostnadsavtal som är skrivna på 10 år med ett restvärde.

¹⁾ Avtalet för Arvid Vallgrens backe är uppsagt för omförhandling och de två sista avtalen är ersatta av nya avtal utan liknande klausul om restvärde.

39 Redovisning av avgiftsfinansierad verksamhet enligt regleringsbrev och 25a § avgiftsförordningen

Verksamhet	Ack. över-/underskott 2018	Över-/underskott 2019	Intäkter 2020	Kostnader 2020	Över-/underskott 2020	Ack. över-/underskott 2020	Ack. överskott i förhållande till omsättningen 2020
<i>Utbildning på grundnivå och avancerad nivå</i>							
Beställd utbildning	-3 616	3 500	46 122	46 053	69	-47	-0,1%
Uppdragsutbildning	17 659	54	55 812	61 984	-6 172	11 541	20,7%
Utbildning av studieavgiftsskyldiga studenter	-163	0	51 487	51 487	0	-163	-0,3%
Delsumma	13 880	3 554	153 421	159 524	-6 103	11 331	7,4%
<i>Forskning och utbildning på forskarnivå</i>							
Uppdragsforskning	21 302	1 005	154 096	157 510	-3 414	18 893	12,3%
Delsumma	21 302	1 005	154 096	157 510	-3 414	18 893	12,3%
Totalsumma avgiftsfinansierad verksamhet med krav på full kostnadstäckning	35 182	4 559	307 517	317 034	-9 517	30 224	9,8%
<i>Verksamhet där krav på full kostnadstäckning inte gäller</i>							
Högskoleprovet	-11 215	-5 328	1 668	7 074	-5 406	-21 949	
Upplåtande av bostadslägenhet	-25 757	-14 238	14 961	37 126	-22 165	-62 160	
Biljett- och programintäkter	0	-3 263	14	1 055	-1 041	-4 304	
Delsumma	-36 972	-22 829	16 643	45 255	-28 612	-88 413	
Totalsumma avgiftsfinansierad verksamhet	-1 790	-18 270	324 160	362 289	-38 129	-58 189	

Intäkter och kostnader för beställd utbildning, uppdragsutbildning och uppdragsforskning har tagits fram per verksamhetsgrupp och inkluderar även internhandel inom universitetet.

Universitetet särredovisar inte kostnader i verksamheten för utbildning av studieavgiftsskyldiga studenter. Kostnaderna har uppskattats motsvara intäkterna.

Beräkning av det ackumulerade överskottet har gjorts enligt avgiftsförordning 25 a §, allmänna råd. Inom den avgiftsfinansierade verksamheten enligt regleringsbrev uppgår det ackumulerade överskottet för 2020 till 30 224 tkr, vilket innebär 9,8 procent av den avgiftsfinansierade verksamhetens omsättning på 307 517 tkr.

Redovisning av takbelopp

Tabell 1 Redovisning av antal helårsstudenter (HST) och helårsprestationer (HPR)

Utfall avseende perioden 2020-01-01–2020-12-31

Utbildningsområde	Utfall HST	Utfall HPR	HST Ersättning (tkr)	HPR Ersättning (tkr)	Utfall total ersättning (tkr)
Humaniora	4 319	3 011	142 050	64 541	206 590
Teologi	0	0	0	0	0
Juridik	1 244	1 163	40 927	24 916	65 843
Samhällsvetenskap	8 287	7 075	272 571	151 645	424 216
Naturvetenskap	4 434	3 439	248 702	162 658	411 360
Teknik	22	6	1 227	272	1 499
Farmaci	280	262	15 677	12 378	28 054
Vård	1 905	1 850	113 604	95 519	209 123
Odontologi	667	601	32 864	34 527	67 390
Medicin	2 569	2 484	171 200	201 274	372 474
Undervisning	1 711	1 616	68 465	67 727	136 191
Verksamhetsförlagd utbildning	491	445	27 859	24 489	52 348
Övrigt	411	353	18 526	12 926	31 452
Design	455	455	72 312	44 057	116 369
Konst	115	115	25 947	11 139	37 086
Musik	390	345	53 473	29 904	83 377
Opera	24	24	7 842	4 691	12 533
Teater	30	30	9 479	4 721	14 200
Media	20	20	6 449	5 166	11 614
Dans	0	0	0	0	0
Idrott	38	35	4 370	1 866	6 236
Summa	27 413	23 328	1 333 540	954 416	2 287 957
Takbelopp (tkr)					2 206 210
Redovisningen visar att lärosätet kommer över takbeloppet med					81 747

Antal helårsstudenter inom vissa konstnärliga områden.

Totalt antal utbildade helårsstudenter **609** inom **design**.
Högst får 455 avräknas inom det aktuella utbildningsområdet.

Totalt antal utbildade helårsstudenter **270** inom **konst**.
Högst får 115 avräknas inom det aktuella utbildningsområdet.

Totalt antal utbildade helårsstudenter **416** inom **musik**.
Högst får 390 avräknas inom det aktuella utbildningsområdet.

Totalt antal utbildade helårsstudenter **25** inom **opera**.
Högst får 24 avräknas inom det aktuella utbildningsområdet.

Totalt antal utbildade helårsstudenter **71** inom **teater**.
Högst får 30 avräknas inom det aktuella utbildningsområdet.

Totalt antal utbildade helårsstudenter **60** inom **media**.
Högst får 20 avräknas inom det aktuella utbildningsområdet.

Totalt antal utbildade helårsstudenter **10** inom **dans**.
Högst får 0 avräknas inom det aktuella utbildningsområdet.

Övriga helårsstudenter har avräknats mot utbildningsområdet
naturvetenskap.

Tabell 2 Beräkning av anslagssparande och överproduktion (tkr)

A. Tillgängliga medel (inklusive beslutad tilläggsbudget)

Årets takbelopp	2 206 210
+ Eventuellt ingående anslagssparande	87 241
Summa (A)	2 293 451

B. Utfall totalt för utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Ersättning för HPR från december föregående budgetår	5 769
Utfall total ersättning enligt tabell 1	2 287 957
+ Eventuellt ingående överproduktion	
Summa (B)	2 293 726
Summa (A-B) ¹	-275

¹ Positiv summa förs till tabell över anslagssparandet nedan. Negativ summa förs till tabell över överproduktion nedan.

Tabell. Anslagssparande

Totalt utgående anslagssparande (A-B)	
- Eventuellt anslagssparande över 10 % av takbeloppet ²	
Utgående anslagssparande	0

Tabell. Överproduktion

Total utgående överproduktion	-275
- Eventuellt överproduktion över 10 % av takbeloppet ²	
Utgående överproduktion	-275

² Den del av anslagssparande respektive överproduktion som lärosätet inte får behålla utan regeringens godkännande.

Särskilda återrapporteringskrav

ALF-ersättning

ALF-anslaget, som avser avtal mellan staten och vissa regioner om samarbete om utbildning av läkare, klinisk forskning och utveckling av hälso- och sjukvården, uppgick till 504 miljoner kronor. Som en följd av pandemin har inte alla medel förbrukats under 2020 och regionen har därför balanserat 52 miljoner kronor till 2021.

Arbetet i samverkansorganisationen har under året fokuserat på gemensamma verksamhetsprojekt med tillhörande lokalfrågor och frågor kopplade till pandemin. Under 2019 gjordes en utlysning riktad mot klinisk behandlingsforskning och elva projekt har inletts. Majoriteten av projekten fortlöper, om än i långsammare takt, trots pandemin. Ytterligare två universitetssjukhusenheter har nominerats under året. Utlysning av medel till följesprojekt efter genomförd HTA-analys har återinförts. HTA innebär utvärdering av metoder och tekniker inom hälso- och sjukvården. Underorganet Medi-sam har i högre grad än tidigare genomfört uppföljningar av sina strategiska satsningar på till exempel biobank, Gothia Forum (innovationsrådgivning), ALF-tjänster, statistikstöd till forskare och övriga förvaltningar inom Västra Götalandsregionen.

Av ALF-anslaget avsätts knappt hälften till projektbidrag för forskning sökta i konkurrens. Utöver projektbidrag avsätts drygt 70 miljoner kronor, motsvarande 14 procent av budgeten, till tjänster för legitimerade läkare och övriga hälsoprofessioner på doktorandnivå, doktorsexamen samt för högre kliniska ALF-forskartjänster. Avsättningen till klinisk utbildning av läkare uppgår till 99 miljoner kronor, motsvarande 20 procent av anslaget.

Tabell 19: ALF-medel

mnkr	2020	2019	2018
Personalkostnader	362	398	333
Lokalkostnader	43	44	41
Övriga driftskostnader	47	52	88
Balansering av medel till 2021 ¹	52	-	-
Totalt	504	494	462

¹ Till följd av pandemin har inte alla medel förbrukats 2020, 52 mnkr balanseras till 2021.

TUA-ersättning

TUA-anslaget, som avser avtal mellan staten och vissa regioner om samarbete om grundutbildning av tandläkare, odontologisk forskning och utveckling av tandvården, uppgick till 85 miljoner kronor. Merparten av medlen, motsvarande 87 procent, används till utbildningen av tandläkare. Genom särskilt tillskott från Västra Götalandsregionen för forskning ökar tillgängliga medel för forskningsprojekt. Dessa medel söks i konkurrens av forskare.

Det gemensamma organet Odont-sam, med representanter från Göteborgs universitet och Folktandvården, har under 2020 diskuterat pandemins påverkan på framförallt utbildningen och lokalprojekt avseende gemensamma lokaler. Under 2019 fastställdes kriterier för universitetstandvårdsenheter och under året har processen fortsatt genom granskning av enheter som kan bli aktuella att nomineras som universitetstandvårdsenheter.

Tabell 20: TUA-medel

mnkr	2020	2019	2018
Personalkostnader	47	48	47
Lokalkostnader	18	18	18
Övriga driftskostnader	20	18	18
Totalt	85	84	83

Utvecklingsmedel för klinisk utbildning och forskning

Göteborgs universitet har tilldelats 936 000 kronor för utveckling av klinisk utbildning och forskning. Medlen som är avsedda för utveckling av läkarutbildningen används till bidrag för vissa kurser för att stärka regionaliseringen inom kurserna. I takt med att läkarutbildningen byggs ut måste mer utbildning förläggas på sjukhusen i regionen. För att stärka den verksamhetsförlagda delen av läkarutbildningen har medel tilldelats för att ge kliniskt verksamma handledare en pedagogisk kurs. Medlen har även använts för att stärka det interprofessionella lärandet mellan läkarstudenter och studenter inom andra utbildningar.

Uthyrning av bostäder

Gästforskarbostäder och studentbostäder

Det finns 214 gästbostäder som används för tillfälligt boende för internationella gästforskare. Bostäderna förhyrs från olika fastighetsägare och administreras av universitetets Welcome Services. Storleken på bostäderna varierar från enkelrum till fyra rum och kök. En stor del av bostäderna har centralt läge, medan övriga bostäder har goda kommunikationer till centrum. Boendeperioden varierar från två veckor till två år.

Det finns 452 studentbostäder för utländska studenter som förhyrs av Stiftelsen Göteborgs studentbostäder, SGS. Merparten administreras av SGS och hyrs ut termins- eller läsårsvis. Ett tjugotal studentbostäder administreras av Welcome Services för uthyrning till studenter under kortare studieperioder. Efterfrågan på studentbostäder i Göteborg har under flera år varit större än tillgången och både utbytesstudenter och andra internationella studenter kan riskera att stå utan bostad vid terminsstarten.

Pandemins påverkan

Uthyrningen av bostäder bygger på internationella forskares och studenters möjlighet att kunna resa till och vistas i Göteborg. Verksamheten har därmed påverkats av de reserestriktioner som införts som en konsekvens av pandemin. Belägningsgraden för bostäderna, som vanligtvis är mycket hög, har minskat markant detta år.

Vad gäller gästforskarbostäderna förändrades situationen snabbt under våren då inflödet av internationell personal i stort sett upphörde samtidigt som många forskare lämnade Göteborg. Det fanns dock även de som förlängde sin vistelse. Inresandet ökade igen efter sommaren, men i begränsad omfattning. Detta innebär att uthyrning inte har kunnat ske till lika många gästforskare som tidigare år och vakansgraden har ökat.

Vakanserna har även ökat bland studentbostäderna, som i första hand hyrs ut till utbytesstudenter. Under vårterminen valde drygt 200 utbytesstudenter att lämna Göteborg i förtid. Ett mindre antal studenter stannade samtidigt längre än planerat. Då prognosen för antalet inkommande utbytesstudenter inför höstterminen var låg ställdes verksamheten om för att kunna erbjuda andra grupper av studenter boende, i första hand internationella masterstudenter men även nationella studenter. Det medförde att uthyrningen ökade, men har dock inte nått upp till tidigare års nivåer.

Tabell 20: Uthyrning av bostäder

	2020	2019	2018	2017	2016
Gästbostäder					
Antal lägenheter	214	212	211	187	175
Belägningsgrad, helår (%)	61	88	86	88	74
Studentbostäder					
Antal lägenheter	452	452	452	452	452
Belägningsgrad, hösttermin (%)	62	100	100	100	100
Belägningsgrad, vårtermin (%)	67	90	90	90	90
Belägningsgrad, sommar (%)	2	5	5	5	5

Om årsredovisningen

Göteborgs universitets årsredovisning ska ge en rättvisande bild av årets resultat för verksamhet och ekonomi. Utgångspunkt är förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag samt universitetets vision, mål och strategier.

Årsredovisningen ska ge underlag för regeringens uppföljning och prövning av verksamheten utifrån universitetets uppgifter och uppdrag. Vidare ska årsredovisningen ge universitetets styrelse samt externa och interna intressenter en samlad uppföljning av universitetets resultat med utgångspunkt i årets prioriteringar och mål.

Utformning av årsredovisningen

Årsredovisningen består av resultatredovisning och finansiell redovisning, som utformats utifrån kraven i förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag. Årsredovisningen ska ge en rättvisande bild av universitetets verksamhet och ekonomi där informationen är tillförlitlig, relevant, jämförbar, begriplig och transparent.

Resultatredovisningen visar universitetets resultat och genomförande av verksamheten utifrån uppgifterna i högskolelagen samt mål och krav i regleringsbrev. Även universitetets vision, mål och strategier är utgångspunkt för rapportering, analys och bedömning av resultat. Resultatredovisningen har från och med årsredovisning 2020 utformats utifrån ställningstagandena i universitetets nya vision: *Utbildning och forskning av högsta kvalitet, Hållbar och kunskapsbaserad samhällsutveckling samt Sammanhållen organisation, attraktiv arbetsplats och studiemiljö*.

Universitetet strävar efter att resultatredovisningen ska innehålla analyser och bedömningar av verksamhetens resultat och dess utveckling. Styckkostnader redovisas i Väsentliga uppgifter enligt den indelning som fastställts i regleringsbrev.

Redovisning av statistik

Den individbaserade statistik som ingår i resultatredovisningen ska vara uppdelad efter kön, om det inte finns särskilda skäl mot detta. För att skapa möjlighet till jämförbarhet ska resultat för det senaste året jämföras med motsvarande uppgifter från minst de två senaste åren. Universitetets målsättning är att redovisa femårsserier i tabeller och diagram. I vissa fall redovisas längre tidsserier för att ge möjlighet att analysera resultat och trender över tid.

Uppgifter om utbildning och forskning

Uppgifter om utbildning på grundnivå, avancerad nivå och forskarnivå har hämtats från studiedokumentationssystemet Ladok, i många fall genom universitetets IT-stöd Datalagret. Uppgifter om helårsstudenter och helårsprestationer för 2020 avser rapportering till och med den 11 januari 2021. Antalet studenter definieras som registrerade individer vårtermin och hösttermin 2020 inom ordinarie utbildning och uppdragsutbildning, omregistreringar ingår inte. Sökande till program och kurser har hämtats från det nationella antagningsystemet NyA. Uppgifter om utbildning på forskarnivå för tidigare år har uppdaterats då det förekommer viss rapportering i efterhand.

Den särskilda tilldelning av utbildningsplatser för sommarkurser, basår, bristyrken och livslångt lärande som finansieras av medel från Kammarkollegiet 2020 har avräknats separat utifrån fastställda ersättningsbelopp för aktuella utbildningsområden. Avräkningen har gjorts manuellt genom att de fakulteter som tilldelats uppdrag inkommit med uppgifter om utfall för helårsstudenter och helårsprestationer för aktuella kurser och program. Detta har sedan sammanställts som grund för avräkning jämfört med tilldelade medel från Kammarkollegiet.

Uppgifter om publikationer har hämtats från universitetets publikationsdatabas GUP. Antalet publikationer kan komma att förändras då komplettering av icke-rapporterad publicering görs löpande. Uppgifterna för det senaste året bör därmed ses som preliminära.

Uppgifter om personal och ekonomi

Uppgifter om personal har hämtats från personalsystemet Primula, i flera fall genom universitetets IT-stöd Datalagret. Antal anställda och årsarbetare redovisas som medeltal för årets tolv månader. Beräkningen av årsarbetare har justerats i årsredovisning 2020 och avser antalet anställda omräknat till heltidsanställningar med avdrag för tjänstledigheter för exempelvis studier, annan anställning, föräldraledighet, delpension och sjukfrånvaro oavsett tjänstledighetens omfattning.

Uppgifter om ekonomi har hämtats från ekonomisystemet Agresso.

Intern styrning och kontroll

Göteborgs universitet ska ha en process för intern styrning och kontroll som säkerställer att universitetet med rimlig säkerhet utför sina uppgifter, når målen för verksamheten och uppfyller kraven i myndighetsförfordningen.

Universitetets arbete med intern styrning och kontroll är en integrerad del i ordinarie styrnings-, planerings- och uppföljningsprocesser. Utgångspunkt är universitetets vision med tillhörande mål och strategier. Arbetet struktureras och redovisas utifrån COSO-modellens fem komponenter för intern styrning och kontroll.

Kontrollmiljö/intern miljö

Göteborgs universitet arbetar kontinuerligt med att utveckla en ändamålsenlig intern miljö. Översyn av innehåll och aktualitet i universitetets styrdokument har fortsatt och bland annat resulterat i beslut om revideringar och avveckling av styrdokument. Arbets- och delegationsordningen revideras årligen, rektors inriktningsbeslut med anpassningar av verksamheten till följd av pandemin har i delar inneburit en centraliserad beslutsprocess jämfört med ordinarie delegation. Universitetet har beslutat om en ny vision som slår fast kärnvärden och övergripande ställningstaganden för den kommande tioårsperioden. Även universitetsgemensamma mål och strategier inom sex fokusområden har beslutats. Som en följd av lagen om god forskningssed och prövning av oredlighet i forskning har beslut fattats om att inrätta ett universitetsövergripande utskott för etiska frågor.

Riskanalys

Utifrån målet att integrera olika planerings- och uppföljningsprocesser kopplas riskanalysarbetet till universitetets vision med tillhörande verksamhetsplaner. Samtliga fakulteter eller motsvarande har identifierat risker som kan hindra genomförandet av universitetets uppdrag och måluppfyllelse i verksamheten. Årligen genomförs även riskanalys för universitetets administrativa nyckelprocesser. Det är utgångspunkt för universitetets övergripande riskanalys, som beslutats av universitetsstyrelsen. Totalt identifierades 17 övergripande risker för 2020 inom områden som finansiering, kvalitet, kompetensförsörjning, dimensionering, arbets- och studiemiljö, lokalförsörjning samt lag- och regelefterlevnad. Flera av riskerna är långsiktiga och kvarstår vid årets slut. Samtidigt har pandemins effekter på verksamheten aktualiserat nya risker och förändrade riskvärden.

Åtgärder

En bredd av åtgärder har genomförts för att hantera de identifierade riskerna. Därutöver har särskilda åtgärder vidtagits för att hantera de risker som uppstått som en följd av pandemin. En viktig del i åtgärdsarbetet är att stärka den interna kontrollen i de administrativa processerna. Universitetet har fortsatt åtgärdsarbetet inom de områden som lyftes i revisionsberättelsen med reservation vid granskning av års-

redovisning 2018. Efter genomlysning av universitetets restaurang- och cateringverksamhet har upphandling genomförts och beslut fattats om extern restauratör. Som ett led i arbetet med korrekt redovisning av avgiftsfinansierad verksamhet har underlag lämnats in för samråd om avgiftsuttag med Ekonomistyrningsverket. Den universitetsgemensamma uppföljningen av rapportering av bisyssla har fortsatt, bland annat vid rektors verksamhetsdialoger, rapporteringsgraden för 2020 är 80 procent. Universitetet inväntar återkoppling på ansökan om bemyndigande att ta ut avgifter för en utbildningsklinik inom psykologi- och psykoterapiutbildningen som lämnades in 2019. I september lämnades även en ansökan in om bemyndigande för avgiftsuttag vid uthyrning av forskningsfartyget Skagerak.

Information och kommunikation

Universitetet strävar efter att stärka sambanden mellan olika verksamheter, underlätta den interna kommunikationen och skapa förutsättningar för erfarenhetsutbyte. Som en följd av att stora delar av verksamheten bedrivits på distans har universitetet under kort tid ställt om till digital kommunikation, möten och beslutshandling. Tydliga kommunikations- och beslutsvägar samt tillgänglig information har varit centralt i universitetets hantering av såväl pandemin som de e-postproblem som uppstod till följd av en serverkrasch under hösten.

Uppföljning och utvärdering – tillsyn

Utgångspunkt för uppföljning och utvärdering av den interna styrningen och kontrollen är vision, mål och strategier samt gällande regelverk. Även Riksrevisionens och internrevisionens granskningar är viktiga för att identifiera förbättringsområden. Internrevisionen har, på uppdrag av universitetsstyrelsen, genomfört en revision av höstens e-postproblem som drabbat verksamheten för att klarlägga orsakerna till incidenten. De rekommendationer som lämnats är utgångspunkt för det fortsatta arbetet. Universitetsstyrelsen har med anledning av den initiala granskningen gett rektor i uppdrag att klargöra de interna och externa ansvarsförhållandena relaterat till e-postincidenten. Slutsatsen från en sådan utredning kan ge underlag för en förnyad bedömning av den interna styrningen och kontrollen inom området.

Sammanfattande bedömning

Göteborgs universitet har en process för att identifiera och värdera risker, ta fram åtgärder samt följa upp och dokumentera arbetet. Kontinuerligt genomförs insatser för att upprätthålla och ytterligare förstärka den interna kontrollmiljön. Med utgångspunkt i genomförd uppföljning gör universitetet bedömningen att den interna styrningen och kontrollen varit betryggande under 2020. De intyganden som lämnas till rektor av personer med ledningsuppdrag samt internrevisionens rapportering stödjer den bedömningen.

Uppgifter om styrelsen

Universitetet ska i årsredovisningen redovisa de skattepliktiga ersättningar och andra förmåner som betalats ut under räkenskapsåret, samt de framtida åtaganden som avtalats för var och en av ledamöterna i universitetsstyrelsen och de ledande

befattningshavare som utsetts av regeringen. För dessa personer ska även uppdrag som styrelse- eller rådsledamot i andra statliga myndigheter samt uppdrag som styrelseledamot i aktiebolag redovisas.

Ersättningar och övriga uppdrag¹

Ordförande

Peter Larsson 53 tkr
(ordf. maj-dec, ledamot jan-apr)
Collectum AB, Tekniska museet, Stiftelsen för kunskap och kompetensutveckling (KK-stiftelsen)

Cecilia Schelin Seidegård (jan-apr) 22 tkr
Folkhälsomyndighetens insynsråd, Naturvårdsverkets insynsråd, Cellcomb AB, Novare AB, Samhall AB, Tofta intressenter AB, 1,6 miljonersklubben AB

Rector

Eva Wiberg 1 632 tkr
Ludwig-Maximilians-Universität München

Företrädare för allmänna intressen

Johan Assarsson (jan-apr) 10 tkr
Apoteket Produktion och Laboratorier AB

Christina Björklund (maj-dec) 19 tkr
Sveriges Television AB, Svensk Scenkonst

Kerstin Brunnberg (jan-apr) 9 tkr
Migrationsverkets insynsråd, Delegationen för migrationsstudier, Delmi, Kulturhuset Stadsteatern AB, Nyréns Arkitektkontor AB, Tidskriften Arkitektur, Ulrika Fjällborg Media AB, Vad Vi Vet Media AB

Ann Follin 28 tkr

Anders Hallberg 28 tkr

Johan Kuylensstierna 28 tkr
Klimatpolitiska Rådet, Ecogain AB, Sveaskog AB

Sven Landelius (maj-dec) 19 tkr
Emra Gruppen AB, Emrahus AB, Sven Landelius Consulting AB

Ann-Sofi Lodin (maj-dec) 0 tkr²
Samverkansprogrammet Hälsa och Life Science, Referensgrupp för Kommittén för teknologisk innovation och etik

Sara Wallin 28 tkr
Länsstyrelsen i Västra Götalands läns insynsråd, Tillväxtverkets styrelse

Företrädare för verksamheten

Åsa Arping 506 tkr

Jonas Ivarsson 847 tkr

Monica Lindgren (ersättare) 654 tkr

Håkan Thörn (ersättare) 808 tkr

Agnes Wold 890 tkr
Rådet för evidensbaserad miljöanalys, Formas, Flora Innovation AB, Kunskapsdroppen AB

Företrädare för studenterna

Axel Andersson (jul-dec) 20 tkr
Bostads AB Poseidon

Camilla Cervin (ersättare jul-dec) 14 tkr
HHGS Holding AB

Emma Henning (jan- jun) 14 tkr
Akademihälsan i Göteborg AB, Fysiken Friskvård i Göteborg AB, Göteborgs Studenters Företagsgrupp AB

Timmy Kjellqvist (jan-jun) 21 tkr

Nora Myrne Widfors (jul-dec) 44 tkr

David Olsson (ersättare jan-jun) 14 tkr
HHG Holding AB

Anna Ruus 110 tkr
Centrala studiestödsnämndens insynsråd

¹ Enligt regeringsbeslut utgår ersättning till ordförande, externa ledamöter samt ledamöter som representerar studenterna. Ersättning till rektor och företrädare för anställda avser lön.

² Har avstått arvode.

Väsentliga uppgifter

	2020	2019	2018	2017	2016
Utbildning och forskning					
Totalt antal helårsstudenter ¹	28 784	26 808	25 561	25 717	25 510
Kostnad per helårsstudent ¹	90 790	93 894	96 514	91 894	91 390
Totalt antal helårsprestationer ¹	24 421	22 501	21 561	21 508	21 271
Kostnad per helårsprestation ¹	107 111	111 867	114 422	109 877	109 602
Totalt antal studieavgiftsskyldiga studenter (helårsstudenter)	430	377	292	215	175
Totalt antal nyantagna doktorander ²	352	323	276	327	306
kvinnor/män (%)	60/40	60/40	58/42	61/39	57/43
Totalt antal doktorander med någon aktivitet ²	1 776	1 883	1 831	1 875	1 852
kvinnor/män (%)	59/41	58/42	59/41	58/42	57/43
Totalt antal doktorander med doktorandanställning (årsarbetskrafter) ⁴	765	760	757	762	745
kvinnor/män (%)	55/45	56/44	57/43	57/43	56/44
Totalt antal doktorander med utbildningsbidrag	0	0	0	0	0
Genomsnittlig studietid för licentiatexamen ²	3,0	2,7	2,5	2,5	2,6
Genomsnittlig studietid för doktorsexamen ²	3,9	3,8	3,8	4,0	4,0
Totalt antal doktorsexamina ²	251	290	223	253	250
Totalt antal licentiatexamina ²	15	20	16	19	15
Totalt antal refereegranskade vetenskapliga publikationer ³	4 158	4 441	4 218	4 050	3 812
Kostnad per refereegranskad vetenskaplig publikation ³	1 008	939	951	958	974
Personal					
Totalt antal årsarbetskrafter ⁴	5 471	5 379	5 343	5 251	5 114
kvinnor/män (%)	59/41	59/41	58/42	59/41	58/42
Medelantal anställda ⁵	6 540	6 517	6 450	6 331	6 179
kvinnor/män (%)	59/41	59/41	59/41	59/41	59/41
Totalt antal lärare (årsarbetskrafter) ^{4,6}	2 016	2 020	2 072	2 033	1 938
kvinnor/män (%)	51/49	51/49	50/50	49/51	48/52
Antal disputerade lärare (årsarbetskrafter) ^{4,6}	1 721	1 719	1 770	1 741	1 663
kvinnor/män (%)	48/52	48/52	47/53	47/53	45/55
Antal professorer (årsarbetskrafter) ⁴	531	516	525	526	506
kvinnor/män (%)	36/64	35/65	34/67	32/68	30/70
Ekonomi					
Intäkter totalt (mnkr), varav	6 994	6 851	6 546	6 435	6 218
utbildning på grundnivå och avancerad nivå (mnkr)	2 800	2 643	2 504	2 481	2 388
andel anslag (%)	88	88	88	89	89
andel externa intäkter (%)	12	12	12	11	11
forskning och utbildning på forskarnivå (mnkr)	4 193	4 208	4 042	3 954	3 830
andel anslag (%)	50	48	48	48	48
andel externa intäkter (%)	50	52	52	52	52
Kostnader totalt (mnkr), varav	6 909	6 813	6 608	6 383	6 149
andel personal (%)	64	63	63	63	63
andel lokaler (%)	9	9	9	9	10
Lokalkostnader per kvm (kr)	1 795	1 597	1 610	1 578	1 633
andel av justerade totala kostnader (%)	9	9	9	9	10
Balansomslutning (mnkr), varav ⁷	5 252	5 126	5 082	4 866	4 721
oförbrukade bidrag	2 325	2 214	2 118	2 004	1 904
årets kapitalförändring	85	38	-39	58	82
myndighetskapital (inkl. årets kapitalförändring)	1 286	1 200	1 222	1 260	1 200
- inom utbildning på grundnivå och avancerad nivå	385	303	302	392	421
- inom forskning och utbildning på forskarnivå	887	883	870	825	751

¹ Exklusive uppdragsutbildning och beställd utbildning. 579 HST och 427 HPR avser utökade utbildningsuppdrag som avräknats mot Kammarkollegiet.

² Uppdatering av tidigare års uppgifter har gjorts, då viss efterrapportering förekommer.

³ Uppgifter för tidigare år kan förändras då kompletteringen av icke rapporterade publicering görs löpande.

⁴ Årsarbetare avser antal anställda omräknat till heltidsanställningar med avdrag för tjänstledigheter, oavsett omfattning. Uppgifter för tidigare år har justerats.

⁵ Beräkningen av antal anställda har justerats för att inkludera 100% tjänstlediga, vilket tidigare år exkluderades.

⁶ Antal lärare avser de anställningar som ingår i Göteborgs universitets anställningsordning.

⁷ Vissa belopp för 2019 har justerats till följd av byte av redovisningsprincip.

ÅRSREDOVISNING GÖTEBORGS UNIVERSITET 2020

Vi bedömer att den interna styrningen och kontrollen vid myndigheten har varit betryggande under den period som årsredovisningen avser.

Vi intygar att årsredovisningen ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt av kostnader, intäkter och myndighetens ekonomiska ställning.

Göteborg den 18 februari 2021.

Peter Larsson
ordförande

Eva Wiberg
rektor

Christina Björklund

Ann Follin

Anders Hallberg

Johan Kuylenstierna

Sven Landelius

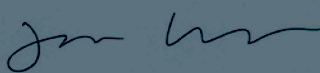
Ann-Sofi Lodin

Sara Wallin

Åsa Arping

Jonas Ivarsson

Agnes Wold

Axel Andersson

Nora Myrne Widfors

Anna Ruus

ETT UNIVERSITET
FÖR VÄRLDEN

GÖTEBORGS
UNIVERSITET

Göteborgs universitet

Universitetsplatsen 1, Box 100, 405 30 Göteborg

www.gu.se

Produktion: Göteborgs universitet

Grafisk form: Cordovan Communication AB

Tryck: Göteborgstryckeriet

Omslag: Kicki Edgren, Göteborgs universitet

Foto: Natalie Greppi s.10, Johan Wingborg s.48, 64

GU.SE

